

Dere edilmeyen evrak
iade edilmez

Türkiye

Mekale ve i'ânlar Ankarada
"HİLÂLIAHMER MECMUASI",
müdürlüğüne gönderilmelidir.

Hilâliahmer Mecmuası

Her ayın on beşinde Merkezi Umumi tarafından neşr olunur

Senelik abonesi bir liradır

Telefon numerosu 1255

Salibiahmer mefhumu

Salibiahmer cemiyetleri birlik

Müdiran meclisi tarafından yazılan makale

Birlik, henüz on senedenberi hali teşekkülde olmasına rağmen milletler arasında teavün, sulhu müsalemet ve anlayış hususunda en kudretli âmillerden biri olmuştur. Bundan böyle tevhit edilmiş olan Beynelmilel Salibiahmerin, esash bir unsuru olan birlik, umumun teveccühünü kazanmış ve istikbalini temin etmiştir. Birlik; Salibiahmerin ufkunu tevsi etmiş, onun sahai faaliyetini o nispette genişletmiştir ki bu gün bu teazzuv derecesinde münasebatı beşeriyeyi tesis ve teshile muvaffak olmuş hiç bir teşebbüsün mevcut bulmamış olduğu iddia olunabilir.

Bu son on seneye ircaı nazar etmek ve istikbal imkânlarını düşün-

mek zamani hulûl etmiş sayılabilir. Birlik, henüz genç olmakla beraber Beynelmilel Salibiahmere yaptığı hizmetler meydandadır. Cenevre komitesinin an'anevi muaveneti filiyesi ve bütün Salibiahmer zıamdarının mütemadi fili müşareketi sayesinde Salibiahmer yeni cephe almıştır. O vakite kadar sırf muharebe zamanlarına iştirak etmiş olan Salibiahmer, bu gün beşerin yevmi hayatının bir cüzü lâyenfekki olmuş ve efkârı beşer üzerine olan tesirini o nispette arttırmıştır. Salibiahmerin bu günkü çalışma kabiliyeti ve dünyanın en uzak mahallerinde sahai tatbikte bulunan programı herkesçe az çok malûm olmakla beraber insan yine bu teşek-

külleri idare edenler arasında muhtelif memleketler ahalisinin mütekabil milli ve Beynelmilel cemiyetlere tevdi ettikleri vezâifin sahai şûmul ve hududunu bilen mevcut olup olmadığını anlamak istiyor.

Sulh vaktindeki faaliyetine gelince, bazıları, Birliği bu zamanlarda kendine has bir programı takip eden bir müessese gibi telakki ediyorlar ki bu zihniyet doğru değildir. Birliğin, Salibiahmer cemiyetlerinin arzularına muvafık olan programdan hariç bir programı yoktur. Birliğe iltihaka taraftar olınayan her cemiyet azası birliğin programından bazı kısımlarını ıslah, tadil, tenkit hususlarında tamamiler serbesttir. Birlik milli cemiyetlerin malidir ve Beynelmilel hayatta onların bir vasıtai ifadesi olmaktan başka bir şey değildir.

Bununla beraber birliğin, azaları arasında sayısız efkâr ve şerait ihtilâflarına rağmen mevkiini tahkime ve mevcudiyetini bütün dünyaya tanıtmaya muvaffak olması şimdiki teşkil teazzuvarile beşeriyetin terakki ve tealisine hâdim bir şey olduğunu ispat eder.

Gerek büyük ve gerek küçük, hiç bir memleket yoktur ki bu gün dünyada yardım edeceği veya yardım göreceği en ufak bir memleketi, en gizli en hücre bir köşeyi bilmemiş olsun.

Bu gün bütün insanlarda, siyasi kanaatler, dinî mes'eleler, milli hure-

fat, içtimai ihtilâfat haricinde olmak üzere efkâr ve menafi' ihtilâflarından mütevellit müşkilâtı iktihâm etmek için kendi aralarında oldukça sürekli ve kuvvetli temaslar husule gelmesi arzusu gittikçe kökleşmiş gibi görünüyor.

Salibiahmer ilk defa harp zamanında bu arzuyu temin maksadı ile teessüs etmiş idi. Şimdiki vazifesi ise onu her vakit ve zaman için temine matuftur.

Salibiahmerin en esasî prensiplerinden biri olan bitaraflık meselesi, müşterek bir zemini itilâf bulmak çareleri var iken bu cihete yaklaşmıyan bazı kimselerce sui telâkkiye uğramıştır. Salibiahmer bitarafdır siyasi, dinî, milli mesailden tamamiler tecerrüt etmiştir. Bununla beraber kendi için çalışanların muavenetini reddetmez. Elverir ki bu zevat menafii umumiye namına başkalarının hususî fikirlerine riayetkâr kalsın.

Bu itibarla, Salibiahmerin vazifesi namahduttur. Onun vazifesi yalnız elemidelerinin imdadına yetişmek değil, bütün hurafata rağmen hali harpte olduğu gibi zamanı sulhte de yekdiğerini tanıtmak, yekdiğerıyla anlaşmak, birbirine muavenet etmek hisleriyle meşbu olanlar arasında bir faaliyet sahası vücade getirmektir.

Bu vazifenin muvaffakiyetle tevvüç edebilmesi için esasî bir şart lâzımdır ki o da şudur: Salibiahmere hizmet etmek isteyenler müteassıp

olmamalı, müsaadekâr olmalıdır. Çünkü Salibiahmerin bitarafılık prensipi ademi teassup esasına istinat ettirilir ise beklenen istifade menfi bir şekilde neticelenir; bu şekilde ise, bir hizmet, bir fazilet tasavvur olunamaz. Bunun için Salibiahmerin zamaatı sulh-teki en esaslı ve en mühim vazifesi mütekabil anlaşmayı tesis ve teshildir. Anlamak istenilmiyebilir, fakat anlamamak hususunda teassup göstermek suretile anlamamak imkânı yoktur.

Medeniyet meselesi, bütün medeniyetin iyiliği namına, beşeri kuvvet ve kudretleri hayati şeraite tevfiğ için bir gaye etrafında toplamağa mütevakıftır.

İnsanları dağıtan âfetengiz ihtilâfatı teşçi eden kuvvetler, kudreti beşeriyeyi gasp ve nefi âm yerine mazarat tevhit eder. fûnunu sına'iyenin, nakliyat ve muvasala vasıtalarının bu günkü terakkıyatı dünya arasında iktisadi bir vahdet teessüsünü istihdaf ediyor, şayet bu terakkıyata, her mem-

leketi alâkadar eden mesailin hallini müstelzim manevî vahdete vücut verecek kuvvetler terfiğ edilmez ise, bu terakkiden hiç bir hakiki menfaat tevellüt edemez. ancak bu vahdeti maneviyedir ki beşeri kuvvetleri seferber haline vaz ve onlara rehberlik eder.

Salibiahmerin gayeleri kezağlık her kes için mükrim olmaktır. Din ve mezhep farklarına, siyasi fikir ve düşüncelere, içtimai bünyelere uzun asırların vücutta getirdiği mefkûrevî inkişafata riayetkâr kalan salibiahmer, bütün insanları müşterek bir gaye etrafında toplamağa en müsait bir zemin teşkil eder. Salibiahmerin davetine hüsnü niyet ve samimiyetle icabet edenler mütekabil bir anlaşma fikrinin te'sisine yardım etmiş olurlar ki efkârı umumiyeye bu nokta etrafında temerküz etmedikçe ve fikri teassup kaldırılmadıkça asri medeniyeti yaşatmak mümkün değildir ve mümkün olamaz.

Terceme eden

E. Tervik

**Ne ekersen, onu
biçersin**

On dördüncü Beynelmilel Salibiahmer konferansı ve hastabakıcılar

Salibiahmer cemiyetleri birliği tarafından Beynelmilel on dördüncü konferansa iki rapor takdim edilecektir: Bu raporlardan biri, hasta bakıcıları ile fahri yardımcıları kaydı ve bunların yetiştirilmesi hakkındadır. Diğeri de Beynelmilel hastabakıcıları meclisinden verilen rapordur. Beynelmilel Salibiahmer komitesinin inzımanı muavenetiyle birliğin hastabakıcılar şubesi tarafından ihzar olunan birinci rapor, milli cemiyetlere gönderilen suallere alınan cevaplar esaslarına istinaden tanzim olunmuştur.

Hastabakıcılar meclisi komisyonu tarafından ihzar olunan rapor evvelce «Montreal» kongresine takdim edilmiş ve 6000 den fazla âzası olan bu kongrece tasvip olunmuştu. Bir çok maruf simaları cem eden Beynelmilel bir gurup tarafından, bir çok senelik tecrübeler ve tetkikat neticelerine istinaden tanzim edilmiş olan bu rapor, Montreal kongre âzaları meyanında o derece bir alâka uyandırmıştır ki hemen 1929 senesi Teşrini Evelinde akti içtima etmiş olan Birlik Hasta bakıcıları şubesi müşavirlerine tevdi olunmuştur.

Bu iki rapor, aktolunan bu içtimada biletraf tetkik edilmiş ve on dördüncü Beynelmilel Salibiahmer konferansa tevdi kararlaştırılmıştır.

Mevzuu bahs raporlar gerek Beynelmilel komite ve gerek birlikçe tasvip edilmiş olduğundan bunlar tarafından konferansa tevdi olunacaktır.

Bu raporların bilhassa, hali hazırda, Salibiahmerin en büyük olan bu içtimasında tetkiki pek muvafıktır; bu hususta ittihaz olunacak mukarreratın pek büyük ehemmiyet ve kuvveti olacağı şüphesizdir.

Şimdiye kadar, harpten sonra hâdis olan müteaddit mesaili hal etmek için sarfı gayret etmiş olan cemiyetler, bu raporlarda elde ettikleri neticeleri telhis, ihtiyacı âtiyelerini tahlil ve tasrih ve bu ihtiyaçlarının te'minine müsait teşkilât ve teazzuv usullerini tetkik ediyorlar.

Bu meyanda bittabi müstacel ahvâl ve hususat için diplomalı hasta bakıcılar yetiştirilmesi noktasına temas olunduğu gibi keزالik esbabı muhtelif dolayısıyla bazı memleketlerce hizmet ve muavenetlerine lüzum his olunan fahri muavin hasta bakı-

cıları teşkilâtı da mevzuu bahs olmuştur.

Diplomalı ve fahri yardımcı hasta bakıcıları kayıt ve yetiştirilmesi on beş memlekette mevcut olan bu servisle-
rin vakifane tetkikatına istinat ettirilmiş olması dolayısıyla mühim bir müzakere mevzuu teşkil etmektedir. Bu raporlarda, mevzuu bahs teşkilata ait muhtelif usuller ve tarzı tedris gösterilmektedir. Bunun için Salibiahmer cemiyetleri, bu raporları tetkik ederken, kendi memleketlerine tatbik edebilecekleri bir çok usullere vâkıf olacaklar ve hasta bakıcılık teşekkülleri-
nin inkişafına hâdim müteaddit tekliflere tesadüf edeceklerdir.

Esasen hasta bakıcı yetiştirmek meselesi Salibiahmeri pek yakından alakadar edecek mahiyette bir meseledir; ciddi bir tahsil esnasına istinat etmeksizin vücûde gelen her hangi bir hasta bakıcılık teşkilâtı, sebebi teşkilindeki şevk ve saik her ne olursa olsun mutlak surette ademi muvaffakiyetle neticelenir.

«Nursing» terbiyevî uzviyetlerin, inkişafına alakadar olanlar için beynelmîl hasta bakıcıları meclisinin raporundan daha kıymetli hiç bir vesika olamaz. Şimdiye kadar buna mümâsil ve bu derece istikmâl edilmiş bir tetkik vücûde getirilmemiştir. Gerçi mezkûr raporlarda irae olunan vesait ve tekliflerin az çok tahakkuku bazı

memleketler için bir zaman meselesi olduğu gibi diğerlerince de irae olunan usullerin mahallî ihtiyacata göre tanzim ve tensiki oralarca mahihül icrâ olan usullerin vaki olan yeni tekliflerle te'lîfide keزالık zamana mühtaçtır. Nursing esasat ve kavaidine ve onun inkişafına hâdim usulleri cami olması itibariyle bu raporların kıymeti hiç bir veçhile inkâr olunamaz. Bu usulleri bir rehber olarak tatbik ve tedrisat programlarının inkişafını isteyen Salibiahmer cemiyetleri, bu programın sağlam esaslar üzerine istinat etmiş olacağından emin olabilecekleri gibi Salibiahmerin istihdal ettiği gaye ve ideale tamamen muvafık ve Nursing'in en güzel an'anatına lâyık terbiyevî bir teazzuv tedrisat seviyesi kabul etmiş olacaklardır. Bu iki rapor on dördüncü konferansta bulunacak murahhasları tarafından tetkik etmek üzere millî cemiyetlere tebliğ olunmuştur. Salibiahmerin, bu tetkikattan azamî istifade edeceği şüphesizdir. Birliğin hasta bakıcılar şubesi müşavirleri tarafından dermeyan olunan bir diğer teklif üzerine içtimada muavin hastabakıcılar yetiştirilmesi meselesinde vaz'ı müzakere olunacaktır. Yunan Salibiahmeri bu mesele üzerine bir rapor hazırlamakla meşguldur.

terceme eden

E. Tervik

Sivil ahalinin kimya harbine karşı muhafazası

Profesör (Andre Mayer) in on dördüncü Beynelmîlel konferansa verdiği rapor :

Reis Bf ,
Hnımlar ,
Efendiler ,

Üç numaralı komisyon dört karar ihzar etmişti. Bu kararları bu sabah size sadece okumağı ve reyinizi talep etmegi düşünüyordum.

Büromuz bu kararları sadece size okumakla iktifa etmiyerek sivil ahali-nin himaye ve muhafazası mes'elesinin halen ne vaz'iyette olduğunu mümkün olduğu kadar açık bir surette izah etmenin faideli olacağını düşündü. Şimdi size bu izahatı vereceğim.

Bildiğiniz veçhile son harp yeni evsaf arz eylemiş daha doğrusu en eski evsafı meydana çıkarmıştır. Harbin daima düşmana iradesini zorla kabul ettirmekten ibaret olduğu cümlemizin malûmudur. Fakat şimdiye kadar düşmanı mağlup etmenin en emin vasıtası onun ordularını mağlup etmekten ibaret gibi görünüyordn.

Bir asker harbinden ziyade bir mal-zemei harbiye muharebesi olan son

harbin aldığı smâi şekli bilirsiniz; harbin maddi teskilâtına müfit olabilen her şey ordular kadar zarurî ad edilmekte, bir fabrika, bir izabehane bir teşekülü askeri kadar mühim teleakki olunmaktadır.

Bu sebebe binaendir ki ordulara müfit olan bu müesseeatı tahrip ve harbi maddeten mücadele sahnesinden hariç tutmak için muharip devletler orduların cephesi gerisine kadar gitmeğe lüzum görüyorlar.

Bu zaruretin ortaya çıkmasıyle beraber ordular da harp sahalarının gerisine kadar giderek bu gayri askeri teşkilâta hücum edecek çareleri te'min eylemişler, topların menzilleri uzamış ve diğer cihetten tayyareler cephe gerilerine bomba ve hatta muharip nakletmek imkânını te'min eylemişlerdir. Teknik vesaitin vaz'iyeti hazırasında harp sahnesinin haricine çıkmamak ve sadece mahdut hedeflere yürümek imkânsızdır.

Böyle olunca binnetice silâh taşı-

mayan halk düşmanın hücumlarına maurz halmış bulunuyor. Mes'elenin birinci noktası budur.

İkinci noktaya gelince; harp teknik bir yenilik vücutte getirmiş, birden bire ortaya kimya silâhı çıkarmıştır. Bu silâhın diğer eski silâhlardan daha az veya çok müthiş olduğunu aramıyacağım. Böyle bir tetkik ihtimal ki faidesiz olur. Bir insan ciğerleri parçalanmak veya kan zayi etmek ve yahut göğsünü (Oedme) istilâ etmiş bulunmak suretiyle olsun netice yine aynıdır. Kimya harbinden efkârı umumiyenin anladığı şey bu silâhın şimdiye kadar bildiğimiz ızdırabata yeni ızdıraplar ilave etmiş olmasıdır. Ve bu vaz'iyet bu nevi harbe karşı efkârı umumiyenin ısyanına kifayet etmiş ve devletler de bu silahın men'ine efkârı umumiyenin tazyiki altında teşebbüs etmişlerdir.

Şu halde bu memnuiyetin eşkaline ait mesail mevzuu bahis olmuş bulunuyor. Cemiyeti Akvam alimlerin, kimyagerlerin ve fizyoloji mütehasıslarının yardımına müraceat ederek kimya harbinin evsafının ne olduğunu sordu. Müracaatına aldığı cevaplarda teknik noktai nazarından bu memnuiyetin pek büyük müşkülata tesadüf edeceği anlaşılmıştır. Filhakika kimya harbi hakkındaki tetkikatı menetmek tamamen imkânsızdır.

Çünkü bu tetkikat eczacılık ve kimya ilmi tetkikatiyle daima karışır.

Son harp esnasında muhariplerin

kullandıkları cisimler fevkalâde maddeler değildir. Her gün lâboratuvarlarda kullanılan ve senelerden beri tanınan ecdamdan ibarettir. Yani bunlar harp için keşf ve icat olunmamıştır.

(Chlore, hyperit, Phosogène) cisimleri çok zamandan beri malûm olan cisimlerdir. Bunlar harpten evvelki kimyagerlerin mahsulü mesaisidir.

Halen bile kimya mecmualarında (Kazalar) unvanlı bir sütunda Laboratuvar'larda vukua gelen tesemmümatın tafsilatını görmekteyiz. Şimdiye kadar malûm olan cisimler mevzuu bahs olmasa bile zehirli maddeler hakkındaki bütün tetkikatı men edebilir miyiz? Böyle bir memnu'iyete kalkışmak abes olur. Çünkü ilâçlarla zehirler arasında fark olmadığı gibi zehir taharriyatı hatta tesmim gayesile bile insaniyete müfittir. Mcselâ tufeyliyata, farelerin imhasına karşı zehir kollanılmaktadır. Bu zehirlerden ormanlara bile tufeyli nebati imha için serpilmektedir. Hulâsa bu tetkikatı men etmek maddeten gayri mümkündür. Aceba bu zehirlerin imâlî men edilebilir mi? Buna da hayır diyeceğim. Gerçi Versay muahedenamesini müzakere edenler bunu mümkün zan etmişler ve muahedeye zehirli cisimlerin imâl ve naklini men eden bir madde koymuşlardır. Bu madde tatbik olunsâ idi kimya sanayii ertesi gün derhâl tevakkuf ederdi. Hali hâzırda bütün milletler bu madde hükmünü her gün ihlâl etmektedirler. Harpte istimâl

olunan zehirli maddelerin imalât ve nakliyat ıher gün devam etmektedir. Binaenaleyh zehirli maddelerin imalini men etmek mümkün değildir.

Denêbilir ki bu vaz'iyet muvacehesinde kimya harbi gayesiyle hususi fabrikalar imalini men edelim. Cemiyeti akvamın nazarı dikkate aldığı üçüncü mes'ele budur. Akvam meclisi bu mes'elenin halli için âlimlere değil sanayi erbabına müracaat eyledi ve onlara kimya harbi gayesiyle fabrika inşasının men'i mümkün olup olmyacağı sordu. Sanayi erbabı bu suale müttehidenden bunun mümkün olmadığı cevabını verdiler. Filhakika alelade bir fabrikayı zehirli gaz fabrikası haline ifrağ etmekten kolay bir şey yoktur. Binaenaleyh zehirli cisimlerin tetkiki, imali ve bunlar için fabrika ihdası hususlarının gayri kabili men olduğu neticesiyle karşılaşılıyor demektir. Geriye sureti umumiyede bu gazlerin istimalini men etmek ciheti kalıyor. Cenevre protokolü bu memnu'iyet mes'elesine temas etmiş ve zehirli gazlerin istimalini men etmek gayesils imza edilmiştir.

Beynelmilel Salibiahmer konferansı da bu protokolün devletler tarafından tasdik edilmesine bu sebeple çalışmaktadır. Görüyorsunuz ki kimya harbinin men'i büyük müşkülâta maruzdur. Diğer müşkül bir nokta daha var.

Muharip bir devlet kimya silâhını kullanmağa karar verdiği takdirde

bunu hakikaten kullanıp kullanmadığını tespit etmek çok müşkül olacaktır.

Meselâ mevaddı infilâkiyenin sadece patlaması bazan zehirli gazlerin zuhuru-na sebebiyet verebilir. Malûmunz olduğu üzere mevaddı infilâkiye oksit dö karbon neşrederler ve bu gaz insanları hiç bir yara eseri olmadan öldürür. Bundan maada harbi umumide ordular hareketlerini setir etmek için hafif zehirli dumanlar da kullanmışlardır. Bu dumanlar daha fazla zehirli olursa nerede tevakkuf edilecektir. Devletler de bu tehlikeyi anlayarak kendi ordularını korumağa tevesül etmişlerdir.

Beynelmilel Salibiahmer komitesi Cemiyeti akvam askeri yıllığından çıkarmak suretile bir hulâsa neşretmiştir. Bu hulâsa ordusu olan bütün milletlerin kimya harbine karşı müdafaa mes'elesile meşğul olduklarını göstermektedir.

Devletler ordularını kimya silâhına karşı müdfaa mes'elesiyle meşğul olunca aynı suretle sivil haklı müdafaa mee'lesiyle de iştiğal etmeleri icap etmektedir. Çünkü sivil halkın işgal eylediği mevakiin bazı ahvalde askeri hedefler teşkil etmesi ihtimali vardır. İşte Beynelmilel komite bu vaz'iyeti ele almış ve tetkik için müsaadenizi istemiştir. Yapacağı tetkikat için de kimyağar, mühendis, fizyolojist gibi mütehassıslara müracaat ederek onlardan bir mesai planı talep eylemiştir. Bu planın ihzari için Brüksel ve

Röma'da iki içtima yapıldı ve bu içtimalar neticesinde mes'elenin bida-yetinde görüldüğünden daha karışık olduğu anlaşıldı. Mütéhassıs-lar ve onlarla birlikte Beynelmîlel komite üç nevi vaz'iyet karşısında mütevali üç merhaleden, üç hâleti ruhiyeden geçmişlerdir. Şimdi bunları izah etmek isterim.

Brüksel'de sadece gazlere karşı müdafaa mes'elesi, yani halkın muhafazası icap ettiği hususat mevzuu bahs olmuştur.

Mütéhassıs-lar evvel emirde teknik muhafaza vesaitini te'min için teşkilât yapılmasını tavsiye eylemişlerdir. Bizde evvel emirde bu teşkilât işini mevzuu bahsedelim:

Kimya harbi öyle bir mes'eledir ki daima ademi itimat alâimi doğurur.

Bir tek millet halkın muhafazası mes'elesini nazari dikkate alarak bu hususta tedabir ittihaz ederse her şeyden evvel kendisinin kimya barbine hazırlanmak ittihamı altında kılması ihtimali vardır. Bunun içindir ki mütéhaseıslar da sivil ahalinin muhafazası işini millî Salibiahmerlerin muzaharetiyle Beynelmîlel bir teşekkülünden yani Beynelmîlel Salibiahmer komitesinden doğmasını muvafık görmüşler ve bu fikirle Beynelmîlel komite merkezinde bir vesait ve tetkikat merkezi ihdası ve her memlekette muhtelif millî bir komisyon teşkili için millî cemiyetlere muracaat edilmesi karargir olmuştur. Mes'elenin teşkilâtı umumiye cephesi

bundan ibarettir. Teknik teşkilâta gelince :

Mütéhassıs-lar her hangi bir memlekette sadece şu ve ya bu mintakanın muhafazası değil bütün memleketin muhafazası mes'elesi ile iştigal edilemesiui tavsiye etmişlerdir. Zira, tay-yareciliğin terakkiyatı hazırasına nazaran bilhassa Avrupa'da düşman ateşi altına düşmiyecek hiç bir nokta yoktur,

Mütéhassıs-lar ahalinin iki zümreye ayrılabilceğini düşünmektedirler. Filhakika bir hücum esnasında memurin ve itfaiye ve tahlisiye müstahdimini gibi iş başında bulunması icap eden kimseler vardır. Bunları asker gibi nazarı itibara almak, nüfusun bu faal zümresini maskelerle muhafaza etmek lâzımdır. Bu zümreden maada hücum esnasında gayri faal vaz'iyete geçen ikinci kısım bir halk vardır, Bunları da hali istirahatteki askerler gibi düşünmek ve müçtemi melce'lere yerleştirmek icap ediyor. Bu halde maske ile muhafaza ve melce'lerle muhafaza hususlarını ayrı ayrı tetkik etmek lüzumu tebarüz etmektedir. Bunlardan maada himayesi icap eden bir takım müessesat da vardır. Medenî bir memleketin hayatı bazı mühim teşekküllere bağlıdır. Hükümetlerin faaliyetlerine devam etmesi, telgraf, telefon ve elektrik müesseselerinin, şimendiferlerin işlemesi, erzak nakliyatının inkıtaa uğramaması lâzımdır.

Mütéhassıs-lar bu merkezlerle gıda maddelerinin ne suretle muhafaza olu-

nacağını da tetkik eylemişlerdir. Diğer cihetten bir mes'ele daha vardır ki bu da kimya harbi hücumlarında mecruh ve gazliler mes'elesidir. Malûmunuz olduğu veçhile iki nevi zehirli gaz vardır. Bunlardan birisi derhâl gaip olan nevi olup diğeri toprağa ve eşyaya merbut kalırlar. Binaenaleyh yaraları tedavi etmekle beraber toprağı ve meskenleri de dezenfekte etmek icap edecektir. Bunun için de dezenfeksiyon ve imdat postaları teşkil etmek lâzımdır. Mütéhassısır bu cihazları da tetkik ederek bu takımların yetiştirilmesi ve hususî bir malzeme ile teçhiz edilmesi hususu ile meşgul olmuşlardır. Mütéhassısar aynı zamanda her memlekette muhtelif millî komisyonların bir mesai planı hazırlayarak bu teknik vesaiti ne suretle meydana getireceklerini tetkik eylemelerini¹ ve sivil halkın muhafazası için teknik noktai nazardan her şeyin nazarı dikkate alınmış olması için hükûmetlerinden talimat talep eylemelerini de tavsiye eylemişlerdir.

Bütün bu işler Beynelmîlel komite ile millî cemiyetler için yeni ve munzam bir faaliyet mevzuu teşkil etmektedir. Beynelmîlel komite vesait merkezini ihdas edecek ve himaye hareketine istikamet ve cereyan verecektir. Millî cemiyetlere gelince : bunlar da hükûmetleriyle müştereken maddî bir teşkilât vücade getirerek müstahdemlerini bu iş için icap eden müktesibatla yetiştireceklerdir .

Mütéhassısarın fikrince Beynelmi-

lel komite bu işi yapmakla yapabileceği bütün işleri ikmal etmiş addolunamaz. Mütéhassısarın tavsiyeleri sadece son harbin tecrübelerine müstenittir. Halbuki kimya harbine karşı muhafaza işinin tekniğı bir çok terakkıyata mazhar olabilir.

Bu terakkiyatın husulüne yardım etmek lâzımdır. Mütéhassısar komitesi sivil ahalinin himayesi içinde terakkıyat te'mini için Beynelmîlel komiteye bir usul tavsiye etmiştir ki; buda Hiperit'iu bulunması maske imal ve melce'ler inşası gibi şeyler için âlimler arasında Beynelmîlel müsabakalar açmaktır .

Beynelmîlel komite bu tavsiyeye tebaan Hiperit'e karşı bir reaktif bulmak için yüksek mükâfatlı bir müsabaka açmıştır. Eğer kendisine vesait te'min ederseniz maske ve melce içinde müsabakalar açacaktır.

İşte Beynelmîlel komite ile mütéhassısar homisyonunun faaliyetlerinin birinci safhası bundan ibarettir. Bu faaliyet neticesi himaye ve muhafaza tekniğinin neden ibaret bulunduğunu ve aynı zamanda tekniğin tekemmül ettirilmesi mümkün olduğunu tayine münker olmuştur. Maahaza bu şekildeki himayenin büyük müşkülâta tesadûf ettiğini de saklamamalıdır. Farz edelim ki burada temsil edilen bütün milletlerin halkına maske verilmiş olsun.

Böyle bir tetbir müthiş bir masrafı mucip olacağı gibi açıkça söylemek lâzımdır ki bunun bilâ faide yapılmış

olması ihtimali de vardır. Bir maske teknik bir alettir. Günün birinde bunun yerine daha bir iyisi kaim olabileceği gibi, hasım tarafından bunun faidesiz bir hale düşürülmesi de muhtemeldir. Bununla beraber devletlerin ve Salibi-ahmerin himaye işi ile iştiğal etmek vazifei asliyelerindendir. Maskenin günün birinde gayri kabili istifade olması halkın bu vesaitle muhafaza edilmesine bir sebep teşkil edemez.

Diğer cihetten büyük bir şehrin nüfusu için iktiza eden melce'lerin inşası pek büyük bir mes'ele teşkil eder. Bu iş ihtimâl ki tâkat fevkinde değildir, fakat her halde müşkülâtı vardır. Nasıl ki çok vahim bir hastalık karşısında kollarmızı bağlı durmak lâzımsa aynı veçhile bu gibi müşkülât karşısında da yine çalışmamız ve her halde mütehassısların tavsiyelerini takip eylememiz lâzımdır.

Mütehassısların tavsiyelerinin dinlendiğini farz etsek bile şu cihete iyice kani olmalıdır ki sivil ahaliyi tamamiyle muhafaza etmek mümkün olmayacaktır. Son harpte askerlerimiz gazlere karşı mümkün mertebe iyi muhafaza edilmişlerdi. Buna rağmen yine gaz sebebiyle bir çok zayıyatımız vardır. Sivil halkı gaze karşı muhafaza için kullanılacak bütün çarelere rağmen daima bir mikdar zayıyat olacaktır.

Şimdi ikinci bir noktayı mutalea edelim: Bu noktaya şiddetle nazari dikkatinizi celp etmek isterim. Zira

bu nokta bizi ikinci ve daha vahim olan bir vaz'iyetin tetkikine sevk edecektir. Mütehassısların tetkikatı esnasında söylediklerimizden daha vahim bir ihtimâl tebellür etmiştir; Son harbi umumî esnasında ordularımız gaz hücumuna ve bilhassa infilâklı aletlerle hücumu maruz kalmışlardı. Gazler harp aletlerinin küçük bir kısmını teşkil eder. Eğer yarın muharipler harbi cephenin gerisine götürmek isterlerse halk şüphesiz sadece gaz hücumuna değil patlayıcı mevad ve yangın yapıcı aletlerle hücumu maruz bulunacaktır. Binaen-aleyh halkı sadece gaze ve kimya harbine karşı değil bütün harbe karşı muhafaza zarureti aşikâr olmaktadır. Bu vaziyet daha vahimdir. Roma'da mütehassıslar patlayıcı ve yangın yapıcı aletlerin kudreti ne olduğunu tetkik ettiler. Neticeî tetkikatta bu aletlerin tahribatının pek müthiş olduğu ve bir bombanın şehir üzerine düştüğü zaman orada hiç bir şey bırakmayacağı anlaşılmıştır. O suretle ki hücumun ehemmiyeti bir kemmiyet mes'elesi olmuştur. Bir noktanın patlayıcı maddelerle tahribi kabil olduğuna nazaren bu maddeler çok miktarda bulunduğu zaman artık ne mikyasta tahribat yapılabileceğini tasavvur ediniz. Buna mukabil bütün bir şehrin nüfusunu koruyacak hakiki kaleler gibi te'sisat yakmak imkânsızdır. Mutahassıslar Roma'da bu kabil te'sisatın istilzam edeceği masrafı da he-

sap ettiler. Eğer bütün Avrupa için bu te'sisatı yapmak icap ederse bütün milletlerin on sene bütün faaliyetlerini bu inşaatı hasr etmeleri icap edecektir. Bir hücum halinde halkın şehirlerden tahliye edilmesi de hatıra gelebilir. Fakat bütün nüfusu tahliye etmek mevzuu bahis olunca bunun da müşkilatı aşıkardır. Gerçi harpte milyonlarca insanı bir yerden diğer bir yere nakl ettik. Erkânı harpler orduları seferber etmeği bilirler, Fakat bu me'selede mevzuu bahis olan bütün şehirlerin nüfusunu seferber etmektir. Bu nüfus nasıl nakil olunur, nasıl muhafaza edilir ve nasıl iâşe olunur?

Alınacak tedabir ne olursa olsun büyük şehirlerdeki nüfusun ancak bir kısmını kurtara bileceğiz. Biraz evvel gazler ve zehirli maddelerle bir mikdar zayıat vereceğimizi söylemiştim, fakat bu hücumlar yangın aletleri ve saire ile müterafiken yapıldığı takdirde zayıat pek müthiş olacaktır. Bilhassa kadınlar, çocuklar, ihtiyarlar düşünülürse bu zayıat kelimesiniu altında teşekkül edecek kafele i strabat ve âlâmı siz tasavvur ediniz. Gerçi diyeceksiniz ki bütün bunlar gayri mümkündür. Çünkü hukuku düvel sivil ahaliye tarruz etmeği menetmiştir. Beynelmilel komitede bunu düşünmüş ve hukuk şinaslara müracaat ederek sivil ahalinin himayesi için mevcut mevzuatı hukukiyeyi sormuştu. Hukuk şinasların neticei mütaleatı önünüzdedir, tetkik ediniz. Bu neticei mütale-

ata nazaren sivil ahalinin himayei hukukiyesi pek şüpheli bir manzara arz etmektedir. Ve bütün hukukiyun elimizdeki mevzuatın harp zamanında pek az müessir olacağı kanaatinde müttefiktirler.

Arz ettiğim üç noktaya matuf mütaleata nazaren vaziyeti hâzıra şudur: sivil ahaliyi himaye etmeğe teşebbüs edebiliriz ve bunu yapmalıyız. Yapabileceğimiz işi yapmak borcumuzdur. Halkı gaze karşı kısmen muhafaza edecek vesaiti mutahassıslar bize göstermişlerdir. Onların nasihatlerini takip ve teklif edilen çareleri tatbik etmeliyiz. Fakat bütün bunlar ancak cüzi bir himaye te'min edebilecektir. Eğer kimya harbine yangın bombaları ve patlayıcı mevad harbiyede inzimam ederse halkın zayıatı pek müthiş olacaktır, ve böyle bir tehtit, sivil halkın masuniyetini müemmen diplomatik bir vasıta mevcut olmadığı için günün birinde bir hakikat haline inkılap edebilecektir. Böyle bir vaziyet karşısında beynelmilel komitenin ve milli Salibiahmerin derin surette müessir olmaları mümkün olmadığı gibi bu vaziyetin bütün safahatıyla mütalea edilmemeside mümkün değildir. Bu sebepledir ki bu tetkikatı yapması için beynelmilel komiteye müsaade etmenizi talep ediyoruz. Beynelmilel komiteden mutahassısların yaptığı gibi kimya harbine ve alelumum harbe karşı teknik muhafaza çarelerini araştırmasını değil aynı zamanda halkı

hukukî bir surette himaye vesaitini tetkik etmesini talep etmeliyiz.

Bu tetkikat menfî netice verse yani halkı harbe karşı muhafaza imkânı olmadığı ve halkı harpten masun bulunduracak diplomatik bir vasıta olmadığını gösterse bile komitenin mesaisi yine faidesiz addolunamaz. Bu suretle, fenalığı kökünden kaldırmak, şu veya bu silahı ve yahut, harbin şu veya bu şeklini izale etmek değil. asıl bizzat harp ile mücadele eylemek gayretinin idrak ve olgun bir fikir mahsulü olduğu tebarüz eder. İşte bu hissiyata ve mütaleata istinaden, III üncü komisyonun ihzar eylediği kararların müttefikan kabulünü sizden rica ediyoruz.

İTALYA MUHTELİF KOMİSYONU

Romada beynelmilel komiteye

gelen 25 Eylül 1930 tarihli bir mektuba nazaran, kimya harbine karşı sivil halkın muhafazası çarelerini tetkike me'mur ve 26 Hazirandan beri faaliyette bulunan İtalya muhtelit milli komisyonu bervechi zir zevattan teşekkül eylemiştir:

Reis, ayandan profesör A. Lustig, Salibiahmer mümessili Profesör. A. Jlveto, dahiliye nezareti mümessili Doktor G. Tedaldi, hava nezareti mümessili miralay S. Govi, harbiye nezareti mümessili Doktor binbâşı G. Ferri, nafia nezareti mümessili mühendis C. Palazzo, emniyeti millie gönüllü milis umum kumandanı M. Palloto katip Doktor F. Palolfo.

terceme eden

Celal

Bos çuval dik
durmaz

Kimya harbine karşı sivil ahalinin (gayri muharip ahali) himayesi

Havaî tehlikeler ve şehirlerin müdafaası

Sivil ahalinin havaî tehlike ve kimya harbine karşı himaye ve muhafazası gibi fevkalade mühim ve muğlak olan bir meseleyi daha yakından tetkik edebilmek için bu meselenin bazı noktalarına rücu etmeyi faideli bulduk. Filhakika on dördüncü Salibiahmer konferansı heyeti umumiyesinde bu bapta cereyan eden münakaşat ve müzakerat tehlikenin hakiki ve mutlak olduğu hususunda cihan efkârı umumiyesini tenvir etmiştir. Filhakika konferansta, sivil ahalinin diğer tahripkâr maddelerle karıştırılmış «Hava kimya harbi» ne karşı sıyanet ve himayesi için lâzımgelen hukukî ve fennî tedbirlere müçtemian tevessül olunması ve bu fenalığı kökünden kal etmek için Beynelmilel bir fikre cereyan verilmesi uzun uza-diye ve büyük bir vuzuhla mevzuu bahis oldu.

Profesör Mösyö (Mayer) in konferansta söylediği gibi bu havaî kimya harbi bildiğimiz şu veya bu şekilde bir silâh veya herhangi yeni şekilde yapılan bir harp değil onlardan daha

tahripkâr, toptan öldürücü, boğucu bam başka bir harptir.» Bu gün bir bombardiman tayyaresinin 1000 kilometrelik bir mesafeye kolaylıkla bir tonluk eşya nakil ve noktai hareketine döndüğü malumdur. Her gün terakkiye doğru yeni bir hatve atılmış olduğu nazarı dikkate almır ve bu günkü ihtimalât ve imkânların yarın hiçe ineceği ve bu miktar sıkletin mepsut bir surette artacağı pek tabiidir. Havaî kuvvetler, gerek şekilleri ve gerek kuvvei tahribiyeleri itibarile daima korkulacak çok tehlikeli tecavüzi ve tedafüi bir silâhtır. Filhakika bunlarla ya defaten veya muhtelif fasılalarla ayrı ayrı, bomba misketleri, mevaddı muharribe, mitralyöz ve top naklediliyor. Yangın bombaları, boğucu gazler, binlerce mikrop yuvaları, insan kümeleri bu havaî kuvvetlerle sevkediliyor, sevkulceyşi bir vazifenin ifası için herhangi bir noktaya ihraç edilecek heyeti askeriye bu vasıtaya müracaat ediyor. Havaî tehlikenin böyle sayısız şekilleri vardır. Binaenaleyh havaî kuvvetlerin

ikaa muktedir oldukları diğer umumi mazarrat ve tehlikeleri nazarı dikkate almaksızın meseleyi yalnız bir noktadan ve meselâ kimya harbi noktasından tetkika kalkışmak doğru olamaz.

Diğer taraftan, harbin bildiğimiz maddî şeklinden çıkarılarak bir sanat müsademesi şekline ifrağı yani düşmanın, havaî kuvvetlerle ordulara lâzım olan mebaninin tahribini ve muhasım memleketin herhangi hayati noktalarına kuvvet cem'i suretile onun mukabil kuvvetlerini sekteye uğratmak gayesile harekete geçtiği düşünülür ise bu hava ve kimya silâhlarının birleşmesi muahedeler hilâfına müsellaḥ müsademat takdirinde sivil ahali için en mükemmel bir tahrip vasıtası olur.

Esasen istimal olunan tahrip vasıtaları ya münferit veya mürekkeptir; bunlara zamimeten bir de bilhassa yangın çıkaran bombaların istimal edildikleri düşünülür ise sivil ahalinin muhafazası ne gibi bir çıkmaza gireceğini düşünmeğe bile değmez. Filhakika boğucu gazlere karşı alınan müdafaa ve muhafaza tedbirleri ne kadar mükemmel olur ise olsun, bunlarla maske istimali ve dezenfeksiyon suretile bir dereceye kadar mücadele olunabilir, fakat havadan atılan infilâk ve iştiâl bombaları bombardımanına karşı bir şey yapılamaz. Kendini bu tehlikeden korumak için ya memleketi boşaltmak ve yahut kaçmak lâzımdır. Hele bu tahrip vasıtalarına bir

de yangın ika edecek bombalar ilâve edilir ise vaziyet bir kat daha vahamet peyda eder. Miralay «Romani» nin iştiâl bombalarının toprağa nüfuz ve tesiri hakkındaki beyanatı mücmel olsa da pek ziyade şayanı dikkattir. Mumaileyhın nazariyesine göre, beş yüz kilo sıkletinde bir havaî tahrip bombasının tesiratından masun kalmak için topraktan on üç metre aşağıda ve 1000 kilogram sıkletindeki bombaların tesirinden korunmak için de topraktan 24 metre aşağıda saklanmak icabediyor. Halbuki Roma'da, fen mütehassıslarınca yapılan tetkikatı fenniye neticesi, pek tahripkâr ve müthiş olan bu asrı iştiâl ve infilâk kuvvetlerine karşı bir memleketin nüfusunu korumak için tahtezzemin yerler inşası hususunun hemen gayri mümkün olduğunu göstermektedir Kaymakam (Wauthier) havaî tehlike ve memleketin istikbali » namında yazdığı bir kitapta bu hususta pek müdekkikane ve vâkıfane bir tarzda beyanatta bulunuyor ve diyor ki:

«Esnayi seyirlerinde, tayyarelerin naklettikleri tahrip vasıtalarından en mühliki ateştir. 1917 - 1918 senesinde Reymis üzerine atılan bir kaç ateş bombası, bütün harbin devamı müddetince atılan bombaların ika ettikleri tahribattan pek çok fazla tahribat yapmıştır ».

1918 senesinde gerek Paris ve gerek Londra üzerine ateş bombaları ile hücum etmek meselesi düşünülür

yor idi. Alman cenerallerinden Lûden-dorf yazdığı harp hatıralarında bu hususta beyanatı atiyede bulunuyor:

«Mevkiimizin vahamet peyda etmesi üzerine (Âli harp idare meclisi düşmanı sulha meylettirmek için Paris ve Londra üzerine havai bombardıman yapılmasını tahtı karara aldı. Binaenaleyh payitahtları ateş altına almak için Ağustos nihayetinde ihzar ve imal edilmiş olan külliyyetli miktardaki yangın bombalarının istimaline müsaade etmedi.

Esasen bu bombaların ika edecekleri dehşetli ve mühim tahribat harbin seyrini durdurmayacak idi, ve işte bu sebeple bunların istimalinden sârfınazar olunabilirdi. (Kont Herting) düşmanın mukabelei bilmişle kıyam edeceği korku ve endişesile bu nevi bombaların istimalinden sârfınazar olunmasını âli harp idare meclisi heyetinden rica etmişti.

Mevzuu bahis yangın bombaları birer kiloluk «Elektron» bombalarıdır.

Bombanın zarfı «Elektro» denilen madenden yani hemen hemen saf ve halis Manyezyum'dan imal olunmuştu. Bombanın içi Manyezyum ve yahut Alominyum ve humzu hadit esaslarına göre tertip edilmiş bir nevi barut ile doldurulmuştu.

«Alüminyotermi» esasına göre imâl edilmiş olan bu bumbalar 2000 - 3000 derecei hararete iştiâl eden ve bir «Fuzée» mahitap vasıtasıyla tutuşturıldıktan sonra mümkün değil sönmez.

Hatta zarf bile yanar. «elektron» denilen madde kolaylıkla eriyen akıcı bir maddedir. Bu bombaların imalinde kat'iyen bir müşkilat yoktur. Asıl müşkilat «Fuzée» de dir.

Birer kiloluk «Elektron» bumbalarını düştükleri yerleri delip geçmek hususunda pek büyük bir tesirleri olmakla beraber asrı şekilde yapılmış üç binanın çatısını kolaylıkla delip içeriye nüfuz edebilecek bir kuvvettedirler. Maamafih Doktor «Kron» bu tesiri gösterbilmek için bu bombaların beşer kilo sikletinde olarak imalleri lâzım geleceğini dermeyan ediyor.

Diğer cihetteu, İngiliz'ler, bu bombaların 200 gram olmalarının bu tahribata kâfi olduğunu iddia ediyorlar. Yalnız bugün meydanda olan bir hakikat var ise oda bu bombaların ev ve mebanî çatılarını delecek kuvvet ve kabiliyette olduklarıdır, Biy bombardıman tayyaresi, be bombalardan pek çoğunu taşıyabilir. Onların pek yüksek derecedeki ihtirak kabiliyetleri, düştükleri yerlerde kabili ihtirak nakadar maddeler bulurlâr ise onları ateşlemeğe kâfidir. Bu bumbaların husule getireceği yangını söndürebilecek henüz bir vasıta ve bir made keşf olunmamıştır.

Miralay «Bloşi» bu bumbaların tahribatından kurtulmak için mahzenlere iltica edenlerin, ebniyenin üst kısmının ateşler içinde kaldığını sonradan görebilmelerinin pek feci olacağını söyleyor.

1918 senesi yazında Londra üzerine havai bir ateş bombardımanı icrası hak-

kındaki tasavvur üzerine Kaymakam «Rober» atideki beyanatta bulunuyor :

1918 senesi ortasında Elektron bombalarıyla mücehhez 36 tayyare ile Londra üzerine bir hücum yapacaktık . Maalesef hareketimizden yarım saat evvel Almanya «Âli harp idare meclisi» bu bombaların istimalini men etti.

1927 senesi Haziranında neşrolunan (Luftwacht) bu bapta şöyle diyor :

O tarihte tayyarelerimizin hâmil oldukları mevaddı müştâ'ile mikdârı az idi. Bu hücumu karşı muhasım tarafın kuvvetli bir müdafaa teşkilât ve tertibatı vardır. Bu itibarla tayyarelerimizden bir çoklarının yalnız yarım devir yapmak mecburiyetinde kaldıkları farz olınsa bile yine bu vaz'iyet dahilinde Londra üzerine 2250 yangın bombası atılmış olacaktı.

Bu ufak bir hesap, bu vesaitin tahrip kuvvet ve kabiliyetini ispat eder . Bombalardan yüzde ellisinin bir çatıyı delip içeriye geçmediği ve yahut istîâl edemediği farz edilse bile her biri birer kiloluk yangın bombalarını ihtiva eden 100 tayyarenin 17 000 yangın ika edeceği kat'iyeti riyaziye ile tahakkuk etmiştir. Bu ise ihmâl edilemeyecek dehşetli bir yekûndur. Hatta bu yüz tayyareden yalnız beşinin Paris gibi bir şehir üzerinden geçtiği farz edilse birer kiloluk yüz bomba taşıdığına göre beş tayyare beş yüz yangın ika etmiş olur. Esasen 17 000 yangın ile 500 yangın arasında bir fark yoktur. Müsait bir ruzkâr istikametini takip eden

500 yerdeki yangın da 17 000 yangın te'sirini yapar. Böyle bir hücumu maruz kalan her hangi bir şehir ve bilfarz Paris, bu gibi ahvale karşı sureti mahsusada talim edilmiş bir çok teşkilâtı olmasına rağmen muhtelif yerlerdeâni bir surette baş gösteren binlerce yangını söndürmek için şaşırır, binnetice Paris'in bütûn mahalleleri küle çevrilir, servetçe, mebanice, insanca azim telefât ve zayıf ata sebebiyet verir.

Beyaz fosforla doldurulmuş diğer nevi yangın bombalarının da (Elektron) bombaları derecesinde tahribat yaptıkları iddia olunuyor. Kezâlik bu bombaların çıkardıkları yangınlar da söndürülemez. Amerikalıların 12-15 kilo sikletinde beyaz fosforla doldurulmuş, aynı zamanda boğucu yangın bombaları istimal edecekleri söyleniyor .

Bu şeraite göre, hava kuvvetlerinin ika edecekleri en müthiş tahribat ateş ve yangındır. Bu havai tehlike, muhnik gazlerin istimali suretiyle bir kat daha artmıştır. Malûmdur ki muhnik gazler ya mayi ve yahut toz halinde istimal olunur. Ve haddi zatinde başlı başına pek müthiş ve mühlik ve tahripkâr bir silâhtır .

Yüzde elli ilâ altmış nispetinde bu gazlerle imlâ edilen bombalar malûm olduğu veçhile ya doğrudan doğruya yağmur şeklinde ve yahut sun'î bulutlar vücude getirilmek suretiyle yere isâl edilir. Her şeye ve her kese te'sir eder. Kaymakam D. P. Bloş'un (Kimya harbi) namı altında yazdığı bir kitapta asri

harbin cihati fenniyesine temas eden tetkikat meyanında bu muhnik gazler hakkında şöyle deniliyor :

» Beşyüz kilo Fosjen » le (Fosgèn) dolu olan bir bomba her hangi bir bina dahilne düşerse oradaki insanların kâffesini bilâ istisna tahaffuz maskele-riyle mücehhez olsada öldürür. Bir so kağa düştüğü farz edilse derhâl bir bulût şeklini alır ve 100 000 metrelik bir saha dahilinde yine âni mevti intaç edecek muharrip te'sirini muhafaza eder. Düşüğü noktalar civarındaki ahaliyi maskelerle mücehhez olsalar da yine zehirler, teşekkül eden bulût ruzgârın te'sir ve cereyanına tabi olarak dolaşır, bir kilometrelik bir saha dahilinde pencereleri sıkıca kapanmamış olan mahzenlere iltica edenler üzerinde de te'sirini gösterir ; Hamburg'ta « Fosjen » gazile memlû bombalarla yapılan tecrübeler bu hakikati ispat etmiştir.

Şu müspst neticelerden alınan ilhama göre harp zamanlarında sivil ahalinin muhafazası keyfiyeti içinden çıkılmaz bir şekil alıyor. İşin en garip ciheti şudur ki hukuku Beynel-milel «Kimya silâhı» istimalini men ettiği halde havaî silâhı men etmiyor. İşte sivil ahalinin muhafazası hakkındaki umumî mesailin en esash ve ince noktası budur. Gerçi 17 Haziran 1925 tarihli Cenevre protokolü, ahkâmı cezaiyeye müstenit bir teftiş ve murakabeyi tekeffül etmeksizin askerlere olduğu kadar sivil ahaliye de kanunî bir hakkı himaye veriyor ise

de şimdiki hukuku Beynelmilel kaide-leri sivil ahaliyi iştial ve yangın bombardımanına karşı muhafaza etmiyor.

Bundan, başka, bu ahkâm hilâfına vaki olan hareketlerde sivil ahalinin muhnik gazlere karşı olsun muhafazası mes'elesi mevzuu bahis olmuş ise iştial ve yangın bombalarıyla yapılacak havaî taarruzda bu keyfiyetin mümkün olamayacağı neticesine vasıl olunmuştur.

İşte bu hakikatler karşısında şehirlilerin havaî taarruzlara karşı müdafaası keyfiyetinin pek müşkül olduğu sabit olmuştur. Hatta bu cihetin terki mes'elesi şöyle dursun, hali hazırda bir çok memleketlerin kimyevî silahlar ihzarı, tecavüzî ve tedafüî hava kuvvetleriyle pek ziyade meşgul ve alâkadar olması keyfiyeti mucibi endişe bir şekil alıyor.

Salibiahmerin bir çok milli teşekkülleri, sivil ahalinin yalnız kimya harbine ve yahut diğer muharrip maddelerle karıştırılmış havaî bombardımana karşı muhafazası hususunda mensup oldukları hükümetlerin talimatına tevfikân bir program dahilinde icrayi faaliyete karar vermişlerdir.

Böyle bir havaî taarruz muvacehesinde ne gibi tedbirlere tevessül olunması icap edeceği hakkında yapılan tecrübeleri berveçhi atı hulâsa etmeği faideli bulduk:

Tulon 19 Teşrinî sani 1920 - Bir kaç gündenberi havaî taarruzlara kar-

şı yapılacak müdafaa tedbirleri tecrübelerine devam olunmaktadır. Gece vakti icrası muhtemel olan her hangi bir havaî taarruza karşı alınacak tedafî tedbirler tecrübesine Teşrini sâninin 19 ve 20 inci gecesi saat (1) ile (5) arasında bütün ziyaların söndürülmesi suretiyle başlanılmış ve bu keyfiyet muvafık şarait dahilinde cereyan etmiştir. Tulon ahâlisi ve civarı sekencesi bu bapta hükûmetin verdiği resmi talimata harfiyen riayet etmişlerdir. Hariçten hiç bir yerde, hiç bir evde bir zıya görünmiyordu. Ancak Hastanelerde hükûmetin verdiği emre imtisalen yine dışarıdan görünmiyecek derecede mum - petrol veya zeytin yağı lambaları yakılıyor idi. Hava gazi cereyanları da kesilmiş idi. Trenler sür'at ve hareketlerini pek ziyade tenkis etmişlerdi. Vagonlar dahilinde tenvirat yoktu. Saat dörde doğru (palyvestre d'hyères) cihetinden gelen tayyareler Tulou üzerine tersane ve limandan hücum etmişlerdi. Hücum aynı zamanda hem deniz ve hem de kara cihetinden yapılmıştı. Şehrin sivil ahali ile meskûn kısmı ve Bahriye ve Harbiye daireleri tam bir zulmet içinde bulundukları için tayyareler, bombarduman edilecek noktaları tayin edememişlerdi. Saat beşte manevraları nihayet buldu. Tulon şehrinin himaye ve müdafaasıyla meşgul olan askeri ve mülki makamlar bu manevradan istihsal ettikleri müfit neticeleri halkın pişisi ıttıla'ına vaz

edeceklerdir. Bu manevra esnasında en ziyade calibi memnuniyet ve nazar olan bir şey varise oda işaret verilir verilmez bütün Tulon ahâlisinin birdenbire ve harikavi bir süratle şehrin bütün ziyalarını kesmeleri ve bu bap-taki verilen emre bir inkıyadı tam ve arzu göstermeleridir. Lîl 22 Teşrini evvel 1930 - Bu gün saat 9 ve 14 te mülki ve askeri ve hava kuvvetleri makamlarının iştirakiyle Turkuvang yakınında ve (Ronk) arazisi üzerinde darıssınaaları olan her hangi bir şehre karşı yapılması muhtemel bir havaî taarruzdan tahaffuz çareleri tecrübeleri yapılmıştır.

Tecrübe, ledelicap darıssınaalarını, faaliyet merkezlerini, münakalât ve muvasalat tariklerini ve saireyi rasıtların nazarından uzak bulundurmak için sun'î bir sis vücade getirmekten ibaretti.

Bu sis vücade getirildi ve bir saat devam eden bir kesif buhar tabakası Belçika hududuna kadar bütün ovayı kapladı.

Burj 20 Teşrini evvel 1930 - Burj'daki top darıssınaalarını havaî bir taarruza karşı müdafaa etmek maksadiyle tecrübelerine girilmiş ve askeri fabrikaların düdükleri üzerine, bilumum amele zabitanın nezaretinde olmak üzere gerek havaî taaruza ve gerek gazlere karşı lâzımgelen tedabire tevessül etmişlerdir. Aynı vakitte şehirdeki toplar da tayyarelere karşı mevzi almış bulunuyorlar idi.

Königsberg (Almanya) 1 Teşirini evvel 1930 - Tayyarelere karşı müdafaa tecrübeleri Dahiliye nazırı ve bir çok hükümet erkânı muvacehesinde icra edilmiştir. Almanyada sivil ahalinin havaî tehlikelere karşı müdafaa ve muhafazası için vasi mikyasta yapılan bu tecrübeler ilk tecrübelerdir. Bu tecrübelerle salibiahmer teazzuvla-riyle, yangın tulumbaları teşkilâtı polisler ve bilumum fenni şuaabat iştirak etmişlerdi. Yapılan tecrübelerden havaî taarruzlara karşı sivil ahalinin bir dereceye kadar muhafazası mümkün olduğu anlaşılmış fakat bomba ile yıkılan evler hakkında yapılan tecrübeler muvaffakiyet ile neticelenmemiştir.

Havaî tehlikelere karşı silâh istimali, sıhhiye, seyyar polis ve kıtaatı fenniye teşkilâtı, sun'î sisler tahtez-zemin melce'ler tertibatı gibi en müessir tedbirlere tevessül olunmuştur. Yapılan tecrübelerden, evlerin çökmesi, yangın zuhuru gibi hâdis olan ahval ne kadar çabuk ihbar edilirse tti haz edilecek tedabiri fenniye te'siriyle tehlikenin o nispette azalacağı anlaşılmıştır.

Moskova 8 Eylül 1930 Moskovada gaz hücumuna karşı müdafaa tedbirleri tecrübeleri yapılmıştır. Bu manevraya 4000 den fazla ahali iştirak etmiştir. Saat 19,15 te fabrikaların düdüklere, gazlı bombalarla mücehhez on altı tayyarenin geldiğini ihbar etti; bu taarruza havaî kuvvetlerle mukabele olundu. Buna rağmen mutasavver

düşman tayyareleri yine evvelce tas-mim ettikleri noktalara gazlı bombalar atmağa muvaffak oldular. Bu manevraya iştirak eden 4000 kişinin kâf-fesi gazlerin te'siratından tahaffuz için makseli idiler. Ve sureti mahsusada ilhar edilmiş olan tahtezzemini me'valara iltica ettiler. Taarruzun vuku bulduğu mntaka kesif bir bulut ile örtülmüştü. Manevra hitam bulduktan sonra istikbalde yapılacak olan gaz harbine dair müteaddit konferanslar verildi.

Kayzers Leutern (Almanya) 24 Ağustos 1030 - Bavyera Salibiahmeri Sinci içtimamı Kayzers Leutern'de aktetti Doktor Buşer, gaz muharebeleri hakkında pek cazip ve vakıfane beyanatta buluudu ve olbaptaki tetkikatını projeksiyonlarla gösterdi. Bu keyfiyet samî'in üzerinde pek büyük intibalar bıraktı. Kezalik Berlin'den Mös-yö Evern tarafından, sınaî gaz taarruzlarına karşı ittihazı lâzımgelen tedbirler hakkında verilen konferansı dinledi.

Öğleden sonra Kayzers Lutern'in mutasavver bir havaî tarruz karşısında ittihazı lâzımgelen tehaffuzî tedbirleri tatpik etmek üzere 3000 kişiden fazla halk toplanmıştı. Bu tecrübelerle, sıhhiye ve yangın tulumba teşkilâtı Salibiahmer Hanımları, Gençlik Birlikleri ve saire bilfiil iştirak etmişlerdi. Sivil ahaliyi koruma için ne yapılmak iktiza ediyor idi?»

Hazırunun kâffesi son sistem mas-

kelerle mücehhez idiler. Renkli gazler vasıtasile ahaliye telkini eşya der-si talim edilmiş oldu. Sınai ve harpte kullanılan gazlerin bütün nevileri Asid karbonik'ten başlayarak Fosjen'in muhtelif mürekkebatına kadar birer birer gösterildi. Manevra üç saatten fazla devam etti. Bu tecrübeler yalnız vü-cudü olmayan «Lacrymogène» gazlerle değil az bir mikdarda Lakrimojen (Lacrymogène) gazıyla de yapılmış idi.

Doktor Buşer bu nevi manevraların dünyanın her tarafında Salibiahmerin dairei faaliyetinden hariç kalmıyaca-ğını ve Almanların, harpte kullanılan gazlere karşı lâzımgelen tedbirlere tevessül mecburiyetinde kalmamaları-nın cümlei temenniyatından olduğunu söyliyerek tecrübelerle hitam vermiştir.

Prağ (Çekoslovakya) 6 Ağstos 1930 Çekoslovakya'da yapılan son taarruzatı havaîye manevralarında, ilk defa olmak üzere sivil ahalinin bu gibi havaî taarruzlara karşı ittihazı lâzım-gelen tedbirlere iştiraki te'min olun-muştur. Hücum esnasında sokaklardaki harekât tahdit edilmiş, bütün ziyalar söndürülmüş, istihbarat ve sıhhi ser-visleri teşkil olunmuş ve alâkadar menatik ahalisine havaî harplerin tehlikeleri hakkında müteaddit konfe-ranslar verilmiştir. Bu tecrübelerden, alâkadar mıntakaların ledelicap tama-miyle bir zulmet içinde bırakılabilece-ğinin kolay olduğu anlaşılmıştır.

Liyon 29 Temmuz tarihinde Liyon şehrinin havaî bir taarruza, yangın ve

muhnik gaz neşreden bombalarla bom-bardimanına karşı muhafazası için hükümeti mülkiye huzuru ile Liyon Erkâni harbiyesi tarafından umumî müdafaa tecrübeleri icra edilmiştir. Fransa toprağında bu nevi bir tecrübe daha ilk defa olmak üzere yapılıyor idi. Bu manevradan maksat, şehrin böyle bir tarruz karşısındaki vaziyeti tedafüyesini göstermek değil, böyle bir hâl vukunda Polis - yangın . yol - nezafet ameleleri teşkilâtının bilfiil muavenet ve iştiraklerini te'min gaye-sine matuf idi. Aldığımız son malûmata göre yapılan bu tecrübeler, bu gibi ciddi bir taarruz vukuunda eldeki vesaitin, şehrin müessir bir surette müdafaaasına ve bir panik zuhurunda şehir ahalisinden vasatî mikdarının tahliyesine kâfi olmadığı göstermiş olduğu gibi şehirde kalmak mecburiye-tinde kalan yani faal ahaliye de muh-nik gazlerden tahaffuz için maske ve elbise tedariki keyfiyetinin düşünül-medigi anlaşılmıştır.

Esliha ticaretinin tahtı teftiş ve murakabede bulundurulması hakkında (4 Mayıs ve 17 Haziran 1925) tarihinde toplanmış olan Beynelmîlel konferans 17 Haziran 1925 tarihinde 30 hükümet tarafından imzalanan ayrı bir protokole kimya harbinin memnu'iyetine dair bir kayıt vaz etmiştir.

Protokol bir gün ikmâl olunacak-mıdır?

Profrsör L. Demulis

BELÇİKA SALİBİAMHERİ VE GAZLİ HARPLERE KARŞI SİVİL AHALİNİN HİMAYESİ

Sivil ahalinin muhafazası hakkındaki mes'eleyi tétkik için 1928 senesinde Brüksel ve 1929 senesinde Roma'da içtima eden Beynelmilel mütehassıslar komisyonu, millî Salibiahmer teşekküllerinin sulh zamanında kimyevî silâh ve kimya harbinin ne demek olduğunu, bunun te'sir ve tehlikelerini ve bu gibi ahvalde ne gibi ihtimamat ve tedabire ihtiyaç mes edeceğini, tayyarelerin her gün başka bir terakkiye mazhar olduklarını ahaliye talim etmeleri lüzumunu kararlaştırmıştır.

Bu sahada ahaliyi tenvir ve ledelicap alınması lâzımgelen ameli ve tehaffuzi tedbirlerin mevkii tatbika vaz'ı sebeplerini istikmâl etmek üzere bir çok memleketlerde muhtelit komisyonlar teşekkül etmiştir.

İşte bu maksatla Belçika Salibiahmeri, ahaliye, erkek ve kadın seyyar hastane hademelerine ders veren Salibiahmerin muallim Doktorlarına, esas itibariyle bulundukları mahallerin âsaiye ve inzibatından mes'ul olan nevali idare meclisi âzalarına ve ledelicap vazifeye davet edilecek olan itfaiyepolis karakol şef ve me'murlarına velhasıl sair icap edenlere bir rehber olmak üzere bu husus hakkında bir risale neşretmiştir.

Bu risalenin mündericâtı hulasatan şunlardır:

BİRİNCİ FASIL — Ahkâmı umumiyeye.

İKİNCİ FASIL — Başlıca zehirli gazlerin umumî mahiyetleri.

ÜÇÜNCÜ FASIL — Sivil ahaliye hücum için düşmanın bu zehirli gazleri nasıl kullandığı.

DÖRDÜNCÜ FASIL — Umumi tedabiri tehaffuziye.

BEŞİNCİ FASIL — İperit (L'ypèrite) gibi muannit ve mukavim gazlere karşı ittihaz edilecek hususî tedbirler.

ALTINCI FASIL — Sivil ahalinin müçtemian muhafaza ve himayesi.

YEDİNCİ FASIL — Gazin te'sirine uğramış olanlara edilecek muavenet ve yapılacak ihtimamat.

Pek müfit ve pek mühim olan bu risalenin, yalnız bu gibi ahvalde lâzım gelen tedabiri tehaffuziye ihtimam edecekler tarafından değil, mevcut muahedat hilâfına her hangi bir düşman tarafından bilâ perva kimya silâhı istimaline kıyam olunduğu takdirde ahalinin ne gibi fecayiin tahtı tehdidinde kalacaklarını ve ne gibi tehlikelere maruz bulunacaklarını göstermek itibarıyla de bilhassa ahali tarafından büyük bir rağbet ve alâkaya mazhar olacağı şüphesizdir.

Profesör
L. D.

İTALYA NEŞRİYATI

İtalya'da intişar eden (Le Cionnale di Medicina Militare) gazetesinin Haziran

tarıhli nüshasında gayet mühim olan bir madde neşretmiştir. Metin şudur:

Sihhiye ve muhariplerin himayesi servisinin, gazatın te'sirinden tehafuz için maske taşıyanların üzerinde bu âlatın ne dereceye kadar müessir olduğunu yakinen bilmesi elzemdir. Bu keyfiyet askerî doktoru yüzbaşı Jorji tarafından büyük ve küçük filtri-reli muhtelif modeldeki Fransız, Alman ve İngiliz maskeleriyle tecrübe olunmuştur.

Usreti teneffüsten, alelittlak daha bariz bir teneffüsü batnî, cihazı teneffüside bir tekaur, ahenkte bir tehavvül görüldüğü kayt olunmuştur.

ALMAN SALİBİAHMERİ

Metn harici olarak buraya derç ettiğimiz klişeler teberrüan Alman Salibiahmerinden istiare olumuştur.

Mecruhin ve hastaların ıslahı ahvaline mütedair olan Cenevre mukavele-
namesine hukuk doktoru, Cenevrede
dava vekili 1929 senesinde toplanan
siyasi konferans kâtibi umumisi ve
Beynelmilel Salibiahmer komitesi âza-
sından Mösyö Paule des Gouttes bir
şerh yazmıştır.

Risalemiz, Teşrinievvel sayısında
Beynelmilel komite tarafından on altıncı
Beynelmilel konferansa tevdi olunan
neşriyat listesi meyanında Doktor Pol
de gut'un bu şerhini neşretmiş ve
bundan mücmelen bahsetmiştir.

Bu şerhin başına Mösyö Maks
Huber tarafından yazılmış olan mukad-

dime metnini berveçhi zir derç ediyoruz:

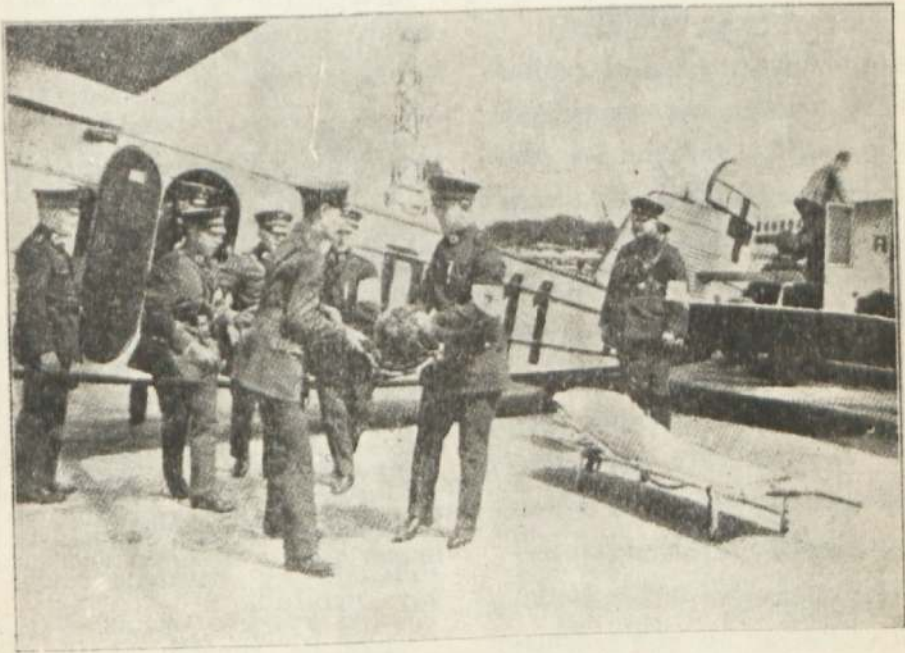
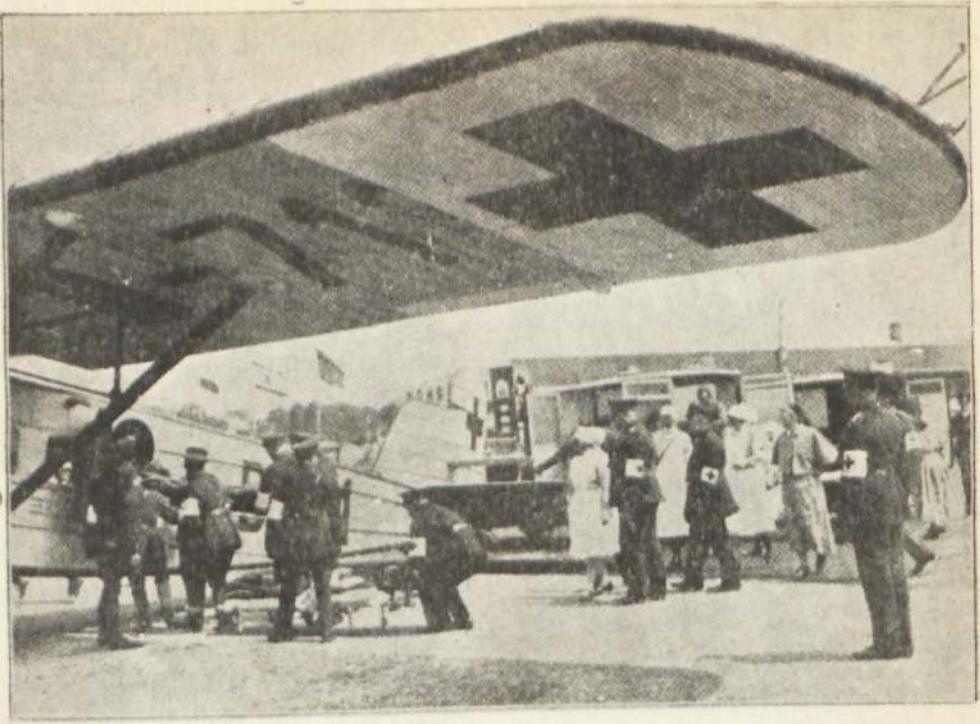
«Mecruhin ve hastaların ıslahı ah-
val ve mukadderatına dair oğan Ce-
nevre mukavelenamesi, Salibiakmer mü-
esseselerinin bir esası nizamnamesidir.

Bu mukavele yalnız milliyet farkları
olmaksızın mecruhin ve hastalara mu-
avenet hususunda huhuku Beynelmilel
bir prensip vaz etmekle ilk misakı
umumiye vücade getirmiş değil, aynı
zamanda alâmeti mahsusai farika ihdas
etmiş, büyük ve insani oğan bu mües-
seseye kendi ismini (Salibiahmer) na-
mını vermek suretiyle o timsalı zamanı
her türlü sui istimale karşı ihata et-
miştir. Mukavelename, Mösyö « Hanri
Du nann» ın mütemayıl olduğu fikir
ve mutalea dahilinde ihtiyarî muavenet-
lerin kabulüne mesağ göstermiştir.

1906 da tetkik edilen mukavelede,
ilk başta Salibiahmer milli teşekkülleri
bulunan «İhtiyarî muavenet» cemiyet-
leri bu yoldaki mesailerinden dolayı
takdirata mazhar olmuştur. 1929 mu-
kavelenamesi Cemiyeti akvam misakı-
nın isrine imtisalen taşınan bu alâmeti
mahsusa sayesinde bu ihtiyarî muave-
net cemiyetlerinin gerek sulh ve gerek
harp zamanlarında vazifei insaniyetkâri-
lerinin ifası hususunda gösterdikleri
fartı alâka ve mesai derin bir hissi
şükran bırakmıştır. Bu bir kaç söz,
mukavelenamenin, yalnız mecruhin ve
hastaların muavenetini istihdaf etmeyip
kırmızı salip işareti altında inkişaf eden
her nevi umuru hayriyeye aynı dere-
cede alâka gösterdiğini ispat eder.



Gazlerden muhafaza talimi (15/VI/30 Berlin)



Hasta ve yaralı nakline mahsus
tayyare

Cenevre mukavelenamesi, Kellogg misakının mevkii icraya konulduğu bir zamana tesadüf etmişti. Bu misaka nazaran büyük küçük bilumum devletler, millî siyasetleriyle harpten tevakki edeceklerini teahhüt ediyorlar ve bu bapta hukuku beynelmilelin en mütakâmil bir şeklini kabul etmiş bulunuyorlar idi.

Ne gariptir ki muharebeden feragat edeceklerini taahhüt eden aynı devletlerin, muharebenin şiddetini tahfif için altmış yaşına giren bir mukavelenin her maddesini müttehassıs murahhaslar göndermek suretiyle tetkik ettiriyorlar. Ne tezat!

Evet, bu bir tezattır. Fakat bu tezat, maalesef tabiatle mukadderatı beşerin temasından husule gelen insani işlerin yekdiglerinin lâzımı gayri mufariki olmasından başka bir şey değildir.

Alâkadar olanların cümlesi, sulhu müsalemet ve adaletin, harp ve şiddete galebesini her zaman temenni ederler. Fakat Salibiahmer bir hakikat ve harp gibi müellim ve hanımansuz bir vak'a karşısında gözünü kapayamaz, bu gibi ahvalde ihmâl edilen âsarı şefkate bigâne kalamaz.

Salibiahmerle alâkadar her kes, gerek 1906 ve gerek 1914-1918 seneleri harbinden alınan tecrübeler esasına nazaran Cenevre mukavelenamesinin daha muşkâfane bir tarzda tetkikine lüzum ve ihtiyaç his etmiş olduklarından dolayı alâkadar hükûmetlere teşekkür etmeği bir vicdan borcu bilir-

ler. Beynelmilel Salibiahmer konferansı da aynı temenni ve arzuda bulunuyordu. 1906 mukavelesinin tetkikini kim arzu etmezdi? 1864 mukavelesi tekemmül etmemiş olsa idi şu son cihan hârinde Salibiahmerin vaziyeti ne olur idi?

İşte yukarıda zikrettiğimiz bu alâmeti farikai mahsusanın istimal ve himayesini âmîl olan ahkâmı kanuniye gerek harp ve gerek sulh zamanlarında beşeriyete pek nafi hizmetler yapmıştır.

1864 te aktedilip 1906 ve 1929 senelerinde yeniden tetkik edilen Cenevre mukavelenamesi beynelmilel mukaveleler arasında en ziyade ihtimamat ve tekayyüdat ile vücade getirilmiş bir mukavelename addolunabilir. Bu, yalnız iki konferans müzakeratını teşkil eden ve inceden inceye tetkik olunan mevzuları itibarile değil, Salibe, misakın bütün ahkâm ve kuyudatına harfîyen riayet suretiyle tahakkuku mümkün olan hudutlar dairesinde bir mevcudiyet ve faaliyetine bir inkişaf vermiş olmasıyla da bir mevkii mahsusu ihtiram almıştır.

Cenevre mukavelenamesi, 1864 deki şekli iptidaisinde yalnız on maddeyi ihtiva ediyordu. Bu maddeler, milliyet farkı gözetilmeksizin mecruhine muaveneti, bitaraflığa riayeti amil ve Salibiahmer işareti altındaki levazımı sıhhiyeye şamil idi.

1906 da yeniden tetkik edilen bu mukavelename, malûm olan cihetlere dokunulmaksızın, bunların suverî tat-

bikiyesini temin eden bir çok tafsili ahkâm vazolunmuştur.

33 maddeden ibaret olan bu ikinci genevre mukavelesi, tarzı tahriri itibarıyla ve bir'nciye nispetle bittabi daha mütakâmil idi. Burada semihane fikirlerden ziyade tatbikat ve amelî noktalara temas olunmuş, siyasilerle, hukukçular, etibba ve askerlerin iştirakiyle yapılan bu mukavelenamede yeni yeni arzu ve temennilerden ziyade lazimülriaye bir çok ahkâm, kuyudat ve kavait vazolunmuştur.

Mukavelenin 1929 daki ikinci tetkikinde, Cenevre bandırasının (Salibiahmer) in esnayı harpteki sahai faaliyeti mevzuu bahis olmuş ve bu hususta hukuku beynelmilele yeniden bir çok ahkâm konulmuştur. 1929 senesi konferansının pılançusu tetkik olunursa bu hususta terakkiye doğru atılmış pek çok hatvalar göze çarpar.

Muhariplerin göğüs ve ya bileklerinde hüviyetlerini müş'ir birer plaka bulundurulması keyfiyeti gerçi konferansın bidayetinde haizi ehemmiyet bir mesele gibi telâkki edilmedi ise de haddi zatında mühimdir. Plaka üzerine yazılacak iki üç kelime elem içinde kalan bir çok ailelerin tesellisine yardım edecektir. Gaip farz olunan askerin hüviyetini meydana çıkaracaktır. Esasen orduları idare edenlerin éu hususta gaip neferlerden dolayı sırtlarına büyük bir mesuliyet almış oldukları unutulmamalıdır. yeni mukavelenamenin dördüncü maddesi bu gibi ahvalin ademi

tekerrürü için bir dereceye kadar teminat bahşır.

Memurin ve lavazımı sıhhiyenin muhafazası meselesinde daha ziyade vuzuh ve kat'iyet kesp etmiştir.

Sıhhiye tayyaresi meselesi siyasi bir konferansta daha ilk defa yer tutuyor, bu tayyare ile esnayı harpte sivil ahalinin tahlis meselesinin suveri tatbikiyesi ve teferruatının bir mukavelenameye raptına intizar olunur.

Alameti farikanın istimali meselesi yeni şurut ve ahkâm ile tahtı zamana alınmış ve beyaz bir zemin üzerine kırmızı salibin yanına kırmızı arslan ve güneş (bu alameti kabul eden memleketler için) vaz'ı kabul olunmuştur.

Yeni mukaveleye bu baptaki sui-istimalâta mani ahkâmı kuyudiye vaz edilmiştir.

Burada en mühi ve calibi dikkat olan bir noktayı da ilave edelim, bu mühim nokta, esnayı harpte nakzı ahdi mütezamının vukua getirilecek efa lin refi esbabının istikmali ve mukavelenamenin hini tatbikinde muamelei mütakabile ye mütedair ahkâmın tay ve ihracı hakkındaki mevzuattır.

Üçüncü Cenevre konfiransı üzerinde beyanı mütalea etmeğe lüzum yoktur.

Çünkü bu sırf bir şarttır.

Beynelmilel Salibiahmer komitesinin daveti üzerine mösyö pol Degut bu şerhi yazmağa muvafakat etmiştir.

Herkes mumaileyhin bu vazifenin ehli olduğunu tastikte müttefiktir.

Çünkü 1906 tarihinde siyasî konferansta kâtibi umumî muavini ve 1929 konferansında da kâtibi umumî sıfatıyla bulunan bu zat bu içtimanın bütün müzakeratının pek yakından tetkik ve takip etmişti.

Otuz seneyi mütecaviz bir zamandan beri beynelmilel Salibiahmer komitesiyle tesriki mesai etmiş bulunuyor.

Bu itibarla mukaveleye uzak ve yakından temas eden bütün mesaili ihata etmiştir.

1929 senesi konferans mukarreratı namındaki 800 sahifelik kitabını neşr eder etmez bu şerhin tahririne başlamıştır.

Bu eser bugün mevkii intişara vazolunmuştur.

Gerçi bu kitap beynelmilel komite tarafından neşr olunmuş ise de bütün şerefi müellifine aittir.

Mösyö «Lüvi Renolt » de 1906 senesi mukavelesi üzerine böyle bir şerh yazmıştır

Bu şerhi okuyanlar, mumaileyhin Salibiahmere karşı ne hassasiyetle kaleme sarıldığını ne açık ve sarıh ifadelerle bütün mukavele metnini şerh ve tefsir ettiğini ve bahusus teknik mevzular üzerinde neince tetkiklerde bulunduğunu anlayacaklardır.

Mösyö Pol Degut'u beynelmilel Salibiahmer komitesi namına tebrik etmeği bir borç bilirim.

İstanbulun en ciddi mecmualarından

“Muhit,,

Refikimizin faydalı yazılarını ehemmiyetle Okuyunuz

Gençlik Salibiahmeri ruhu ve mektepliler arasında muhabere

Salibiahmer son seneler zarfında, «Sihhati umumiyeyi ıslah, hastalıklara mani olmak, ıstırapatı tahfif eylemek» gayelerini feyizli bir şekilde hakikat-pezir ederek herkesin takdır ve itimadını kazanmıştır. Gençlik Salibiahmerinin bu büyük vazifesine bir hazırlık yapmak, kavi ve sıhhatli bir gençlik zümresine her yerde, evde, mektepde, vatanında ve bütün dünyada insanlara yardım etmek imkânını veren bir Salibiahmer ruhu telkin etmektedir.

Bir çak kimseler «Ben âciz bir fert ne yapabilirim?» derler. Halbuki bunlar, kayayı bir su damlasının tedricen oyduğunu, mütemadi bir fiil ve hareketin itiyat haline geldiğini, ve ferdi hareketlerin ıstırap ve cehle karşı bir mania teşkil edebileceğini unutuyorlar. İşte gençlik Salibiahmeri bu münferit mesaiyi teksif etmek için gençleri aynı sıhhat müteakıl yardım ve alemşumul hüsnü muaşeret mefkûresiyle mücehhez guruplar halinde toplamaktadır.

Bu mesaiyi muvaffakiyete erdştirmek için genç fert her şeyden evvel

başkalarına bir yük, bir tehlike değıl iyi bir misâl ve yardımcı olmak için bizzat kendisinin manevi ve maddi sıhhatine itina etmek mecburiyetindedir. Bundan sonra genç ferde terettüp eden vazife ıstırap çekenlere yardım etmektir. Bu genç âlim şimdi bir cemi-yet âzası olmak sıfatile başka memleketlerdeki genç arkadaşlarını da şüphesiz tanımak ister. İşte bu arzudan mektepler arasındaki Beynelmilel muhabere doğmaktadır. Bu muhabere bütün dünya çocukları arasında bir dostluk rabıtası tesis ederek bu sayede çocuklar bütün milletlerin müşterek menfaatleri olduğunu ve dünyada fertleri yekdiğerinden ayıracak sebeplerden ziyade birleştirecek esbap mevcut bulunduğunu anlarlar.

Gençlik gurupları bu mektup mübadelesinin manasını temamilen anlamadan evvel mektepliler arasında muhabere yapılmamalıdır.

Mektup mübadelesinin gayesi memleketler arasında müteakıl bir anlaşma ve tanışmadır. Bir mektep sadece mukabilinde aynı şeyi almsk üzre bir diğerk mektebe bir resim veya el işi

kolleksiyonu gönderse bu gaye istihsal edilmiş olmaz. Bu şekilde işe başlarsa çocuklar yekdiğeri hakkında bir şey öğrenemezler ve muhaberenin hakiki faidesi kaybolur.

Mektepliler arasında devamlı ve terbiyevi tesirler yapacak rabitalar tesis edebilmek için bir tek memleket ile sık sık küçük hacımda albümler mübadele etmelidir. Bir veya iki senelik bir devreden sonra brşka bir memleket ile muhabereye girişilir. Bununla beraber aynı cinsten bir çok albümler için malzeme bularak aynı zamanda bir kaç memlekete birden göndermek daha az masraflı olur. Altı ayda bir defa albüm irsali kâfi gelebilir. Ve bir sene zarfında gönderilecek albümlerin irsalât programını mevsimler itibarile taksim etmek de mümkündür.

Son baharda hazırlanacak olan ilk albüm Noel yortusuna tahsis olunabilir, Albüm mahalli âdetlerdenbâhis, resimli, şarkılı, bir başlangıç - metni mümkün mertebe kısa olmalıdır - ile başlar. Bundan sonra Noel münasebetile ağaç tezyinatı, fakir ve hasta çocuklara hediye tevzii,... ilh... gelir. Hulasa gençlik Salibiahmeri albümlerde en mühim kısmı teşkil eylemelidir.

Kışa tahsis edilen ikinci albüm mektep mesaisinden, kış isporlarından, ve gençlerin sıhhat kaidelerine tevfi kan yaptıkları açık hava oyunlarından bahis olur ve meselâ fakir çocukların, zengin çocukların cömertliği sayesinde nasıl kızak ve saire tedarik eyledikleri

gösterilir. Gençlik Salibiahmeri tarafından tertip edilen bir eğlencenin tafsilatını, Paskalya yortusu hazırlıklarının tarifi,... ilh... gibi şeyler de bu albümü tamamlar.

Bundan sonra gençler tarafından yapılarak, parası sıhhatleri muhtel olan çocuklara verilmek üzere satılan el işlerine model teşkil eyleyen çiçek resimlerle müzeyyen ilk bahar albümü gelir.

Bu albüme mektep bahçelerinin, hastaneler için tıbbi nebatat yetiştirilen pencere bahçelerinin «jardins de fenetres» tarifati, mektebin ve sınıfların fotoğrafları ilave olunur.

Albümleri tenevvü ettirmek için arada musiki, san'at, resim gibi mevzulara ait şeylerde gönderilebilir. Meselâ, o memlekete mensup bir musikişinasın hayatına ait malûmat, hasta çocukları neşelendirmek için terennüm ettikleri eserlerden bazı parçaların ilavesile güzel bir mecmua teşkil edilebilir.

Ramuk, yün ve saire sanayide güzel albüm mevzuları olabilir. Bu nevi albümlerde kumaşların nasıl dokunduğunu - nûmuneler ilavesile - ve fakir çocuklar için bu kumaşlarla iş ihzarı hakkında malûmat verilir.

Albümlerde görülen mevzularda gençlik Salibiahmerinin kâfi derecede nazari dikate alınmadığı görülmektedir.

Mektepliler arasındaki muhaberenin sadece müteakiblen muhtelif memleketleri tanıtmak noktasından değil,

gençlik Salibiahmerinin hakiki gayesi itibarile inkişaf etmesi şayanı temenni olduğu fikrindeyim. « Hizmet etmek » düsturiyle hareket eden gençlik Salibiahmeri âzaları hıfzıssıhhayı tamim, ıstırap çekenlere yardım ve bilhassa muhabere suretiyle bütün dünyada tesanüt hissini ve anlaşımayı temin eylemelidirler. Bütün milli Salibiahmerler gençliği - âlemşümül insanı gayeye yardım edebilmeieri için - bu fikir etrafında tenvir eylemelidirler.

Bu suretle, faaliyetinin mütenevvi şekilleri itibarile milli, ve programı, gayesi itibariyle de beynelmilel olan tek bir gençlik Salibiahmerinin muhtelif âzaları arasında hakikaten müessir, feyyaz bir iştiraki mesai teessüs etmiş olacaktır,

Néticeden bu büyük müessese sıhhatli, mefkûresi kavi mesuliyetlerini müdrik ve gençlik Salibiahmeri bayrağını yeni zaferlere isâle muktedir bir gençlik vücade getirecektir.

İsraf haramdır

Almanyada halk hıfzıssıhha dersleri

Halk hıfzıssıhha tedrisat komitesi kâtibi
umumisi profesör Adam tarafından
gönderilen makaledir.

Berlin profesörlerinden Mösyö Adam, risalemize hıfzıssıhha propagandası ve bilhassa bu hususa alâkadar olan bütün mahalifin yekdiğerile olan rabıta ve teşriki mesai sistemleri hususundaki esas fikirlerini bildirmiştir; fakat Almanya hıfzıssıhha propagandası teşkilâtının başında bulunan profesör « Adam » ın ibrazı mahviyetle söylemek istemediği bir nokta vardır ki o da, halkın muhafazai sıhhati hususunda yaptığı propaganda usullerinin fevkalade müessir olmasıdır. Dierst hıfzıssıhha sergisindeki meşhudatımız ki, bunu profesör bir kaç defalar bildirmişti, bu usullerin bir taslağını iraeye müsaittir.

Halk, bidayeten hıfzıssıhha sergisinde şahit olduğu asarı terakkiyatın, uzun senelerin mahsulü mesaisi olduğu fikrine kapılır. Halbuki meşhut olan bu terakkiyat, Alman milletinin bir kaç senelik mahsulü mesaisidir.

Sergide irae olunan hastalıklar, bunların nevi ve tarifi belki vehlei ulâda yabancı bir seyirciyi alâkadar etmiyebilir. Fakat - ilk safta Salibi-ahmer olduğu halde - içtimai ve teşrii teazzuvarın gösterdiği terakkiyatı teşhir eden Rayş ve hükûmetlere tahsis edilen salonlardan sonra bilhassa, halkın terbiyei bedeniye - cinnastik - ispor - hıfzıssıhha dersleri almalarına tahsis edilen paviyonlar görülüp ziyaret edildikten ve hali tatbikte olan bu usullerin verdiği müessir neticeler reyelayın müşahade edildikten sonra her seyircinin sergiden en yüksek intıbalarla ayrıldığı görülmüştür.

Bir çok terbiyei bedeniye ve cinnastik gruplarının raşitizmeyi (kemik hastalıkları) beş altı sene zarfında güneş ve açık hava kürleriyle gerilet-tiği ve tağdiye usullerinin değiştirilerek bunların yerine en yeni usuller-

vazettiği bu bapta tanzim olunan grafiklerde gösterilmekte ve insan bu grafikleri gördükçe yeni neslin daha sağlam bir vücut ve dımağla, güneş ziyasıle daha ziyade esmerleşmiş olarak göz önünde neşvünüma bulduğuna şahit olmaktadır.

Çençliği sağlam bir bünyede yetiştirmek için tabii menabi kuvvetlerinden istifade her vakit mevcut ve mümkün idi. İşte bu asır, o menabii tabiiyeden bu gün azamî surette istifade etmeği öğretti; bu da müspet bir terbiye sayesinde vücut buldu. Bu hal profesör Adam prensiplerinin tahakkukuna en bariz bir delil değil midir?

Bu gün Almanyada neşrolunan bütün gazeteler Dierst hıfzıssıhha sergisinden bahsediyor, herkesin göz ve dikkati oraya matuf. Binlerce kişi sergiyi ziyaret ediyor. 1911 senesinde olduğu gibi hıfzıssıhha prensipleri hakkında kat'i bir fikir almak ve bu hususta tenevvür ve istihsali malûmat etmek isteyenler oraya koşuyor.

(Laynere) tarafından tertip olunan bu sergi, sırf hıfzıssıhhaya muvafık ebniye - mecralar inşası, şürbe, salih su tesisatı vücade getirilmesi hakkında plânları istihdaf etmiyor. Şimdiye kadar varit ve mesbuk olmayan bir cesaret ve cüretle, sergide insanın ne suretle sıhhatini muhafaza ve ne gibi şerait dahilinde hastalıklardan tevakki edebileceğini gösteriyor.

İlk hıfzıssıhha sergisini tertip

edenlerin ümit etmedikleri bir zaman zarfında yani o tarihten itibaren bu güne kadar güzere eden yirmi sene zarfında halk hıfzıssıhha tedrisatı vasi miyasta terakki ve inkişaf etmiş ve bu resmî ve hususî sigorta müessesatı, imdat ve muavenet sandıkları - müessesatı hayriye - Salibiahmer - hıfzıssıhha servisleri - muallim ve mürebbiler - doktorlar ve ahali arasında ameli hıfzıssıhha prensiplerini neşir ve tamim etmekten bir dakika hali kalmıyorlar. 1926 da Rayş hıfzıssıhha haftası halkın sıhhatlerine itina hususunda gösterdikleri fartı alâkayı müspet ve kat'i bir surette ispat etmiştir. Zemin hazırlanmış, atılan tohum süratle filizlenmişti. 2000 den fazla mahal ahalisi bu tezahurata iştirak etmişti.

Rayş sıhhat haftası, bugün bütün hatıralarda yaşıyor. Rayş sıhhat haftasının verdiği en büyük ve yüksek netice halk hıfzıssıhha tedrisatı programının tevhidi meselesi olmuştur; fakat bidayeten bu bapta sarfedilen mesai ve gayret münferit ve mevzii şekilden harice çıkamamıştı. Bununla beraber, bu yoldadı münferit ve mevzii teşebbüslerin tedricen inkişaf ve tevessüüne ve ahali arasında, ve bilhassa, resmî mehafilde hıfzıssıhha usullerinin mevkii tatbika vaz'ı lüzumuna dair bir fikir ve alâka uyanıdırmağa saik olmuştu. Filhakika ahalie hıfzıssıhhaya dair müspet malûmat vermek ve bu daire dahilinde tedrisatta bulunmak kifayet etmez,

aynı vakıta hali tatbikte olan dağmık hıfzıssıhhanın en mühim ve hayati olan esaslarını tanıttırmak esbap ve vesaiti de telkin edilmelidir. Yapılacak tedrisat, gerek sıhhati ile alâkadar olan kimse ve gerek dolayısıle efradı ailesi üzerinde bir mesuliyeti maneviye hissi uyandırabilecek şekilde cereyan etmelidir.

Rayş halk hıfzıssıhha tedrisat komitesinin bu haftaki sıhhi tezahuratın da hıfzıssıhha tedrisatını tamim eden bütün sıhhi teazzuvlar, müessesatı umumiye - sigorta şirketleri ve sair müesseseler hazır bulunmuşlardır.

Komite, bu teazzuvların tedrisat hususundaki mesailerini teşci' ve tedrisat tarzlarındaki teferrüatı bu müesseselerin yedi kifayetine terk ile onlarla her vakıt teşriki mesai etmektedir.

Emrazi zühreviye hastalığı ile mücadele eden Alman şirketi ile vereme karşı mücadele eden Alman merkez komitesi, muavenet sandıkları meslekî sendikaların her biri kendi sahalarında ayrı ayrı çalışmaktadır. Salibiahmer teşkilâtı yalnız hastalara iptidai muavenet ve ihtimamatta bulunmakla mükelleftir.

Komite, tedrisat tarzının dağılmasına, muzaaf ve bihude bir şekil almasına ve hatta rekabete maruz kalmasına meydan vermemek için bu teazzuvlardan her birinin sahai faaliyetine teallük eden umumi kadrosunu bizzat tayin ve tespiti hasrı mesai etmektedir.

Mekteplere hıfzıssıhha tedrisatını ithal ve teşmil etmek komitenin ve zaifi cümlesindendir; şimdiye kadar hıfzıssıhha ve biyoloji tedrisatının mektep programlarında pek mahdud bir mevki işgal etmekte oldukları teessürle görülmektedir. Maamafih bu gün bu tedrisat, vücudu beşerin terbiyevi bir tetkiki demek olması itibarıyla asrı pedagoji mefhumuna dahildir. Çocukların zihinlerini yormamak için fennî tedrisata ufak sınıflardan başlamak ve tedrisat programlarını hıfzıssıhha derslerle doldurmak muvafık ve sıhhi olamaz. Muallim çocuklara yalnız hıfzıssıhhanın mebadisini öğretmekle iktifa etmelidir. İşte gençlik Salibiahmerinin müdahalesi ve sahai faaliyeti buradan başlar. Bu bapta evvelce ihzar edilmiş olan suai varakaları, her gün tatbik edilen sıhhi usullerin ve kabul edilen hüsnü i'tiyadın bir müşiresidir. Ancak büyük sınıflarda yani 12 - 13 yaşlarındaki çocuklara Vücudu beşer ve onun faaliyeti hakkında sıhhi sistematik bir tarzda tedrisat yapılabilir.

Halk hıfzıssıhha tedrisatı hakkında komitenin tekliflerini mekteplerine kabul etmiş olduklarından dolayı mektep idareleri cidden takdire şayandır.

Bu tedrisatın bir doktormu ve yahut bir mürebbi tarafından mı icrası icap edeceği hususu uzun münakaşata sebebiyet vermiştir. Bu bapta meslekî ve esaslî malûmatı itibarıyla, bu tedrisatın doktorlarca ifası lehinde

beyanı mutalaa edenler ekseriyeti teşkil etmektedir. Halbuki yukarda söyledüğimiz veçhile hıfzıssıhha tedrisatı tıbbî olmaktan ziyade pedagojik bir mes'eledir.

Tedris olunan mevzu, tarzı tedris nispetinde haizi ehemmiyet değildir Komite âzasından biri, mütetabbip geçinen pedagogların hiç bir zaman hakikî bir tabip olmadığını ve kezalik pedagog olmıyan ve yahut bu branşta sahibi malûmat olmıyan doktorların hakikî bir doktor olamayacaklarını müdellel bir surette ispat etmiştir.

Binaenaleyh bu kısım tedrisat için yeni nesile bu tarzda yetişmiş muallimler hazırlamak icap eder; hıfzıssıhha yeni ekademielerin programlarına ithâl olunmuş ve bu tedrisatla meşgul olmak üzere muallimler yetiştirilmesine gergi verilmiştir. İfayi vazife halinde bulunan yani halen başka tedrisatla meşgul olan muallimleri bu branş tedrisat için hazırlamak bittabi daha müşkül olur. İşte sırf bu saikledir ki Rayş ve makamâtı aidesi sırf bu hıfzıssıhha tedrisatiyle meşgul olmak üzere muallim yetiştirmeğe mahsus bir büyük enstitü açmıştır. Alman muallimleri bu mes'ele hakkında gösterdikleri fazla alâkadan ve bu alâkayı kesmemek hususundaki şiddetli örflerinden dolayı tebrik ve takdire seza'dır.

Doğrudan doğruya hıfzıssıhha hakkında mekteplerde yapılan tedrisat yegâne bir vasıtai talim olamaz. Bu

hususta müsabakalar tertip edilmeli, talebeye hıfzıssıhha hakkında ders olarak öğretilen her hangi bir mevzuu tarihten developpe ettirmelidir. Bu usul de bir vasıtai tekâmüldür.

Bu konkurlar ekseriya evlerde yapıldığı için etrafta bir alâka uyandırır ve başka çocukların kayıtlarına bir zemin hazırlamış olur.

Kezalik hıfzıssıhha resimleri üzerine tertip olunan resim müsabakaları da zikre değer bir mes'eledir. Takrir olunan bir dersin muhtelif resimlerle iraesı hususunda çocukların gösterdikleri istidat cidden şayamı takdirdir. Son zamanlarda Berlin'de bu yolda bir müsabaka tertip olunmuş ve yapılan resimlerin verilen mevzuu irae hususuna tamamîi tabuku hayretle karşılanmıştır.

Gerek çocuk ve gerek çocukların akraba ve taallukatı için en muvafık ve en müessir tedris şekli, âzası çocuklardan mürekkep olmak üzere velileri ve yahut hısım ve teallukatı tarafından tertip edilen gece müsamereleridir.

Bu müsamereler, mektebe me'mur bir doktorun ufak bir komedi şeklinde hıfzıssıhhaya dair bir konferansı ile başlatılır. Komitemiz bu nevi konferansların büyük bir serisini neşretmiştir. Bu şekilde tertip edilen müsamerelere çocuklar büyük bir istekle icabet ederler, hem eğlenirler ve hemde hıfzıssıhha sahasında istihsali malûmat ederler.

Hıfzıssıhha tedrisatının mekteplerce kabul ve icrası mes'elesinin nesliati için pek büyük kıymeti olduğu inkâr olunamaz isede muasırlarımızı bu vesaitten maada ameli şekillerde yani matbuat, telsiz telgraf, konferanslar ve sinema vasıtalarına muraacet suretiyle talim etmeğe borçluyuz.

Matbuat, bu hususta belki en büyük ve en mühim bir âmil olabilir. Alman matbuatının hemen ekserisi hıfzıssıhha mebahisine bir sütunu mahsus tahsis etmişlerdir. Bu sütun, hıfzıssıhha sahifeleri, müşaviri tıbbi, ev doktoru gibi serlevhaları ihtiva ediyor. Büyük gazetelerin bu makaleleri yazmak için komitemizin tahtı te'sirinde hususi yardımcı doktorları vardır.

Bu doktorlar, yazdıkları sıhhi makalelerde bu veya şu hastalığın nev'i ârazı, tarzı tedavisi hakkında uzun tetkikata girişmezler, sadece bu hastalıklardan tevakkı ve sıhhati muhafaza için icap eden sıhhi vasayada bulunnurlar; komite matbuata icrayı te'sir edemez ise, şu halde vilâyetlerde çıkan gazetelerle mahalli gazetelerden istiane eder. Komite her iki veya üç haftada bir kere şimdiki halde 3-400 nüshadan ibaret olmak üzere bir «tebliği sıhhi» neşreder. Bu «tebliğ»i doğrudan doğruya gazetelere göndermek usulü halen metruktür.

Doktorlar, Mürebbiler, Teavün sandıkları me'murları ve saire gibi şayam itimat ve emniyet olan zevat bu teb-

ligi kendi vesaiti ile neşrettirirler, Bu makaleler zati mutalea ve tecrübeyle tahşiye edildikten sonra ya aynen veyahut hulâsatan neşir edilir.

Bundan başka komite, bir çok resmi neşriyat ve ilânat müesseseleriyle sıkı bir temas te'sis etmiştir; bu müesseseler, komite tarafından sureti muntazamada verilen şeyleri matbuata tebliğ ederler.

Gazete idarehanelerinden başka, matbu kitap ve risaleler de hıfzıssıhhanın neşrû tamimi hususlarında büyük rol oynamaktadır. Hıfzıssıhha üzerine tertip edilen her konferansa açık bir üslup ve ifade ile yazılmış resimli Prospektuslar verir. Bu tarzda resimleri ihtiva eden kitaplar yalnız çocuklar üzerinde değil büyükler üzerinde de iyi intibalar bırakmaktadır. Resim daha ziyade göze çarpar ve bunun ne ifade ettiğini taharriye sevk eder. Komite tarafından 1926 senesinde bu tarzdaki resimleri ihtiva eden bir ufak risale neşredilmiş ve bir kaç milyon nüsha sarf olunmuştur.

Telsiz Telgrafta, halk hıfzıssıhha tedrisatını fevkalâde teshil etmiştir. Almanyada mevcut Telgraf merkezlerinden hemen ekserisi her hafta telsizle az çok mühim konferanslar vermektedir. Bu ıstasyonlar meyanında Almanyamın en büyük telsizi olan (Deutsche Welle)nin gerek bütün Almanyada ve gerek Almanyaya civar olan memleketlerde, bu baptaki mesaisi cidden şayamı şükrandır.

Neşir ve tamim olunacak ta'mimi

sıhhiyin metni sui te'sirle neticelenmemek için evvel emirde bir doktora irae olunur. Ve mutaleası alındıktan sonra ta'mim edilir. Filhakika, halk hıfzıssıhha tedrisi hakkında şarlatanlık ile fen arasında bir serhat tayin ve te'sisi cidden müşkil bir mes'eledir. Komite bittabi bu ciheti nazari dikkate alarak tahti idaresindeki tali komitelere ta'limat itasından geri durmaz.

Buna rağmen, «Sıhhi hafta günlerinde» bazı şarlatanların bu hususta icrayi te'sirden hâli kalmadıkları görülmektedir. Daima nazari dikkatte bulundurulması iktiza eden bu vaz'iyetin ref ve izalesi lâzımdır. Konferanslar her zman için bir neşriyat vasıtası olmakla beraber bu konferanslarda yalnız mevzua alâkadar olan kimselerin bulunması cidden mahzurludur. Bizim gayemiz bu gibi umumî konferanslara, şimdiye kadar lâkayt kalmış ve hatta hıfzıssıhhaya düşman kesilmiş olan kütleyi celp etmektir; buna borçluyuz. Tahti idareimizde bulunan tali şubelerimiz bilfarz mesleki teazzuvlarla sıkı münasebet te'sis etmiş oldukları için her sene kış iptidalarında onlara konferans zemin olacak mevzular, konferasçılar gönderirler. Bu suretle şimdiye kadar hıfzıssıhhaya lâkayt kalmış olan eşhasın oralara celp ve sevkı bir dereceye kadar imkân tahtına alınmış oluyor. Bu konferanslarda ki mevzuata ziyalı projeksiyonların ve yahut daha iyisi film projeksiyonlarının terfiki âzami

faideyi te'min eder. Bu maksatla komitenin, kendisine merbut diğer bir çok sıhhi teazzuvlar gibi konferans tipleri ve filmleri vardır ki bunları pek cûzi bir ücret mukabilinde kiralar.

Dersler de bir tamim ve intişar vasıtasıdır. Bhusus «Merler» (Rahibler) in bu baptaki mesaileri cidden istifadebahşır. Almanyanın bazı havâlisinde bu dersler atideki şekilde tedris olunur: Bir hasta bakıcı kadın ufak kasabalarda dolaşarak belediye dai elerini, Rahibeler tarafından ders verileceğinden haberdar eder ve bu derslerin verilmesine müsait olan mahallerin tefrik ve tahsisi lüzumunu bildirir. Belediyeler, muavenet sandıkları, kadın cemiyetleriyle temasa gelerek işin mali cihetini ihzar ve te'min eder. Bu mes'elelerin kâffesi hal ve ihzarat ikmâl edildikten sonra diğer bir hasta bakıcı mezkûr mahallere azimetle mahalli ve bilhassa müessesesi hayriye doktoru ile müştereken tedrisata başlar. Cahil ve i'tikadatı batılaya sadık olan ve bilhasea emzikteki çocuklara yapılması lâzımgelen ihtimamata tamamen lâkyat bulunan halk arasında bu dersler, iptidai tesir yapar. Bilhassa Sinema halk hıfzıssıhhası için en güzel ve müessir bir vasıtai intişardır. Bundaki müşkülât bu bapta filmler ihzarı değil, bunları ekran üzerinde gösterebilmektir. Bu kabil filimler üç nev'e ayrılır: Biri büyük, diğeri mütemmin, üçüncüsü de en sonra irae olunabilecek şekilde tertip edilmiş

filimlerdir. Sinema müdavimlerinin kendilerine mahsus bir zevkleri vardır. Bu zevk mes'elesi üç şeyde tecemmü eder. Film ya zabıta vakayiiini de ihtiva eden bir sergüzeşt filmidir, yahut hissi vakayi ve sahneleri irae eden ve yahut sırf eğlenceli bir film olur: hıfzıssıhha üzerine çekilmiş olanlar zevki, ruhu okşamaz ise sinema sahipleri bedava da verilse, bu filimleri göstermekten imtina ederler.

Bu husus-ı ihtiyacları te'min ve tatmin edecek pek az film vardır.

Yalnız irae edilebilmeğe değer bir filmimiz var ise emraza zühreviye ve irsi hastalıklar üzerine olan filmlerdir. Bundan maada olan filmlerimiz ekran açınmış ve metrük kalmıştır. Diğer filmler içinde pek azları, muvafakıyet vermiştir. Şimdi sinema meraklılarını bir dereccye kadar alakadar eden filmler, komitemiz tarafından «Hıfzıssıhha eğlenceleri» namile tertip edilen filmlerdir. Bu filmler hafta programına ilâveten irae olunmuşlardır. İşte bu suretle milyonlarca kişiye sıhhi vesayada bulunmak imkâm hasıl olmaktadır, Hususi temaşalarda filmlerin projeksiyonu farklıdır. Hususiyle bunlar bir doktorun konferansı ile itmam edilir ve doktor mühim ve esash noktalar üze inde söz söyler ve tafsılât verir ise bundaki te'sir, umumî bir sinema temaşacıları üzerinde yaptığı te'sirden daha farklı ve daha fazla olur.

Karip bir atide sesli film konferansçıların yerine kaim olacaktır.

Köylülerin, düşünceleri mahdud olmak itibariyle, filmlerin sureti inkişafını takip edemeyecekleri musirren iddia olunuyor. Bu fikirde bulunanlar konferans hulâsası sinematografik olarak gösterildiği takdirde sinemayı temaşa etmekten feragat edemezler.

Yukarda verdiğimiz tafsılât, Drest büyük sergisinde yapılan tecrübelerle istinat ettirilmiştir. Yoksa yalnız matbuat vasıtası ile halkın hıfzıssıhha prensipleri üzerine nazari dikkatlerinin celbi, mevzuun tenevvüü itibariyle sinema kadar müessir olamaz.

Bü bapta küçük sergiler pek müessirdir. Hali hazırda seyyar sergiler Almanyanın ekseri vilâyetlerini dolaşmaktadır. Bunlar vasatı hacımda üç, nihayet dört odadan başka yer istiap etmezler. Fakat başlarında pek muktedir zatler olduğu cihetle birinci derecede bir terbiyevî kuvvet ve nüfuzları vardır. Bir mütehasssın vücudüne kat'iyetle lüzum olduğuna kaniiz. Bunun bir doktor olması şart değildir. Bu bir mürebbi, bir hasta bakıcı ve yahut meslekten yetişmiş muktedir bir şahısta olabilir.

Elverir ki teşhir olunan mevzular üzerine tafsılât ve süveri tatbikiyeleri hakkında izahat verebilecek kabiliyette olsun. Bittabi büyük şehirlerde kasaba ve köylülerin zihniyeti arasındaki fark nazari dikkatten uzak bulundurulmamalıdır.

Bu kabil sergileri, yalnız ahalinin nazari dikkati celp edilmek üzere değil, bir intişar vasıtası olarak kabili istifade bir şekle sokmak ve aynı vakitte gerek mekteplerdeki sıhhi tedrisat ve gerek sıhhi mevzular üzerinde verilen konferanslarla kabili te'lif olabilecek bir seviyede tertip ve teşkil etmek lâzımdır.

Ben hıfzıssıhha prensiplerinin yukarıda zikrolunan vasıtalarından maada,

ilânata, Pazar günleri kiliselerde verilen mev'izelere ve hatta mağazaların vitrinlerine teşmili suretiyle tahakkuk ve inkişafına taraftarım. Fakat bu makalenin dairei hududunu tecavüz etmiş olmaktan korkuyorum: hususiyle bu sahada, insanın sıhhatine taalluk eden şahsi rolü üzerinde daha fazla ısrar olunamaz. Çünkü sıhhat, yalnız şahsi saadetin esası değil, halin hayatın vâlidî refah ve saadetidir.

Alman Salibiahmeri
Mecmuasından

B. T.

Güzel yazılarile daima
Tekâmüle doğru yürüyen

“Zürk Yurdu,”

Refikimizi okuyunuz

Bir suâl

Son defa Brüksel'de toplanan on dördüncü beynelmilel Salibiahmerler konferansında kimya harbi dolayısıyla söylenen ve bu sayımıza konan nu uk; beşerin ıstıraplarını gidermek ve azaltmak vazifesini kendilerine mukaddes bir umde tanıyan bütün Hilâl ve Salibiahmer cemiyetleri için pek şayanı dikkat ve teessürdür.

Din, Milliyet, menfaat, siyaset, iktisat, tarih ve coğrafya.. I. L. H. sebeplerden dolayı birbirinden ayrılmış insanların ve bunların mensup oldukları millet ve devletlerin menfaat ve maksadı mahsusları haricinde ve onun fevkinde yine aynı insanları birleştiren, kalplerini aynı heyecan içinde çarpandıran bir mefkûre vardır.

Oda; Hilâl ve Salibiahmerlerin timsali olan « şefkat, yardım ve muaveneti müteakabile »

Bu güzel ve insanî mefkûre ve maksat etrafında birleşen ve ne kadar mütevazî' olursa olsun çalışan, çabalayan ve bu sâ'yi bütün medenî aleme tamtan, sevdiren, takdir ettiren bütün milletlere mensup yirmi milyonluk bir cemaate ve onları idare edenlere her vakitden fazla bir vazife düşüyor.

Geçenlerde Belçika'da bir çok adamın helâk olmasına sebep olan sis

hakkındaki mütehassıs âlimlerin beyanatı bizi edebî ve fecî tasvirler yapmaktan men ediyor. Cıvardaki kimyevî ihtisalat yapan fabrikaların bacalarından kaçan -bir maksadı mahsusla bırakılan değil - gazlerin sis dolayısıyla bilmem ne kadar kilometro uzakta bulunan havali üstüne çökmesi ve halkın bilmiyerek bunu teneffüs etmesi müstakbel harplerin vücade getireceği levhaları gözümüzün önünde canlandırmağa kâfidir.

Bir felaketin vukuunu bekleyip ondan sonra düşünmek, hazırlamak, koşmak ve yahut eli koln bağı seyrirci olarak durmak şiarımız değildir. Bu gün bütün dünya bir iktisat bulurana rağmen komşu ve ya uzak bir devletin, her hangi bir sebepten olursa olsun maksadına, menfaatine, idealine karşı muhtemel bir tecavüzünü nazarı itibara alarak teslihatına germi veriyor ve her şeye her ihtiyaca bunu tekaddüm ettiriyor.

Sulh cemiyetlerinin, Lahaye adalet divanlarının, cemiyeti akvamın ve ya muhiplerinin ihzari terki teslihat, Londra bahri tahdidi teslihat konferanslarının, Kelloğ misaklarının, Briyanın Avrupa ittihadı teşebbüslerinin dünyayı her hangi bir harp felâketinden

koruyacak, bunun önüne geçecek hiç bir kuvveti olmadığı gözüküyor.

Binaen aleyh milletlere, devletlere düşen vazife gayet basit.

Her kesten fazla çalışıp harp vukuunda tetik davranmak hasmının bütün varlığını olduğu yerde yıkmak, yakmak ve boğmak ve yahutta bütün bu yıkıcı ve boğucu silahlara karşı korunmak için kat'î çareler, müeyyideler bulmak.

Şimdiye kadar Salibiahmer teşkilâtı; bu ikinci çarenin, insanî mefkûrenin peşinde koştu, çalıştı. Brüksel'de, Roma'da mütehassısları topladı, konferanslar aktettirdi, ortaya bir takım iptidai korunma çareleri koydu, konukurlar açtırdı. Lâkin bu son on dördüncü Beynelmilel Salibiahmer konferansında söylenen nutuk bulunan çarelerin, yapılan teşkilâtın, açılan konukurların, keşf edilen korunma cihazlarının maksadı te'min edemeyeceğini gösterdi.

Bir kere tahrip için hazırlanan silahlarla bunlardan korunma için yapılan teşkilât ve cihazlar arasındaki fark bila mubalâğa hûlya ile hakikat arasındaki fark kadar birbirinden uzak ve aykırıdır.

Hiç bir devlet harbin fecaatini kendi toprakları üstünde temerküz ettirmek istemiyor, müdafaa silâhı diye yapılan teçhizat, teslihat tecavüz için kullanılabilecektir.

Tayyarelerin üssülharekelerinden

binlerce kilometre uzaklara kadar sarkarak harpten uzak bir şehrin, büyük bir sanayi ve ya ticaret merkezinin bütün varlığını söndürmek, yakmak, boğmak kudretleri dahilindedir.

Tankların bu gün geçemeyecekleri bir mani, tırmanamayacakları bir tepe kalmamıştır. Tel örgüler; bu gün ancak bahçelere çift vazifesini görmeğe yarayacak bir mania aletidir.

Uzun menzilli toplar harbi umumide mermilerini 120 kilometreye kadar savurabiliyorlardı. Her halde on üç sene zarfında bu mesafe kısalmamış olsa gerek:

Kimyanın saydığımız bu tahrip serisine ne ilâve ettiğini ve edeceğini tasavvur etmek istemiyorum.

Mademki bütün dünya; umumu kıvrandıran iktisat buliranına rağmen teslihat için yoktan var edip bunu ikmâle çalışıyor ve buna mecburdur.

Mademki; terk ve ya tahdidi teslihat fikirlerini sahihen ve samimen kabul ettirecek, umumileştirecek kadar zemin hazırlanamamış olduğu görülüyor,

Mademki; diplomatlar bir meseleyi hal ederken yeni bir ihtilâfın tohumunu atmağı, incelik ve maharet telâkkı ediyorlar,

Mademki; 914-918 badiresinin bozduğu muvazene elan her hangi bir şekilde olursa olsun durulmamıştır,

Mademki; galipler, galebesinin hakkını, mağluplar insanlık ve medeniyet hakkını istemekte berdevamdır,

Mademki; fen adamları bütün bir varlığı bir anda yok etmek için sâ'ylerine lâzım her türlü levazımı, parayı mensup olduğu millet ve devlet tarafından emrine âmade buluyor,

Mademki; harbin saçacağı ölüm felâketinden çocukları, ihtiyarları, bita-rafları korumak için çahşanların emrine en mahdud vesaitin bile ihzarında müşkilât vardır,

O halde şefkat, yardım, insaniyet mefkûresinin timsali olan Hilâl ve Salibi ahmerlerin mütevazî teşkilâtı bu kıyamet önünde ne yapabilecektir.

Yukarıda maruz esbabı serd ettikten sonra filhakika bu sual kendiliğinden doğuyor ve maalesef müsbet bir cevap bulamıyor.

Şî'arımız ve maksadı mevcudiyetimiz bizi eli kolu bağı durduramaz. Bir harp zuhurunda önümüzde belirecek felaketi bir az düşünecek olur isek

mütevazî hizmetlerimiz, insani mak-satlarımız maruz haile önünde pek müsmir kalamıyacaktır.

Bütün dünya Salibiahmerleri, hâdisatın doğruduğu ve doğuracağı bu vâkıa karşısında ne yapacak.

Çok muhterem Maks Hüber tarafından son Brüksel konferansında irat olunan majistiral nutuk üzerine harp aleyhtarlığının bir umde telâkki edilmesi temenniyat meyanında kabul edilmiş isede maalesef bunun ameli ve filî bir neticeye iktiran edeceğine kana değili.

Bütün medenî âlemin şefkat ve muaveneti timsali olan Salibiahmer cemiyetlerinin emel, arzu ve temenniden ziyade daha ameli bir hizmet ve te'sir vücade getirecek çareler teharri-si için nazari dikkatlerinin ehemmiyetle bu nokta üzerine celbi bir vazifedir.

F.

**Hesabsız kasab, ne bıçak
ne masat**

Hilâliahmer Haberleri

Adanada sel felâketi

«Türk sözü» gazetesinden:

Âni olarak şehri istilâ eden Seyhan dün yavaş yavaş yatağına çekilmeğe başladı. Sabah gecedan pek az farklı idi. Her ne kadar dünkü nûshamızda son dakikada da suların çekilmekte olduğunu bildirmiştik. Gece saat 24den sonra sular tekrar yükselmiş, bunun için de dün sabah suları bıraktığımız vaziyette bulduk. Mammafi, saat 12 ye doğru bu vaziyet birdenbire değişmiş ve saat ikiden sonra suyun istilâsına maruz iç sokaklarda açılan çukurlardaki birikintilerden başka bir şey kalmamıştır. Yalnız nehre yakın sokaklarda hemen iki karış boyda hafif su cereyanları görünüyordu.

Evlerin vaziyetine gelince suyun hücumuna maruz kalan mahallelerdeki evlerin dün vaziyetleri çok berbat idi. Eve dolan çamurlu sulardan teressüp eden mil denilen çamur sulardan güç bir hal almıştı.

Hele bodrum kattı olan evlerde vaziyet çok fenadır. Çünkü sular her taraftan çekildiği halde bodurumlarından çekilmemiştir. Buradaki teressü-

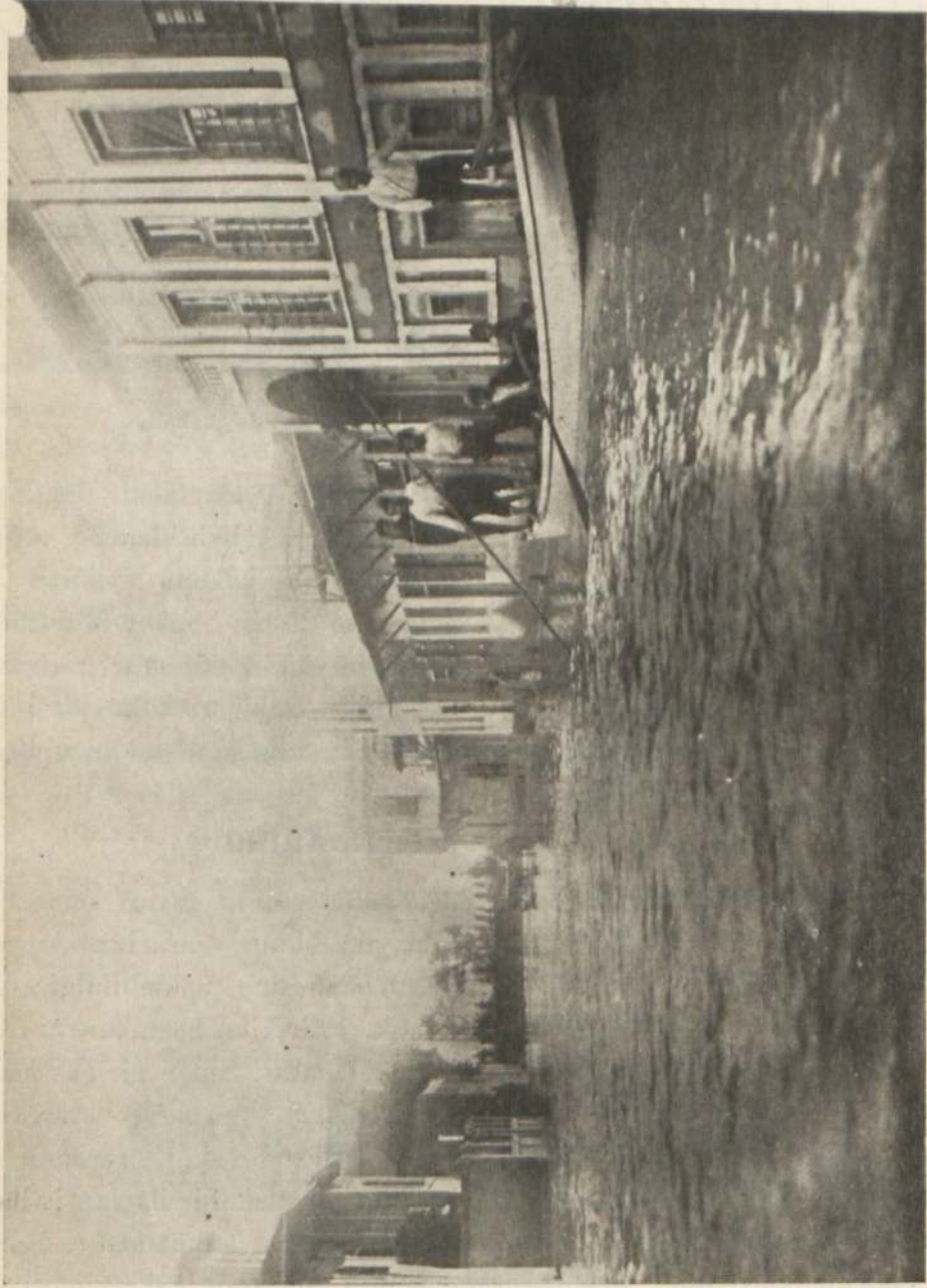
bat da çok daha kalın bir tabaka teşkil ediyor.

Yıkılan evler:

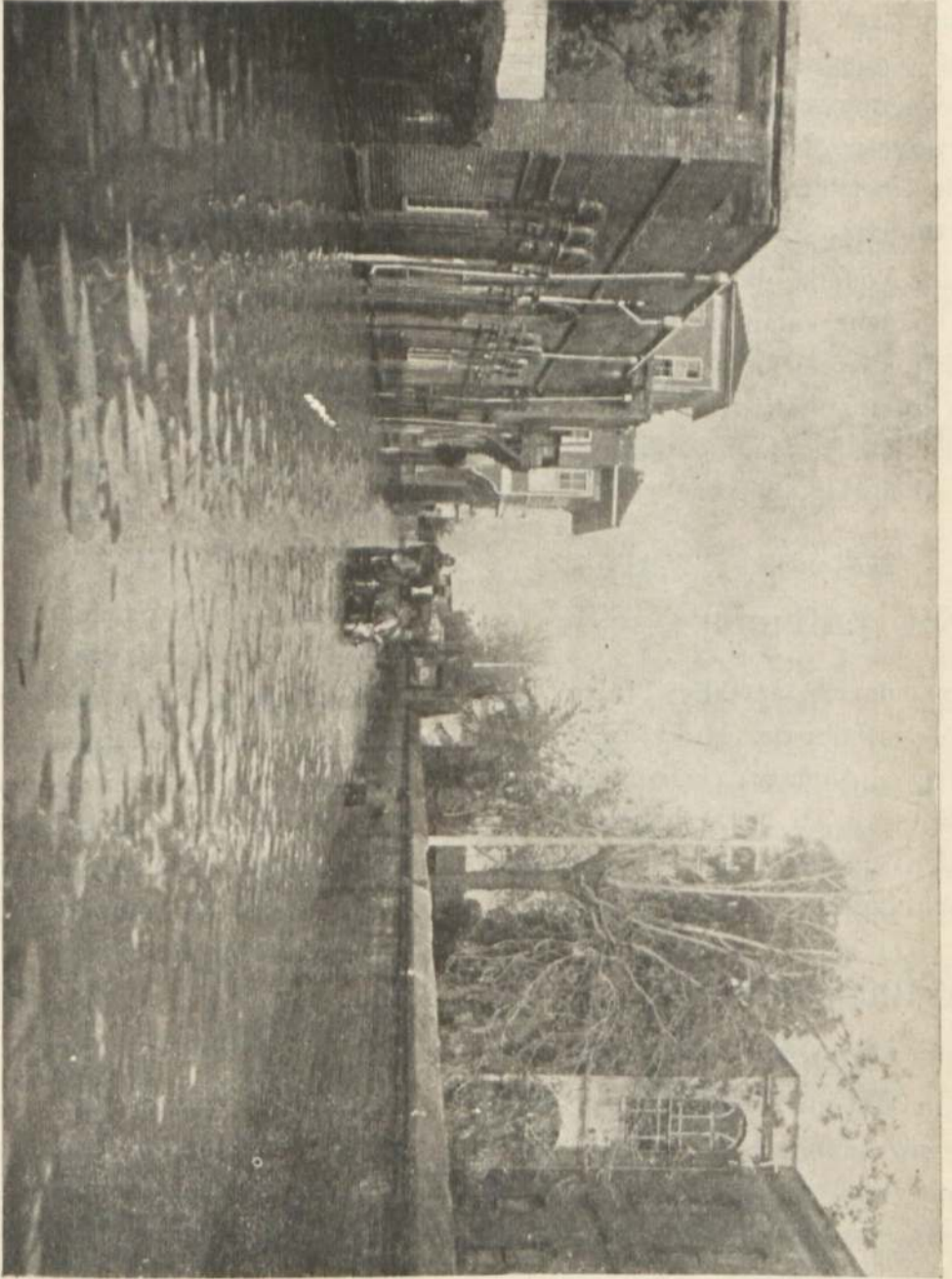
Şimdiye kadar şehir dahilinde yıkılan evlerin adedi hemen 15 i geçmiştir. Karşı yakada yıkılan kerpiç evler ise 25 tir. Fakat Mıdıkta kırka yakın hüyükün yıkıldığı rivayet edilmektedir. Daha uzak köylerin vaziyetini haber alırmk mümkün olmamıştır.

Hastahane:

Hastahanenin divarı suların tazyikile yıkıldıktan sonra hastaların Merkez hastanesine nakledildiğini bildirmiştik. Filhakika hastahanenin vaziyeti çok fenadır. Sular bir çok pavyonları basmış ve harap etmiştir. Bilhassa Hastahanenin eczahanesinde bu gün en ufak bir ilâçtan istifade etmenin imkânı kalmamıştır. Haber aldığımızı nazaran Askeri merkez hastahanesindeki bir çok hastalara ihtilâttan mani olmak için Tepe bağ mektebine nakledilecektir.



Adanada sel felâketi manzaralarından
Inondation d'Adana



Adana'da sel felâketi manzaralarından

Inondation d'Adana

Nüfus zayırl:

Şimdiye kadar şehir dahilinde seller kapılarak boğulanların adedi 15 e balığ olmuştur. Bu iki gün zarfında tehlikeye maruz bir çok kimseler de kurtarılmıştır. Netekim Papasın bahçesinde ağaçlara iltica eden 15 kişi kurtarılmıştır.

Karşı yakada bir taş binanın üstünde mahsur kalan üç kişiyi kurtarmak için her ne kadar çalışılmışsa da imkân bulunmamıştır. Nihayet dün bu üç kişi suların hafiflediğini görerek suya atlamışlar ve yüze yüze çıkmışlardır.

Set patlamış:

Set suların tazyikile bir çok yerlerden patlamıştır. Mıdıktan bir yerden Papazın bahçesi civarında iki yerden Manisalı Ali beyin bahçesinin bir yerinden patlamış ve suların o cıvara dökülmesine meydan vermiştir.

Mülhakatta:

Mülhakattan kat'i bir haber almak mümkün değildir. Çünkü her tarafta muhabere münkatidir. Vilâyete gelen bir habere göre Saim beylide şiddetli yağmurlar yağmış ve bu arada da kar serpmiştir.

Bu yüzden yol yapmak imkânında kalmamıştır. Ceyhan nehrinin tuğyan edeceği haber verildiğinden jandarma

kumandanı ile Ceyhan kaymakamı faaliyeteye getirilmiştir.

Mersinden doğru bir haber almak mümkün değildir. Şehre akan sellerden bilhassa gümrüğün çok müteessir olduğu bildiriliyor.

Son safha :

Son dakikalarda suların gittikçe yatağına çekildiği görülmüştür. Havanın açık oluşu artık tehlikenin temâmile kalktığını gösteriyor. Mezruat üzerindeki hasarın çok fazla bir yekûn tuttuğu söyleniyorsa da şimdiden böyle bir şey tahmin bile mümkün değildir.

İki fabrika :

Nehir kenarında olan iki fabrikadan Cümhuriyet ve Salih efendi fabrikalarında hasar çoktur. Cümhuriyet fabrikasındaki hasar miktarı elli bin lira olarak tahmin ediliyor.

Fabrikadaki mallardan bir kısmı fabrikaya bir kısmı da müşterilere aittir. Sigortalı olup olmadıkları henüz anlaşılamamıştır.

Köylerde:

Henüz köylerin tam vaziyeti muhaberenin mümkün olmaması ve yolların geçilmiyecek bir halde bulunması dolaysile anlaşılamamıştır. Mamafih ona yakın köyün su altında bulunduğunu söyleniyor. Mıdık, Hadırlı ve Akkapu sokacağının bataak, içinde çıkılmaz bir şekilde olduğu işitilmektedir.

Karataşta

Dört gündenberi yağın yagmurlar ve garptan gelen şiddetli fıına bir çok evlerin ve bir fabrikanın üstünü uçurmuştur. Nüfusça zayıat yoktur. Yağmur devam ediyor.

Bir heyet

Felâketin sebebiyet verdiği gerek maddi ve gerekse nüfus zayıatını tesbit için dün ilk içtimainı akleden seylâp-zedeler komisyonundan bir heyet ayrılmış ve bu heyet dün öğleden sonra vazifesine başlamıştır.

Adadan kaybolanlar

Seylâp felâketine kurban giderek Adadan kaybolan yedi kişiden bahsetmiştik. Dün haber aldığımızı nazaran Adada beş kişi mevcutmuş. Bunlardan üçü çocuk, birisi erkekmiş. Bunlar felâket karşısında kahr kalmaz hazır bulunan sala atlıyarak bir çok dolaşmışlar ve bu sırada çocuğun ikisinide kaybetmişler. Dün kadın erkek ve çocuktan ibaret olan üç felâketzede Polisin ifadesine nazaran kurtarılmıştır.

Yıkılan evler

Su geldiği ve eski Debağhane mahallesinde altı ev yıkmış ve evin enkazı altında kalan makbule hanım Polis tarafından derhal yetişilerek kurtarılmıştır.

Kömür pazarında Mustafa oğlu Ali'nin evi yıkılmış ve Ali dört nüfus ailesi evin altında kalmışsada yetişilmiş kurtarılmıştır.

Yarbaşında 11, Ağ Mehmette 1, Şabaniyede 5 ev yıkıldığı ve nüfusça zayıat olmadığı anlaşılmıştır. Maili inhidam evlerin çok olduğu söyleniyor.

Karşı yakada

Selin istilasından kurtulamayan mezruat temamlile mahvolmuş şکیلde-dir. Molla Tahir bey ve biraderinin 5 mağazadaki kazanı işe yaramaz bir hale geldiği söyleniyor.

Heyet geziyor

Seylâpzedeleri, hasarat ve telefâtı tesbit için işe başlayan heyet dün de vazifesine devam etmiş ve Yamaçlı mahallesine gitmiştir. Bir çok mahalleler gibi bu mahalle de içinden çıkılmaz bir bataklık olduğundan heyet tesbit imkânını bulamıyarak geri dönmüş karşı yakanın Sakızlar mahallesini tesbit etmek istemiştir. Bu mahallede aynı fena vaziyette olduğundan heyet bizzarure şu iki mahalleyi bir kaç gün daha geriye bırakmak mecburiyetini hissetmiştir.

Akkapu

Bu mahalle söylendiğine nazaran çok şayanı merhamet bir hale gelmiş. Suların tesirile evleri maili inhidam vaziyete düşen Akkabu hergün ken-



Adanada sel felâketi manzaralarından
Inondation d'Adana



Adanada sel felâketi manzaralarından
Inondation d'Adana

dinden bir şey kaybederek yıkılmak-
tadır.

Tuzlada

Tuzla mıntakasında sel fazla tahri-
bat yapmamış. Yalnız mezruate
çok az hasarat yaparak çekilmiştir.
İnsan ve hayvanca hiç bir telefata ol-
madığı vilâyete gelen haberdan anla-
şılmıştır.

Su gediği

Su gediği mahallesi çamurdan
geçilmiyecek bir haldedir.

Bu mahallerin evlerine sel çok tah-
ribat yapmamışsa da yürümek imkânını
veremiyecek kadar çamur bırakmıştır.

Muavenet

Muhtacı muavenet felâketzedelere
Hilâliahmer ve belediyece yardım devam
etmekte, ekmeğe dağıdılmaktadır.

Karaisaluda

Kara isaludan gelen bir telgrafta:
Selin telefon hatlarını tahrip ettiğini,
Bozantıyla Beledimedik arasındaki demir
yolunu bozduğu, Postanın bu sebepten
bir gece Bozantıda kaldığı, telgraf
hatlarının derhal tamir edildiği, telefon
hatlarının ikmal edilmekte bulunduğu
ve mevcut malûmata nazaran hayvanat
ve insanca telefata olmadığı bildirilmiştir.

Teessür

Seylâp münasebetile gelen telgraflar

Seylâp felâketi münasebetile vilâ-
yete, Halk fırkasına ve belediyeye gelen
telgrafları aynen neşrediyoruz:

Adana belediye riyasetine:

Güzel Adanamızın seylâp dolayısıyla
uğradığı felâket ve bu yüzden zayıf
olan hemşehrilerimizin akibetinden
maddi zayıftan son derece müteallim
olduk derin teessürlerimizin hemşeh-
rilerimize iblâğına delâlet ve bu hususta
uhdemize terettüp edecek her hangi
bir vazifeye işaret buyrulmasını hür-
metlerimizle reca ederiz.

Zamir, Kemal, Ferit, Celâl

Adana Belediye riyasetine:

Seyhanın ika ettiği felâketi bu
künkü gazetelerde okudum. Merkezce
bir teşebbüse ihtiyaç varsa acilen bil-
dirmenizi reca ederim.

Hilmi

Dün Adanamızın geçirdiği seylâp
felâketi dolayısıyla Antep vilâyetinden
şu telgraf alınmıştır.

Son tuğyan ve seylâp hadisesinin
sevğili vilâyetinizde ika ettiği hasar-

dan Antap vilâyeti dilhun ve mütees-
sirdir. Arzı taziyet ederim.

Vali
Nazmi

Vilâyetimizden bu telgrafa şu cevap
yazılmıştır,

Adanahıların düçar oldukları mesaip
ve âlâmın tahfifine kalben iştirak
etmek suretile ibraz bnyurulan hissiyatı
necibenin; Adanahıların kalbinde uyan-
dırdığı minnet ve şükranı muhterem
Cazi Antaplılara iblâğ buyurmanızı
reca ederim.

Vali
Vehbi

Heyet geziyor :

Bir çok sokaklardan sular çekildi.
Fakat henüz geçilemeyecek kadar ba-
tak olanları da var. Seyhan yatağına
dönmüş ve sığınmış vaziyettedir. Za-
yiat ve telefatin miktarını tesbit için
dün sabahleyin saat sekizden saat on
ikiye kadar faaliyette bulunan heyet
ancak karşıyakanın güneşli mahalle-
sile meşgul olabilmıştır. Batak haline
gelen bu mahallede tam bir tesbit
yapabilmek için heyet bazı yerlerde
adam sırtlarında dolaşmak mecburiye-
tinde kalmıştır.

Güneşli mahallesinde heyet 70
kadar muhtacı muavenet aile tesbit
ve üç dört tane de yıkılmış ev kay-
detmiştir. Bu gün heyet gene vazife-
sine devam edecektir.

Mektepler :

Lise cumartesiye kadar tatil edil-
miştir. İlk mekteplerden de Sakarya,
Güneşli, Yamaçlı ve Ak kapı mektep-
leri tedrisata devam etmemektedir.
Cumartesi tedrisata başlanacağı tah-
min edilmektedir.

Yortan mahallesi :

Posta ve telgraf müvezzilerinden
Osman efendinin Yortan mahallesin-
deki dört bap evini de su basmış ve
oturulmayacak bir halde geldiği haber
alınmıştır.

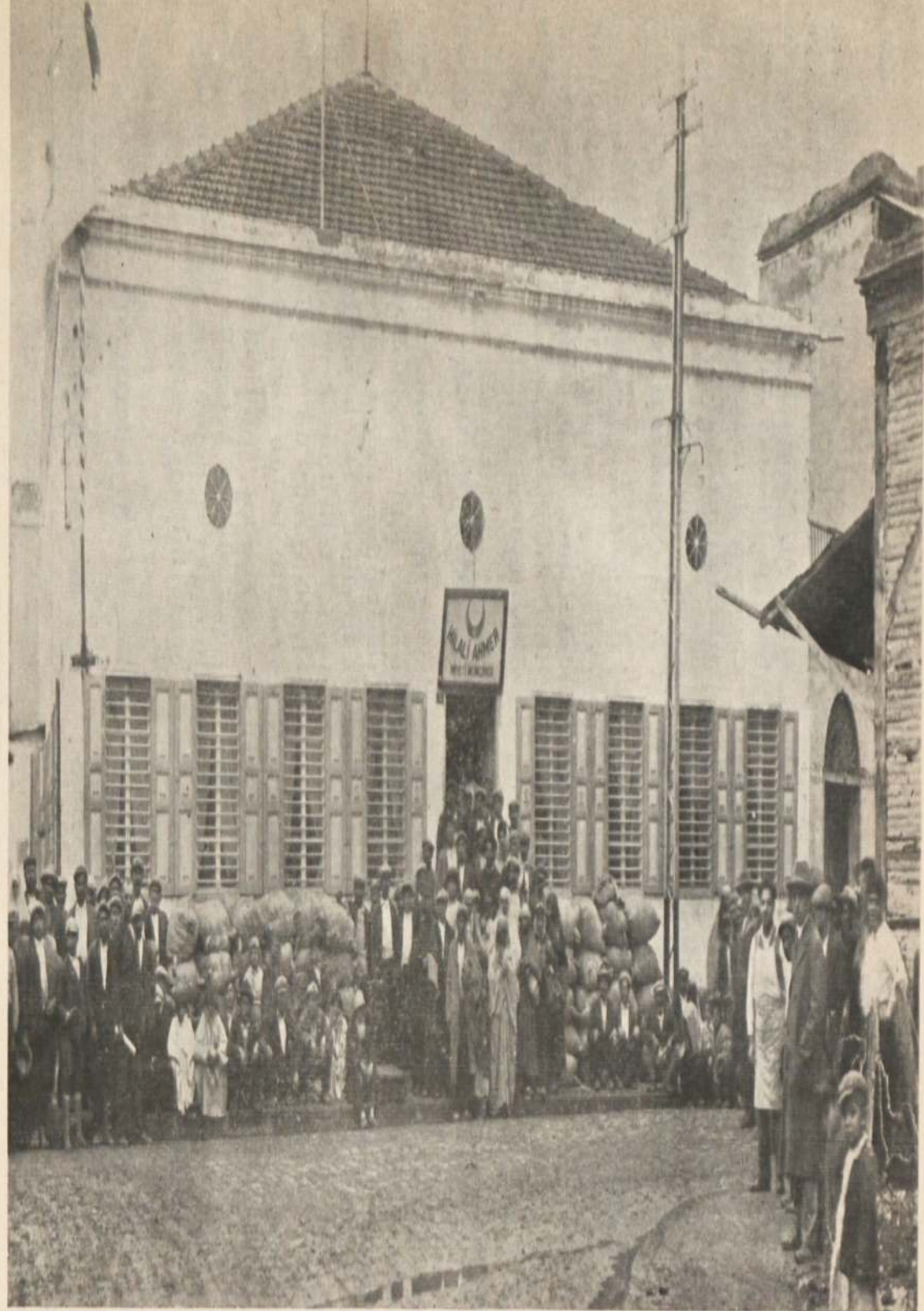
Muavenet :

Dün Ssylvázdelere yardımlarını
temin için seylázpzedeler komisyonu
tarafından davet edilen şehrin fabri-
katörleri, Bank müdürleriyle konuşul-
muş, fabrikatörlerden Bosnalı Salih
ef. 50 çuval un vermek suretile mua-
venette bulunmuşlardır.

Banka müdürleri de bu hususta
merkezlerle telgrafla muhaberede bu-
lunduktan sonra bir yardım yapabile-
ceklerini söylemişlerdir.

1600 ekmek :

Köprü sokağı ile Ada sokağında
aç kalan seylázpzedelere dün 1600
ekmek dağıtılmıştır.



Adanada selden muhtarip olanlara erzak dağıtılması

Distribution des denrées aux sinistrées d'Adana



Adanada sel felâketi manzaralarından
Inondation d'Adana

Bir ceset :

Papazın bahçesinin ilerisinde suda boğulmuş bir ceset bulunmuştur. Henüz kime âit olduğu anlaşılamamıştır.

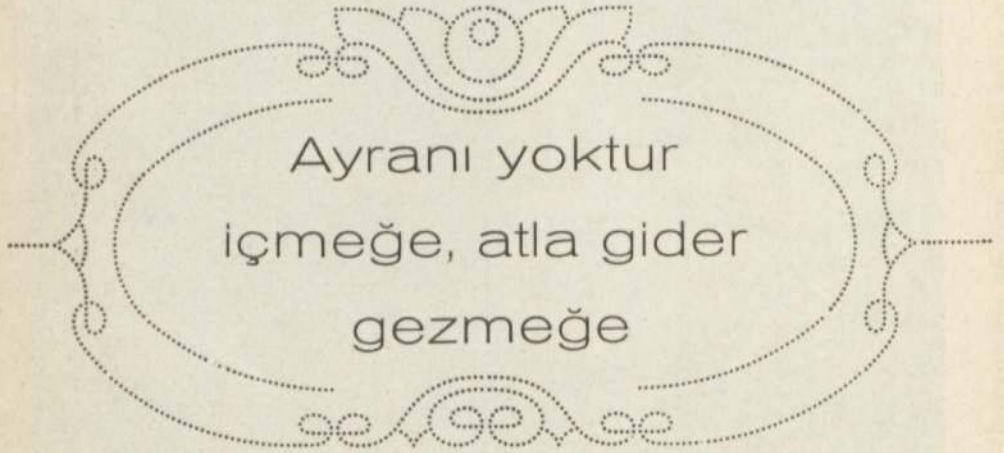
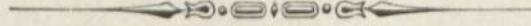
*
**

Adana Hilâliahmer merkezi afet-ten muztarip olanlara bir suhulet olmak üzere mahallî gazetelerle ve diğer vesaitle aşağıda aynen neşrettiğimiz surette bir ilân neşrettirmiş ve

bununla biçaregânın tehvini âlâmina koşturmuştur.

İlân :

Seylâpзде olupta melcesiz ve maişetsiz kalmış olanlar her gün öğleden sonra saat on üçten on beşe kadar Hilâliahmerde müteşekkil seylâpзде tetkik komisyonuna müracaat etsinler. Komisyon kendilerine lâzım gelen muavenette bulunacaktır.



Yeni hastabakıcı hemşireler

İstanbulda bulunan Hilâliahmer hastabakıcı mektebinin bu seneki me' zuniyet imtihanları Sıhhat ve içtimai muavenet Vekâleti Celilesince tayin buyurulan mümeyyizler heyeti huzurunda 22-27/12/1930 tarihlerinde gureba hastanesinde icra edilmiş ve 17 talibe şayanı memnuniyet ve takdir bir surette muvaffak olarak hastaneler ve sıhhi müesseselerde hasta bakıcılık vazifelerini bihakkın ifaye muktedir ve Hemşire unvanını taşımağa müstehak oldukları tehakkuk ederek diplomaları verilmiştir.

Yeni hasta bakıcı Hemşirelerimiz Sıhhat ve içtimai muavenet Vekâleti Celilesi tarafından muhtelif müessesata tayin olunacaklardır.

Yeni hasta bakıcı Hemşirelerimizi tebrik ve kendilerine muvaffakiyetler temenni ederiz.

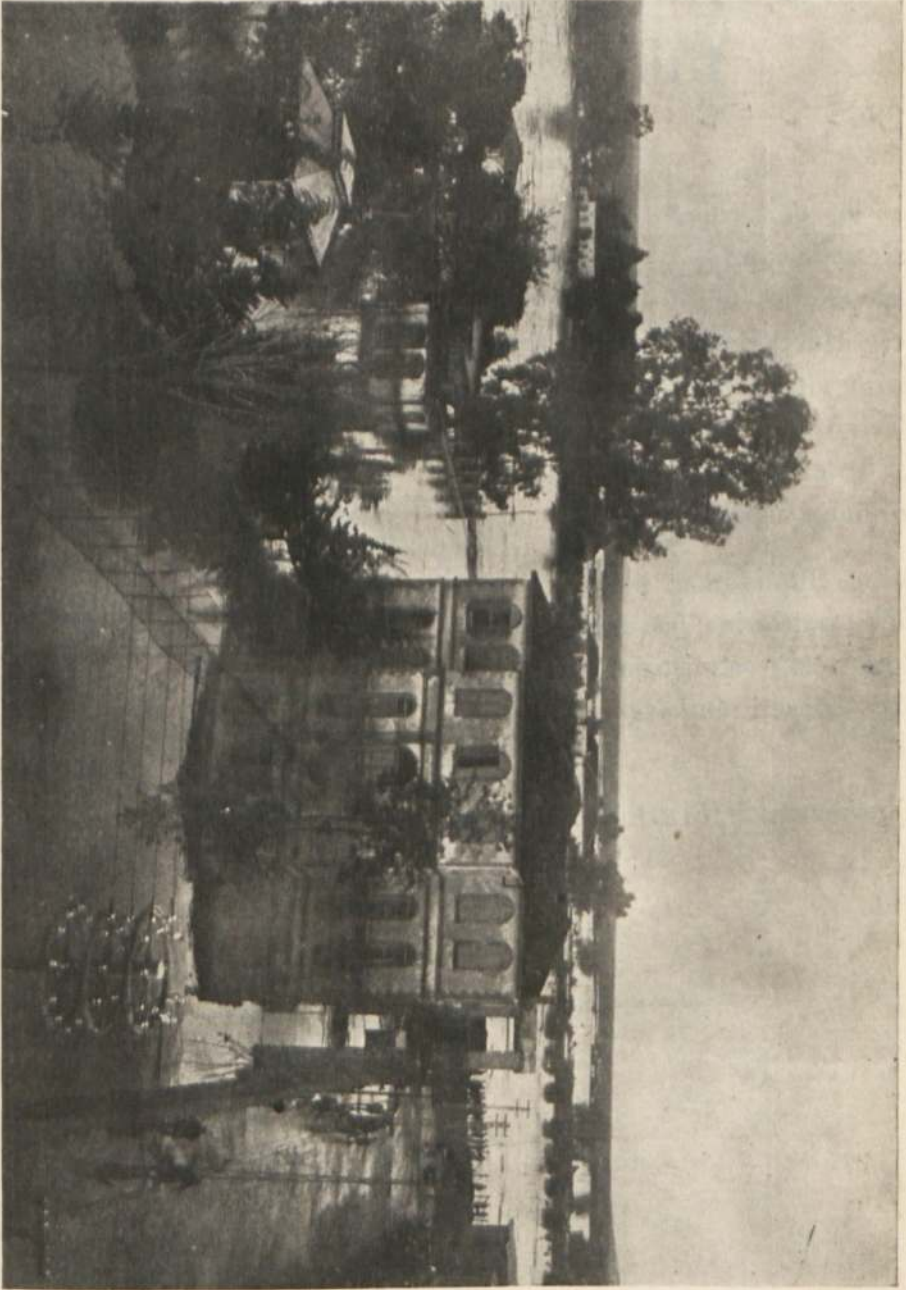
diplomalarını alan Hemşirelerimizin isimleri:

Gül'izar Aptullah	Hanım
Zülfiye Aptûlkadir	»
Fatma Semiha Ali Yahya	»
Cemile Mestan	»
Emine Ahmet	»
Lûtfiye Mehmet	»
Enise İdris	»
Fahriye Aptullah	»
Şerife Mustafa	»
Fatma Seniha Mehmet	»
Fevziye Süleyman	»
Nakiye Ali	»
Cemile Mustafa	»
Haver Hulki	»
Emine Nesibe Ömer	»
Hadiçe Ömer	»
Zeynep Hasan	»



Adanada sel felâketi manzarasından

Inondation d'Adana



Adanada sel afeti manzaralarından
Inondation d'Adana

Witing Hilâliahmer şubesinin şayanı takdir bir yararlığı

İzmirde gözlerinden yaş ve kan akan âfetzede kardeş ve hemşirelerimiz elemlerini tahfif için binlerce kilometre uzakta ve ecnebi bir diyarda hayatlarını alın terleriyle kazanan vatandaşlarımız vatan borcunu, insaniyet ş'arını, Hilâliahmeri unutmadıklarını bir kere daha ispat ettiler.

Witing Hilâliahmer şubemiz İzmirin felâketzadelerine yardım için bir müsamere tertip etmiş, para toplamış ve bunu Cemiyeti merkeziyeye göndermiştir.

Bu müsamerede (51) Dolâr (50) çent

vermek suretiyle Şumnu'nun Gönen köyünden Ali Hacı Ahmet Efendi cidden kendine hâs olan âlicenaplık ve fedakârlık borcunu ödemekle temayüz etmiş ve minnet ve şükranlarımızı bi-hakkın kazanmağa muvaffak olmuştur.

Mumaileyhin resmini bu sayımızda neşrediyoruz.

Amerika'daki bu şubemizin necip ve faal hey'eti idaresini, ve buraya mensup âzaları ve kalbi vatanın en ufak bir hâdisesinden titreyen ve ona yararlığını ibrazdan geri durmayan Ali Hacı Efendiyi tebrik etmeği bir vazife ve vecibe telâkki eyleriz.



Hilâliahmer merkez ve şubelerinin Heyeti idare âzaları

MARDİN MERKEZİ

Şemsettin B.	Sıhhye Müdürü	Birinci reis
Mecit »	Beldiye hekimi	ikinci »
Nurettin »	Yatı mektebi Müdürü	Muhasebeci
Mün'im »	Belediye baytarı	Vezneaar
Adnan »	Hükümet tabibi	Kâtip
Fevz »	Doktor	Âza
Selim »	Baytar müdürü	»
İsmail Hakkı B.	Mücadele Baytarı	»
Ferit »	» »	»
Mümtaz »	Müddei umumi	»
Hüseyin Vefik »	İkinci müstantik	»
Abdülğani »	Sabık Meb'us	»
Ken'an İhsan »	Eczacı	»
Musa Kalav »	Tüccardan	»

VİRANŞEHİR ŞUBESİ

Bahattin B.	Tapo memuru	reis
Mustafa »	Sıhhat »	Kâtip
Halil »	Tütün »	Vezneda
Nuri »		Âza
Sinan »		»
Ahiz »	Müstantik	»
Hacı Hızır »		»

Giresun merkezinin birinci ve ikinci reislerinin tahvili memuriyetlerine binaen yapılan intihapta bidayeten :

Osman fikret B.	Topal oğlu	Birinci reis
Apti »	Eczacı	İkinci »



Adanada sel felâketi manzaralarından
Inondation d'Adana



Adanada sel felaketi manzaralarından
Inondatioa d'Adana



Adanada sel afeti manzaralarından
Innondation d'Adana

KEŞAN ŞUBESİ

Hüseyin B.	Avukat	Reis
Tayyip »	Hükûmet tabib	Âza
Süleyman »	Bezzaz	»
Saraç İsmail B.	Tüccar	»
Ali »	»	»
Mehmet Ali »	»	»
Ali »	Fabrikatör	»

HİLVAN ŞUBESİ

Mehmet Mütfe B.	Sıhhat memuru	Reis
Fahri »	Tahrirat kâtibi	Kâtip
Mehmet »	Varidat memuru	Veznedar
Kasım »	Nüfus »	Âza
Sinan »	Belediye âzası	»
Mehmet »	» »	»
Salih »	» »	»
Halil »	» »	»

EREĞLİ (KONYA)

Bahattin B.	Hükûmet tabibi	reis
Şevki »	Sabık Zonguldak Ziraat bankas müdürü	Kâtip
Kâzım »	Tüccardan, Hacı Raşit zade	Veznedar

ARDAHAN ŞUBESİ

Ahali B.	Boz Bey Oğlu	Reis
Talip »	Belediye kâtibi	Veznedar
Muhittin »	Nüfuz kâtibi	Kâtip
Kâzım »	Belediye reisi	Âza
Muharrem »	Doktor	»
Feyzullah »	Sıhhiye memuru	»
Zekeriya »	Şevket B. oğlu	»
Mahmut Aga	Mahmut B. oğlu	»

GEYVE ŞUBESİ

Ali Ef.	Müderris	Reis
---------	----------	------

Mehmet B.	Muhasebei hususiye tahsildarı	Kâtip
Mustafa »	Maliye varidat memuru	Veznedar
Ali Ef.	Antakyalı Zade	Âza
Hami B.	Doktor	»
Murat »	Ziraat Banka memuru	»
Mustafa»	Bakkal. Acem oğlu	»
Aziz »	Bacazlı	»

FATSA ŞUBESİ

Ziya B.	Hacı İbrahim Zade	Reis
Mazhar Bahattin B.	Eczacı	Kâtip
Cevat B.	Hacı Hasan Zade	Veznedar
Mahmut B.	Hacı hasan »	Âza
Mehmet B.	Gedik »	»
Baha »	Şâtır »	»
Süreyya »	Topa »	»

ÛNYE ŞUBESİ

Emin B.	Doktor	Reis
Şevket »		Veznedar
H. Hüsnü »		Kâtip
Niyae »		Âza
Halit »		»
H. Mehmet »		»
Naci »		»
Resmi Efendi		»

YAYLAK ŞUBESİ

Şefik B.	Varidat kâtibi	Reis
Nuri »	Nüfus kâtibi	Kâtip
Mahmut »	Yusuf Oğlu	Veznedar
Ziya »	Tahrirat kâtibi	Âza
Sami »	Sihhat memuru	»
Kadir Hoca Efendi		»
İmam Mehmet »		»
Abdurrahman »	Mehmet oğlu	»



Adanada sel afeti manzaralarından

Inondation d'Adana

Ankara Hilâlihahmer merkezinin balosu

1930 Kânunuevvelinin otuz birinci günü akşamı Ankara Evkaf apartımının tiyatro salonunda Ankara merkezimiz tarafından güzel bir balo verilmiştir.

Ankara merkezimiz hyeti idaresinin teşebbüsü ve balo heyeti tertibiyesini teşkil eden pek muhterem Hanım ve Beyefendilerin yorulmak bilmiyen gayretleri baloyu cidden emsaline faik bir

şekle koymuştu. Heyeti tertibiyede çalışmak lûtfkârlığını gösteren zevatı muhteremeye ve gerekse Ankara merkezimizin müteşebbis heyeti idaresine ve baloyı teşrifleriyle şa'saalandıran, revnaklandıran ve Hilâlihahmerden, mukaddes ve insani vazifesini teshil için bu suretle de yardımı esirgemeyen, muhterem Hanım ve Beyefendilere teşekkürü bir vecibe telâkki ederiz.



Adanada sel afeti manzaralarından

Inondation d'Adana

Amerika Salibiahmer cemiyetinin Adana seylâpzedelerine yardım

Amerika Salibiahmer cemiyeti, Anada seylâpzedelerine yardım olmak üzsre Amerika Sefiri Mösyo Gruv Cenapları vasıtasıyla Bin Dolâr muavenette bulunmuştur.

Bu hususta teati edilen mektupları aynen aşağıya derç ediyoruz.

Amerika Salibiahmer cemiyetinin gerek İzmir ve gerekse Adana seylâpzedelerine yardım hususunda gösterdiği alâkadau çok mütehassis olan Türk Hilâlihmer cemiyeti bu asil muavenetten dolayı muhterem reisinin imzası atında mezkûr cemiyete teşekkürlerini iblâğ eylemiştir.

*
*
*

Mektuplar

Reis Beyefendi Hazretleri:

Son defada Adanada serzedei zuhur olan seylâp felâketzedegânının tehvini sefaletlerine medar olmak üzere Amerika Salibiahmeri tarafından müsareaten gönderilen 1000 Dolârlık bir kıt'a çeki mazrufen tarafınıza göndermekle mahzuzum.

Amerika Salibiahmeri, bu felâket dolayısıyla duyduğu teessüratın ve bilhassa Türkiye Hilâlihmerine karşı perverde ettiği hissiyatı muvalâtkârinin iblâğına vesatetimi arzu etmiştir.

Bu vazifeyi ifa ederken felâketze-

deler hakkında aynı hisle meşbu olduğumu arz ve bu vesile ile de ihtiramatı faikamın kabulünü reca ederim Reis Bf. Hazretleri.

Amerika Sefiri
Gruv

Amerika sefaretine

Muhterem Sefir Efendi:

Adanada vukubulan seylâp hadisesinden müteessir olan felâketzedelere muaveneten muhterem Amerika Salibiahmeri tarafından teberrü edilen bin Dolârı natık Çek Amerika Hükûmeti Fahimesiyle muhterem Amerika Salibiahmerinin ve zati asiylânelerinin işbu felâketten dolayı teessüratınızı müş'ir mektubunuz Türkiye Hariciye Vekâleti tarafından cemiyetimize gönderildi.

Mezkûr bin Dolâra ait makbuzu takdim ederken felâketzedelere karşı gösterilen alâka ve hassasiyetten dolayı gerek Hilâlihmer ve gerek şahsım namma yüksek teşekkür ve minnetlerimi takdim etmeyi şerefli bir vazife telakki eyliyorum.

Derin hürmetlerimi kabul buyurmanızı reca ederim muhterem Sefir Efendi.

Hilâlihmer Cemiyeti Reisi
Sihhat ve İctimai muavenet Vekili
Refik

Erzincan'daki zelzele münasebetile aldığımız bir mektup

Derin bir huzur ve sükûnet içinde yaşayan Erzincan halkı 10 - 12 - 930 çarşamba günü öğleden sonra oldukça büyük bir felâket geçirdi. Bu felâket burada yaşayan yaşlı insanlara göre epice zamandan beri görülmemiş bir şeydi.

Filhakika, şu son senelerde Erzincan her sene bir kaç defa sallanıyor idisede bu sallanış hafif bir baş ağrısı gibi bir iz bırakmadan gelip geçiyordu. Netekim geçen senede, evvelki senede zelzele olmadı değil, fakat bunlar en ufak maddi zararlara sebep olmadığı gibi uzun heyecan ve menakibe de meydan vermemişti.

Bu seferki böyle olmadı, destanı felâketi dillerde kaldı. Dimağlarda yer eden her hadise gibi bu da şüphesiz senelerce konuşulacak ve menakibi gelecek nesillere de intikal edecektir.

Bura tabirince yer sallandı.

Bu sallanış dimağların sallanması ve sarsılması ile tevemdir. Ne olduğunu idrak edemiyen halk sokaklara döküldü. Erkek, kadın, çoluk çocuk muhakkak bir felâkete muntazır ve

mütevekkil bir vaziyette idiler. Yüzlerinde en büyük ıstırapların elemli ifadeleri okunuyordu.

Metrük kalan evlerin pürmelâl hali, bugün bile göz önünden gitmiyor. Günün bin bir mezhimi ile dinen halka nisbi bir huzur temin eden o yerler korkunç bir hal almış gibiydi, kimse içerisine girmek istemiyor daha doğrusu cesaret edemiyor ve girenler de anlaşılmaz bir korku ile çıkıyordu. Çünkü evler yer yer çatlamış, duvarları birbirinden ayrılmış, sıvaları dökülmüş ve her tarafı toz toprak içinde kalmıştı.

Tevakkuf, hayret, herhangi bir felâketten kaçmak ve şu suretle gayri ihtiyari nefsinin kurtarmak tabii hissinden sonra gelen ikinci bir devirdir. Bu devir avakibi felâketten kurtulmak çarelerini düşünmeği ve hazırlamağı temin eden bir devirdir. Filhakika insan ancak ondan sonra tabii sevklerden kurtulmuş ve iradesine sahip olmuş olur. Herkesin birbirini araması hatırına geldiği, efradı ailesinin hatta komşusunun bu anı felâketi nasıl geçirdiklerini düşünmeğe ve on-



Adanada sel afeti manzaralarından
Inondation d'Adana

ların ıstırapları ile alâka göstermeğe müsait olan işte bu zamandır. Nettekim nefsinin kurtaran herkes bu heyecan devrini geçirdikten sonra efradı ailesini aramağa koyuldu. Mütahayyir ve mephut duran insan yığınları fevç fevç harekete geldi. Herkes kendininkileri arıyor, buluyor, ve bulanların yüzlerindeki hututu keduret yerine bir tebessümü nevmidi kaim oluyordu.

Efradı ailesini bulmakla o keduret gidiyor, ve korkunç bir hal alan evinin manzarai harabisi bu tebessümü nevmidiyi hasıl ediyordu.

Fıkrahlık....

Fıkralarda mal hayat ile mütevaziyen gider. Bin müşkülât ile idamesine muvaffak olduğunu zannettiği varlığının me'vası yıkılınca o varlığından yarısının hatta daha fazlasının tebah olduğuna hükmeder. Haklıdır Çünkü o bu mütevazi me'vasını yapmak için az zahmet çekmemiştir.

Yalnız bir ümit ve bir teselli. Hilâliahmer

Milletin her anı ıstırasında büyük bir istical ve tehalükle desti muavenetini uzatan ve içtimai yaraları şefkat ve muhabbetle saran Hilâliahmer. Erzincan onu bilir ve ona karşı sarılmaz ve ölmez bir imanı vardır.

Erzincan'da 10 - 12-930 çarşamba günü öğleden sonra bir zelzele oldu. Bu zelzelenin istikameti lâyıkile tayin olunamamışsa da her halde aşağıdan yukarı amudî olması aglebi ihtimal-

dir. Bu zelzele Erzincan'a mücavir olan Kemah, Refahiye, Kelkit kazaları ile Esesi nahiyesinde de hiss olunmuştur. Fakat en ziyade şiddetini Erzincanda gösterdiğinden şehirde epice maddi zayıata sebebiyet vermiştir. Nettekim esasen mühmel bir halde bulunan İzzet paşa camii, bu kerre kubbesinin tamamen çökmesi dolayısıyla büsbütün metrûk bir hale gelmiş, vilâyet konağı ile Müfettişlik binasında da oldukça mühim rahneler açılmıştır.

Şehir dahilindeki evlerden yedisi tamamen münhedim olmuştur, maamafih zelzeleden nûteessir olmayan ev kalmamıştır. Nefsi Erzincan'da bu yüzden hasıl olan maddi zarar kırk bin lira kadar tahmin edilmektedir. Esesi nahiyesine merbut Çerme, Zaza, ve Ağgı köylerinde de zarar oldukça fazladır. Bu köylere Hilâliahmer tarafından çadırlar gönderilmiştir.

Ankara Hilâliahmer umum merkezi tarafından gönderilen 5000 lira fıkara peyderpey dağıtılmaktadır.

Erzincan'da zelzeleden mütevellit heyecan bugün tamamen zail olmuş bir haldedir.

6 - 1 - 931

Dr. Sait

Erzincan zelzelesi

Geçen sayımızda Erzincan zelzele felâketinden bahsetmiştik. Âcilen Erzincana gönderilen müfettişimiz Mazlum Rasim B. den aldığımız rapora göre

hasar, aşağıda arz eylediğimiz suretle tespit edilmiştir.

Vnkua gelen zezeleden harap olan mebanîyi tahrir için mahallinde beş hay'et teşkil edilmiş ve bu hey'etler bütün mahalleri gezerek harap olan evleri ve bunlardan sahiplerinin muhtacı muavenet olanlarını tespit etmişlerdir Ve neticece 15 hanenin gayri kabil iskân ve tamir bir halde olduğu

ve 150 evin tamir için sahiplerine (2732) lira verilerek evlerinin tamirine başlandığı keزالık Kémah ve Refahiye kazalariyle civar köylerdeki haktan zelzele dolayısıyla muhtacı muavenet olanlarına (770) lira dağılmak suretiyle yardım edildiği ve mütebaki hasarzede evlerin sahipleri tarafından tamir olunmağa başlandığı bildirilmiştir.

Polatlı kazasında açılıktan müteessir olanlara yardım için

Polatlı kazası dahilinde açılıktan müteessir olanların mevcudiyeti haber alınarak bunların tabkik ve tespitine Merkezi umumî hey'eti idaresince karar

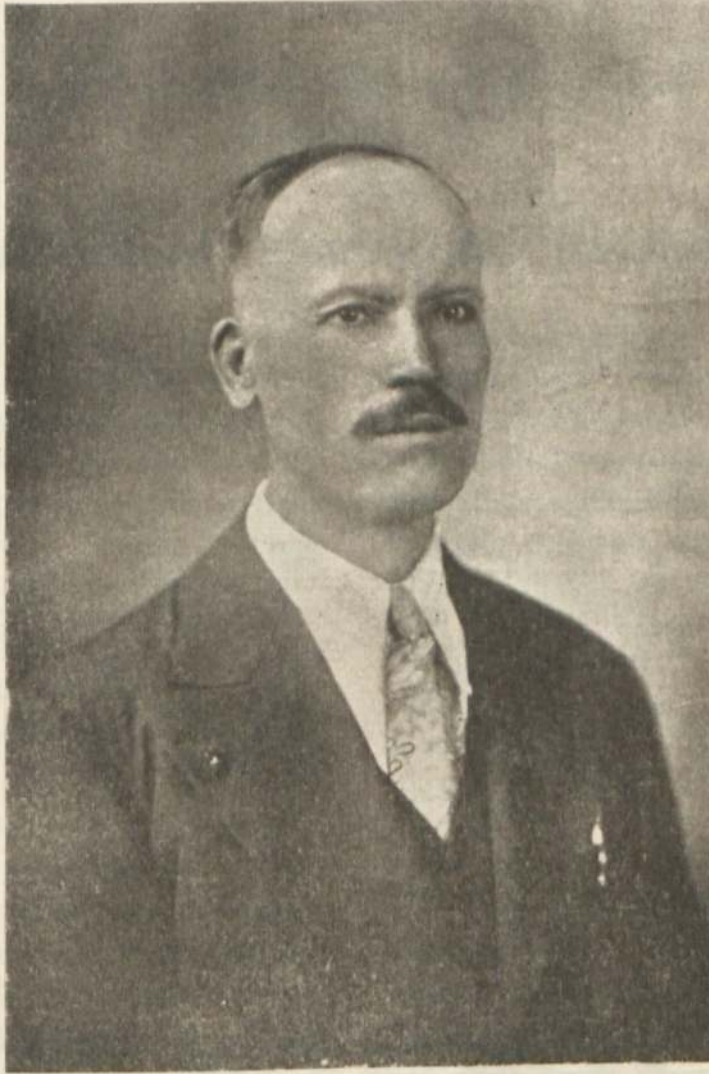
verilmiştir. Hilâliahmer müfettişlerinden Mustafa B. Polatlıya gönderilerek bu hususta tahkikat icrasıyle bir rapor tanzimine me'mur edilmiştir.

İlgın ve Akşehir mülhakatında son günlerde vukua gelen zelzele.

İlgın mülhakatında vukua gelen zelzele münasebetiyle âfetzedelere âcıl yardımda bulunması için mahalli Hilâliahmer şubesi emrine merkezi umumimiz tarafından 500 lira ve 100 çadır gönderilmiştir.

Muhtaçlara en münasip bir tarzda muavenette bulunması için mahalli kaymakamının riyaseti altında bir komisyon teşkil edilmiştir.

Son günlerde vukua gelen zelzeleden mutazarrır olanlara da yardım edilmek üzere Akşehir Hilâliahmer şubesi emrine Merkezi umumimiz tarafından 250 lira gönderilmiş ve mahalli kaymakamının riyaseti altında teşkil edilecek bir komisyon marifetiyle muhtaçlara muavenette bulunulması mahalline yazılmıştır.



Alicenablıgından kısmı mahsusumuzda bahs ettiğimiz Amerikada
Witting Hilâlihmer şubesi azasından
Ali Hacı Ahmet efendi

Salibiahmer haberleri

Balkan Salibiahmer konferansı

Belgrat'ta in'ikat edip iki günlük bir ictimadan sonra 1-10-930 de mesaisi- ni ikmal eden Balkanlar Salibiahmeri kongresinde Salibiahmer cemiyetleri arasında vahdeti mesainin te'mini maksadiyle daha sıkı münasebet te'sis ve idame olunması Salibiahmere men- sup mahallî ve vilâyet teşkilatları bey- ninde temas ve münasebetin ziyade- leştirilmesi suretiyle mesainin daha müsmir bir hale ifrağı ve Balkan

memleketlerinde Köy Salibiahmer şubeleri teşkili ve felâketli ahvalde ya- pılacak yardımların daha müessir ol- ması ve naktî muavenetlerden âzami surette istifade edilmesi hususları tahtı karara alınmıştır.

Yuğoslavya Salibiahmer teşkilâtı hakkında ilerideki nüshalarımızda edindiğimiz mufassal malûmatı oku- yucularımıza arz edeceğiz.

**Böbrek, karaciyer ve midenizden muztaripseniz
afyon Karahisar ma'den suyu içiniz**

Belçika Salibiahmeri

Belçika Salibiahmeri müdiri Mösyö Dronsart tarafından

Reis, Profösör Mösyö Piyer Nolf'un bir mukaddemesi

Belçika Salibiahmeri 4 Şubat 1864 tarihinde teessüs etmiştir. Bu hale nazaran dünyadaki Salibiahmerlerin en eskisidir.

1864 ten 1914 de kadar Beynelmîlel istatükoye tevfiği hareket etmek suretiyle, kendisine tahmil olunan program dahilinde hareket ve bunu tehakkuk ettirdi. Memleketin bitaraflığı resmen musaddak ve müemmen olmak itibariyle Belçika ahalisinin bu müessesesi hayriye ile lüzumu derecesinde alâkadar olmasına ihtiyacı olmadığı zan ve zehabı varit olabilir. Halbuki Salibiahmer teşkilâtının başında olan faaliyeti ve ahalini muavenesi ile Belçika Salibiahmeri kavi bir teşkilât vücade getirmiş ve faaliyet ve kıymetini ihtiyaç halinde göstermiştir.

Gerek 1914 senesinde ve gerek bunu takip eden seneler zarfında bu teazzuvun tahakkuk ettirdiği asarı hayriye meydandadır. Bütün Belçika ahalisi, düşman tarafından işgal edilmiş bir toprakta mahsur kalanlara

ve yaralılara teşkilâtı sıhhiyesile yaptığı hizmetleri bilirler, Kırk bin kişiden fazla mecruhun Doktor Depaj tarafından idare olunan Salibiahmer hastanelerinde tedavi edildiği hatırlardadır. Bu facialı zamanlarda, Doktor Depaj'ın gösterdiği bu faaliyete bütün Belçika ahalisi medyunu şükrandır.

Fakat harepten sonra diğer memleketlerde olduğu gibi Belçikada da Salibiahmer hakkında bir mes'ele hadis oldu. Salibiahmerinin esnayı harpte ve muhasamatın devamı müddetince gerek orduya ve gerek sivil ahaliye bilfiil ve müessir bir surette hizmet edebilmesi için zamanı sulhte bu hizmete salih me'mur kayıt ve bunları ona göre talim ve terbiye etmesi lüzumu harpte bittecrûbe sabit oldu.

Kan şehrinde içtima eden bir konferans bu hususları nazari dikkate alarak bir program ihzar ve tespit ettiği için Belçika Salibiahmeri bir

yeni program kabul etti. Cemiyetimiz, bittabi an'anat ve istatülerine sadık kalarak, zamanı harpte ordu umuru sıhhiyesine muavenetle mükellef idi.

Zamanı sulhte ise muzaaf bir vazifeyi düşü tehammülüne almış bulunuyordu. İki vazife şu suretle hulâsa edilebilir:

1 — Ahaliyi talim suretiyle sıhhati umumîyenin muhafazası; bu gaye; seyyar dersler vermek, terbiyevî konferanslar tertip etmek, aylık risaleler neşretmek ve sair neşriyat vasıtalarına müracaat eylemek suretiyle te'min olunuyordu.

2 — Bir kaza ve ya afet vukuunda müdahale; bu gaye de, me'murini seferber bir hale koymak, imdat ve muavenet levazımatı depo etmek, yollar üzerinde muavenet teşkilâtı vücade getirmek, seyyar otomobil servisleri ihdas eylemek ve saire gibi vesait ile te'min olunuyordu. Bu son seneler zarfında, Salibiahmer, feyezan, maden kuyularında vukua gelen felâket ve şimendifer kazası ve saire gibi mühim ahvalde de kazazedelerin imdadına şitap etmek vazifei hayriyesiui der'uhte etmişti. Yüz binlerce felâket-zedenin imdat ve muavenetlerine koşmak suretiyle âmalî hayırperveranesini ızhar etmiştir.

İstiklâline, bitaraflığına sadık ve riayetkâr kalması sayesinde, cemiyetimiz bu gün millî kuvvetlerin en har ve samimî bir yardımcı olmuş ve bu

yüzden bütün ahalinin teveccüh ve muhabbetini kazanmıştır.

Bilhassa bu son seneler zarfında Belçika Salibiahmerinin muvaffakiyeti pek ziyade artmıştır: Hali hazırda bu teazzuvun 180 mükemmel teşkilâta malik şubesi, 100,000 büyük sinde ve 6000 küçük sinde âzası vardır.

Bu hususta pek büyük bir hatve atılmış olmasına ragmen, bunun gibi vasi bir müessesesi hayriye için yapılacak dahâ büyük bir iş vardır.

Belçika Salibiahmeri yaptığından emindir. Çizdiği programı tahakkuk ettirmeği vezaifi cümlesinden bilir.

Salibiahmer esasındaki ulvî mefkûre, onun kuvvetini doğuran ideal, şu son on sene zarfında bütün dünyada mazhr olduğu rağbet ve teveccüh, onu bütân millî kudretlere tanıttırmış ve kendisine karşı umumî bir hürmet telkinine saik olmuştur.

Maamafih henüz tahakkuk etmemiş bir çok noktaların mevcut olduğunu saklayamayız: Salibiahmerin hakikî kuvvet ve kudreti henüz lâyıkiyle tanılmamıştır; istihdaf ettiği gaye, icraatı, mefkûresi, programı daha pek çok kimselerin malûmu değildir.

Ahalinin bir kısmı henüz Salibiahmeri ancak muharebe zamanlarında hizmet eder bir teazzuv gibi telâkki ediyor. Şüphesiz, Salibiahmer muharebeden doğmuştur ve onun ilk işi, istatülerinde gösterildiği veçhile, her husustta ordu sıhhiyesine yardımdır.

Fakat 1920 senesinden beri Salibiahmerde büyük bir inkişaf vücade gelmiştir.

Bu sebeple haliseferde ki programı harp zamanlarına mahsuu programından daha ehemmiyetlidir.

1864 Beynelmilel mukavelenemesinin doğurduğu Belçika Salibiahmeri, 31 Mart 1891 tarihli kanun mucibince şahsiyeti mülkiyeyi haiz bir müessisei hayriyeder. Her vakit hükûmetin hiç bir nakti muavenetine mazhar olmayan müstakıl bir teazzuvdur. Sahai faaliyetlerin, umuru maliyesi noktasından harp zamanlarında, Milli müdafaa nezaretinin ve zamanı sulhteki programı da dahiliye ve sıhhiye nezaretinin tahtı emir ve mürakabesinde dir.

Bundan başka meclisi umumî âzaları Kırıl tarafından tayin edilir.

Salibiahmer, her vakit umumun nefini istihdaf eden, fırka, din ve yahut şahsî menfaat mülâhaza ve tefekkürlerinden uzak bir mefkûre ile mülayim teşkilât ve programı dahilinde hareket eyleyen resmî bir idaredir.

Salibiahmerin programı üç büyük kısma ayrılabilir :

1 — Harp zâmanında ordu sıhhiyesiyle teşriki mesai.

2 — Halkı tedris ve talim suretiyle muhafazai sıhhat.

3 — Kaza ve felâket anlarında imdat ve muavenet.

1 — Milli müdafaa nezareti tara-

findan çizilen direktif tatbik edebilmek için Salibiahmer, sulh zamanlarında, gerek seferbarlığın ilân olunduğu günden itibaren bütün askerî hastanelere vaz'iyet etmek, müteaddit muavin hastanelerle istasyonlarda hastabakıcılık teşkilâtı vücade getirebilmek imkân ve esbabını istikmâl eder.

Bir kısım levazımatı sıhhiyeye malik olduğu için me'murlarının tefrik ve intihabı muamelesini icra eder (Doktor - Eczacı - İdare me'muru hastabakıcı - Şef - Seyyar hastane serhademesi - kadın hastabakıcı şefi gibi)

Yardımcı seyyar hastane hademesi hususunda verdiği dersler sayesinde fenî bir çok seyyar kastane erkek ve kadın hademe yetiştirilmesini te'min etmiştir.

Bu son altı sene zarfında, Salibiahmer 6841 kişiye bu hususta resmî diploma vermiştir.

2 — Belçikanın pek mükemmel sıhhi teşhizatı vardır. Doktorları kâfi derecede olmakla beraber gerek umumî ve gerek hususî hastaneler adedi her sene artmaktadır. Hükûmet hıfzıssıhha noktasından bu müesseselerin kâffesini tahtı teftişinde bulundurmaktadır.

Binaen aleyh Salibiahmer, 1920 senesinde ki tensikünden itibaren bu işlerin hiç birini sureti mahsusada te'mine mecbur olmamıştı : Bununla beraber ifasıyla mükellef olduğu büyük bir vazifesi vardı ki oda, efkârı umumiyyeyi hazırlamak, Belçikada o zama-

na kadar mevcut olmayan bir hıfzıssıhha şu'uru uyandırmak, halk lehine ittihaz olunan bütün hıfzıssıhha tetbirlerinin hüsnü suretle kabulü için bir harekt vücade getirmek idi.

Salibiahmer bu suretle bütün işlere iştirak, hükûmet kuvvetleriyle teşriki mesai ve hıfzıssıhha sahasında der'uhte ettiği bu terbiyevî ve ulvî vazifesiyle her şey'in randumanını tezyit eder.

Kezalik Salibiahmer ekseri ahvalde mesaiyi tanzim, amali teksif eden bir uzviyettir.

Bu vazifesini, ilmi terbiyei etfal, aile hıfzıssıhhası, seyyar hastane hastabakıcılık dersleri vermek ve verdirmek suretiyle ifa eder.

1929 senesinde bu vezaif 180 mahalli şube tarafından te'min olunmuştur.

(Halk dershaneleri ve saire gibi) diğer umumî mahiyetteki tedrisatla iştigal eden teazzuylara nakti muzaharette bulunur.

Salibiahmerin bir şubesi kira ile filim ve klişe vermek işleriyle meşguldür. Telsiz Telgraf vasıtasıyla müsahabat tertip eder. Her ay milli ve terbiyevî hıfzıssıhhanın giranbaha bir hazinesi itlakına şayan bir risale neşreder; muntazaman risaleler, ilanlar, mecmualar tevzi eder.

Bu meyanda, Salibiahmerin riyaseti altında bulunan millî hıfzıssıhha işleri meclisinin, faaliyetinden de bahsetmek faidelidir. Bu meclis, millî büyük işleri istihdaf eden âmâl ve te-

şebbüsâtı milliyeyi tanzim ve tensik eder ve memlekette mevcut bil umum hıfzıssıhha teşekkülleri zimamdaraniyle sıkı bir surette ve temasta bulunur.

Bu maksadın te'min ve tahkiki için, Belçika Salibiahmeri mümkün olduğu kadar memleketin muhtelif yerlerinde, bu mahallerin derecei ehemiyetlerine göre Bakım merkes ve evleri te'sis ve küşat etmek tasavvurundadır.

Bu merkezî bakım evlerinden birisi Brüksel'de te'sis edilmiştir, dispanserlerini her nev'ini cami olan bu müessesesi hayriye, muhtelif millî hıfzıssıhha organlarımız tarafıdan idare edilmektedir.

Salibiahmerin yılmaz mesaisi neticesini bir araya getirmek müşküldür. Terbiyevî mesainin neticesi basittir. Fakat Belçika milletini yakında örenler, bu son yedi sene zarfında içtimai tabakatin hemen her kısmında pek bariz bir terakki ve inkişaf vücut bulmuş olduğuna şahit olurlar. Ahali, muhafazai sıhhat hususundaki mesaile pek büyük alâka gösteriyor; program bu bapta ihtiyacata tetabuk ve tevafuk ediyor.

3 - Salibiahmerin mühim kaza ve felâket anlarında derhâl kazazedelerin imdat ve muavenetine yetişmek için memleketin her tarafına şümülü olmak üzere hali faaliyette bulunan bir servisi vardır.

Memleketin başlıca münakalat ve muvasala yolları üzerinde imdat ve muavenet menzilleri te'sis edilmiş, Te-

lefon te'sisatı - Teskere - Muavenet işaret kutuları depoları vücade getirilmiştir.

Demir yolları üzerinde vukua gelecek kazalara sūr'atle yetişmek için Salibiahmerle millî şimendifer idaresi arasında bir mukavele aktolunmuştur.

Her ıstasyonda seferberlik levhaları, muayyen zamanlarda icra olunan manevralar bu husustaki daimî teması te'min eder.

Bu son senelerde Salibiahmerin bu sahada ki müdahalât ve faaliyeti bilhassa müessir olmuştur.

Bahri kazalara dair Bahriye Nezaretiiyle bir mukavele aktolunmuştur.

Bütün Belçika sevahilinde mağrukine mahsus olmak üzere imdat ve muavenet menzilleri te'sis edilmiş ve buralara ledelicap Salibiahmerin mesaisini teshil ve teşrik için sına'î tenefüs cihazları depo edilmiştir

Maden ocaklarında vukua gelen kazalar için, Salibiahmer imdatçı yetiştirmek üzere hususî şekilde basit ve ameli dersler vermekle meşguldür.

* Fakat müstacel bir imdat ve muaveneti istilzam eden bu hâdiseler için Salibiahmerin, nevima bütün Belçikada inhisarını almış olduğu sey-yar otomobil hastane teşkilâtı vardır.

Kaza ve felâket anlarında kazazede ve mecruhini ve yahut ameliyat olmuş hastaları taşımak üzere memlekete dağılmış 21 faal merkezi vardır. Gelecek senelerde bu teşkilâta daha

ziyade bir vūs'at verilmeğe sarfı mesai edilecektir.

Şurasını da ilâve edelim ki büyük merakizdeki depolar, teskere - karyola pansıman ve saire gibi malzeme ile dolu olduğu gibi nehir boylarında feyezana vuku'unda lâzımgelen muavenet yapılabilmek üzere sandal - motörlü sandallar depoları vücade getirilmiştir.

Salibiahmerin Brüksel'de her hastayı kabul etmek üzere, her türlü levazım, me'murin ve müstahdimini cami memleketin bütün doktorlarının emrine amade tuttuğu 100 yataklı bir merkezî hastanesi vardır.

Cemiyetimizi en ziyade meşgul eden bir şey var ise oda me'murin mes'elesidir.

Salibiahmer 180 şubesi vasıtasıyla bu şubelerin bulundukları mahallerde kadın ve erkek hastabakıcı yetiştirmek üzere dersler vermektedir.

Yaptığımız medit tecrübeler neticesinde, Belçikada muhafazai sıhhat, mecruhine mağrukine, kazazedelere muavenet hususlarında elde edilecek muvaffakiyetin kadın hastabakıcı teşkilâtına vūs'at vermek sayesinde istihsal olunduğu ve olunacağı anlaşılmıştır.

Salibiahmerin hastabakıcı mektebi yoktur. Fakat bu maksatla teessüs etmiş olan guruplarla hususî mekteplere her türlü muavenetten geri durmaz.

Bu teşekkülün bir tescil şubesi

vardır ki onun vasıtasıyla memleketin her tarafında mevcut hastabakıcılarıyla temasını te'min eder.

Derslere, neşriyata, tetkikat günlerine nakdi muzaharette bulunur, talebenin mekteplere kayıt ve kabulünü, işsizlerin bir işe yerleştirilmesini te'min eder.

Kaza ve felâket — her hangi bir kaza ve felâket vukuunda Salibiahmerin mahalli vak'ada yapacağı muavenet yukarda hulâsatan bildirdiğimiz teşkilât sayesinde teshil olunmuştur. Cemiyetimizin bütün şubeleri gerek harp zamanında gerek müstacel muaveneti istilzam eden hadisat vukuunda derhal icap eden tedabiri seriayi ittihaz edebilecek bir teşkilâtla mücehhezdirler.

Belçika Salibiahmerinin bu mühim sahadaki rolü tecrübe neticesinde teayyün etmiştir: Bu bapta Salibiahmeri teşriki mesai veya muavenete icbar eden hiç bir kanun ve nizam mevcut olmamasına rağmen 1925 senesinden beri hadis olan feyezana, veba, maden ocakları ve şimendifer kazaları ve sair vekayi evvelâ ahaliye Salibiahmerin bu sahada neler yapabileceğini filen göstermiş ve hükümet me'murlarına olan muavenetleri ve bu bapta te'min ettiği menafi itibariyle bir mümtaz mevki ihraz etmiştir.

Salibiahmerin bu müessif ahvalde ne suretle çalıştığını tafsil ve teşrih etmeyeceğiz. Fakat bu gibi felâketli anlarda bu teşekkülün kendisine ve

rilen direktif dairesinde uhtesine terrettüp eden vezaifi bihakkın ve mucibi hoşnudi bir surette ifa etmiş olduğunu söylemekle iktifa edeceğiz.

Bu son dört sene zarfında Salibiahmer muhtelif muavenet işleri için tam 26 Milyon Frank fedakârlık etmiştir. Sözümlüzü itmam etmezden evvel Belçika Salibiahmerinin, bu son sene zarfında Beynelmilel bütün umuru hayriyeye semihane yardımdan geri durmamış olduğunu da ilâve edeceğiz.

Gençlik Salibiahmeri — Hıfzıssıhha prensip ve fikirlerinin beynelahali teammüm ve intişarı ve bu bapta hareketin müttehit bir noktadada tefsifi, bu mefkûrenin evvel beevvel ve bilhassa gençler arasında tezahür ve vücut bulmuş olmasıyla daha müessir bir şekle girer. İşte bu maksatlardır ki Belçika Salibiahmeri gençlik teazuvlarını takviye etmeğe sarfı mesai etmektedir.

Bu dakikada Belçika gençlik Salibiahmerinin 60000 âzası vardır. Cemiyetimizin vasıtai neşir ve efkârı olan aylık mecmualara 4000 mektep sınıfı ve 30000 abone kayıt olunmuştur ki büyük bir şeydir. Binaen aleyh gençleri ihtiva eden bu şubemiz, istihdaf ettiğimiz gayeye vusul için ati hakkında bize parlak ümitler vermektedir.

GONGO SALİBİAHMERİ — 14 Mayıs 1926 tarihli bir kanunla Belçika Salibiahmerinin otonom bir uzuvu olan Kongo Salibiahmeri ihdas olunmuştur.

Bunun sebebi teessüsü (yerlileri hastalıktan korumak, hasta olanları tedavi etmek üzere hastaneler, dispanserler, doğum evleri, erkek ve kadın ebe yetiştirmek) içindir.

Kongo Salibiahmerinin sahai faaliyeti şimdiki halde şarki vilâyete inhisar etmiştir. Fakat buna tabi olan mahalli tali şubeler (Elizabet vil) ile (Leopold vil) dede hali faaliyettedirler.

Aşağıya derç ettiğimiz bir kaç rakam, Belçika Salibiahmerinin son on sene zarfındaki dereceli faaliyet ve terakisinin bir müş'iresidir.

1922 senesinde tali şubelerinin adedi 37 iken bu gün 180 ne balığ olmuştur. 1922 senesinde ancak 3 000 azası var iken bugün âzasının adedi 100 000 e fırlamıştır.

1922 senesinde diplomalı seyyar hastane hademesinin adedi 110 iken 1929 da 1200 e ve hali hazırda ise 6841 e çıkmıştır.

Belçika Salibiahmerinin bu günkü muvaffakiyetli neticelere vasıl olmasına başlıca saik, memleketin her tarafına müsavi bir surette yetişmesi, bütün teşebbüs kuvvetlerini, edilen muavcnet, yapılan ianata hüsnü suretle kabul

etmesi ve bu şekil itibariyle memlekette « her işin âmili » olmak üzere hakiki bir milli müessese olarak vücut bulmuş olmasıdır.

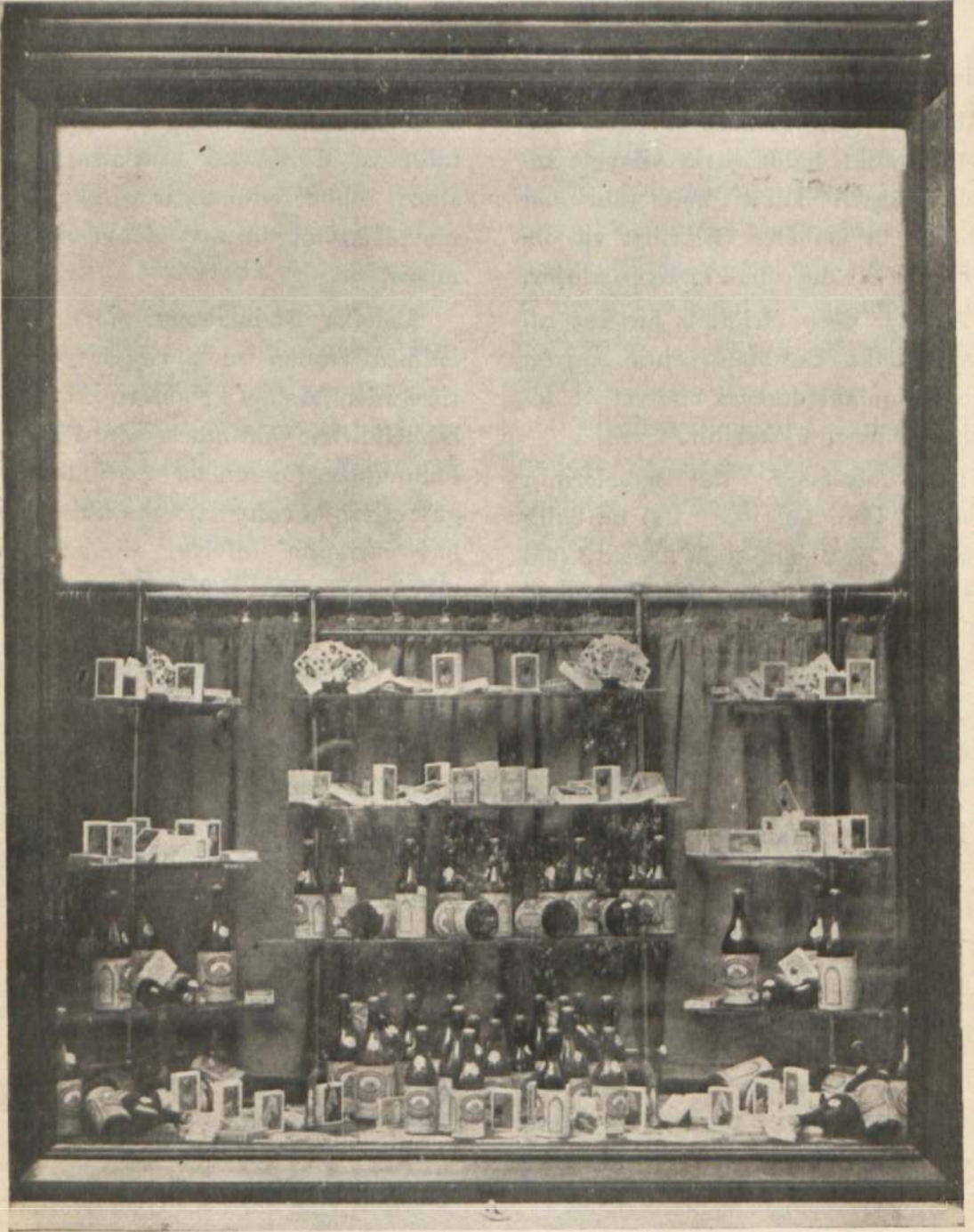
O ister ki her vatandaş, Salibiahmeri kendine mal edinsin. Salibiahmer milli ve dsmokراسi esaslarını kendince rehber edinmiştir ve işte bütün muvaffakiyatı bu sayede vücade gelmiştir.

Belçika Salibiahmeri zimamdaramı istihsal olunan bu muvaffakiyetli neticelerden dolayı kendilerini bahtiyar bilmelidirler: Bu müessesenin başında bulunanlar, bu seneler zarfında bütün gayretleriyle çalıştılar; der'uhte ettikleri vazifenin ulviyet ve azametini takdir ettiler ve Belçikada emniyet ve sıhhatin, mutlak suretse bir Salibiahmerin vücudünü istilzam ettiğine kani oldular.

Bu ulvi müessesesi hayriyenin başında bulunanlar, vatana ve beşeriyete nafi olabilmek için düşü tehammüllerine aldıkları bu vazifeyi daha yüksek bir istek ve gayretle ifada devam edeceklerdir.

Tercüme eden

E. Tervik



Cemiyetimizin İstanbuldaki satış mağazasının camekânı



Cemiyetimizin İstanbulda yeni açtığı Afyon Kara hisar maden suyu ve oyun kâğıtları satış mağazasının içeri



KARAHİSAR
MADEN SUYU
HERYERDE
BULUNUR

PARTIE FRANÇAISE

UN QUESTION, OÙ ALLONS NOUS ?

Le rapport présenté par Mr. André Mayer à la XIV conférence Internationale de la Croix Rouge qui s'est réunie dernièrement à Bruxelles, au sujet de la protection des populations civiles contre la guerre chimique et dont nous avons reproduit la traduction dans notre texte Turc du présent Numéro, est par la nature et l'esprit même de la chose jugée, remarquablement digne d'attention pour l'ensemble des Organes du Croissant et de la Croix - Rouge qui, de principe, ont suivi jusqu'ici et poursuivront encore à l'avenir le seul et unique but de charité et du soulagement des souffrance et des douleurs humaines.

Il y a un idéal au dessus de tout qui réunit la masse d'hommes, séparés les uns des autres par les soi-disant facteurs de religion, de la nationalité, par des raisons purement absurdes dites intérêts politiques, économiques, historiques, géographiques et sociaux;

Une réalité irréfutablement positive qui, en dehors des visées particulières des Nations, prédomine l'esprit de l'avidité et de la prépondérance; Une force dit-on invisible mais majestueusement manifeste par ses effets qui ressemble à son tour le même bloc, au cœur palpitant et agité, dans un cadre d'idée visant le but humain et universel; Cet idéal, c'est la charité, la tendresse, la compassion, de secours et d'aides mutuels qui se présentent et se miroitent en suprême et magnanime portrait des Organes du Croissant et de la Croix - Rouge.

On en arrive donc à la conclusion qu'une nouvelle charge beaucoup plus importante et beaucoup plus rude et sérieuse s'impose aux organes du Croissant et de la Croix - Rouges qui par leur modestie guidée des buts purement humains se firent aimer par le Monde Civilisé et ont pu, de fait, gagner le prestige et le respect

de l'Univers tout en s'y faisant une colossale armée comptant plus de 20,000,000 d'adeptes, lesquels réunis autour d'une même idée poussés de la même volonté, muris et armés des mêmes armes défensives aspirent à la prospérité et au salut de l'humanité alorsque la même masse ne cesse, en nos jours, de se faire garnir des armes les plus effroyantes pour sa destruction, pour sa ruine au comble d'elle-même !

Nous n'avons rien à dire et ni rien à ajouter aux déclarations que les savants - spécialistes ont faites à l'occasion du brouillard toxique qui répandu sous forme des nuées, a fini par coûter la vie encore, tout récemment en Belgique, à plusieurs pauvres gens.

Ces déclarations étant parfaitement justifiées et fondées et nous, de notre côté, ne pouvant nullement aborder un sujet tout purement scientifique, ce qui est, du reste, hors de notre attribution et compétence, nous nous bornerons tout simplement et en présence de ce qui a servi d'exemple ne pouvant certainement pas savoir ce qu'il y'en aura encore à l'avenir, de nous adresser à nous même ainsi qu'à toute l'humanité cette question si significative et si bien placée "où allons-nous?," et s'il n'y aurait pas de la possibilité de sortir de l'impasse où nous sommes à l'heure actuelle, pour aller se jeter dans les bras de l'Ange de salut et de paix.

On ne doit pas oublier et effacer de nos mimoires pour autant que nous le pourrons qu'il n'ya pas longtemps que les gaz asphyxiants et toxiques accidentellement échappés des cheminées des Fabriques de produits chimiques en Belgique a occasionnée, par voie de respiration, la mort à pluxieurs pauvres innocents qui n'attendant certainement pas à un tel malheur étaient en train de travailler paisiblement dans leur foyer natal on ne sait de combien de kilomètres au loin des Fabriques assassines. Voici le tableau vivant et tragique, pourtant rien que les prémices de la future guerre que l'humanité verra.

Il ne sera pas par conséquent juste que l'on soit en position de spectateur tout à fait indifférent et non qualifié en présence de danger de mort et d'anéantissement qui nous menace chaque jour davantage. L'indifférence et l'imprévoyance ne sauraient être pardonnées dans des circonstances périlleuses surtout quand il y'en aurait de la possibilité de vaincre, surmonter le peril, sinon l'éviter au moins.

On doit donc pourvoir aux moyens et aux mesures préventives et préalables pour se mettre à l'abri de tout ce qui peut nuire; se munir de tout ce qu'il faut pour pouvoir faire face à ses réactions; se tenir tout prêt à lui faire un accueil courageux; prendre toutes les dispositions formelles et rationnelles pour ne pas se leurrer de chimires et de

désillusion; Donner naissance à tous les moyens défensifs pour ne pas en être au repentir et au ressentiment de remords de conscience.

Ne dissimulons pas nos sentiments ni cachez la vérité qu'il ya aujourd'hui un fait, une action, une ardeur incontestable qui consiste en ceci; Tous les Etats, sans exceptions, sont en activité. Ils s'efforcent de leur mieux et ce, avant toute autre dépense et de préférence, à augmenter par tous les moyens possibles, leur préparatif de l'armement en vue de défendre leur idéal, leur visée, leur intérêt et leur prestige contre une attaque et toute agression éventuelle des autres Etats.

Où sont donc restés, on se le demande de plein droit, les effets et la phase pratique des décisions des Conférences de Paix, les sentences de la Cour Permanente de Justice de La Haye, de la Société des Nations et de ses affiliés? Où en est le magistral projet de la Fédération Européenne de Mr. Brilland? à quoi donc ont elles servi les pactes de Kellog? qui donc a vu et porté la Couronne de la Conférence de Londres ayant pour but de délimitation de la force marine?

Toutes ces conclusions ne sont que de chemères, les pures théories, des dires, des vœux, d'intimes souhaits visant tous, l'unique but du bienfait humain bons pour être couchés, il est

vrai, sur les papiers dorés et pour être gardés soigneusement aux archives n'ayant nullement un côté pratique ni l'application.

On en arrive donc à telle conviction qu'en présence de ce qu'on a fait et que l'on fera à l'avenir on ne serait à même d'écarter la guerre qui ruine et qui met à sec l'existence de toute une nation. Il s'en suit, par conséquent, qu'une seule et unique remède s'impose, remède qui à la suite de ce qui est et de ce que l'on constatera, impose à tout Etat et à chaque nation ou de déployer de force, de faire même l'impossible, s'endetter ruiner le pays, appauvrir la population s'il le faut, pour pouvoir vaincre, écraser, en cas de guerre, son ennemi, l'égorger, l'asphyxier et enfin réduire à néant toute son existence, son nom, son présent, son passé, toutes ses traditions géographiques ou bien tâcher d'une étude constante de se munir de tous les moyens préservateurs pour se protéger contre les balles, les boulets de fusil et de canons, contre toute une série d'inventions chimiques incendiaires, inflammables, destructives et asphyxiantes.

C'est justement la question de la protection de la population civile qui a intéressé de près la Croix - Rouge Internationale.

Elle a ponctuellement et systématiquement poursuivi ce but. Elle a fait tout ce qu'elle pouvait faire à ce

sujet; elle s'est sacrifiée et même elle a souffert pour en venir au bout et en assurer la réalisation.

Elle a ramassé en assemblée les spécialistes, les juristes; elle a organisé les conférences et Congrès Internationaux; elle a même, invoqué certaines mesures pour la protection de la population civile. Mais, malgré toutes ces démarches, malgré toutes ces initiatives, tous ces efforts digne d'estime et de reconnaissance, rien n'a été fait de positif.

D'ailleurs, la conclusion de la Conférence de Bruxelles précise d'une manière claire et sans nulle équivoque que ni les mesures préventives, ni les appareils préservateurs récemment mis à l'épreuve ne sont à la hauteur à offrir une garantie contre la guerre chimique.

Un observateur qualifié ne saurait point se tromper de la supériorité de l'armement universel de nos jours. Il suffit en effet, de jeter un coup d'œil pour se faire une idée exacte que l'armement offensif dépasse de beaucoup même incomparablement trop les moyens soi-disant préservateurs : La différence en est si celatante et si frappante et c'est plutôt la différence qui existe entre la réalité et la chimère ou entre la lumière et l'obscurité.

Il est sûr et certain qu'aucun des Etats existants ne voudrait faire de ses territoires le champs de bataille et ne permettrait conséquemment que les

forces de l'ennemi viennent s'y concentrer. Ce qui met en évidence que les armes soi-disant défensives tiendront le lieu et place des armes offensives !

Detruire une ville, asphyxier ses habitants, incendier une centre de Commerce et de l'industrie, la réduire à l'imprussance, ruiner ses fabriques, ses ponts, ses ports et enfin toute son existence n'est pas une chose difficile pour un avion de guerre; rien ne peut s'y opposer.

Il n'est pas d'endroit où les tangs ne puissent grimper. Les fils de fer barbelés, l'un des moyens de défense assez forte d'autrefois, servent aujourd'hui la haie de nos jardins !

On a vu pendant la guerre Générale de Canons bombarder les 120 kilometres. Qui prouve que cette distance n'est pas agrandie depuis 13 ans qui se sont éeoulés ?

Nous ne savons pas de quoi et de quelle mesure la chimie s'est enrichie et s'enrichera à l'avenir pour être plus destructrice aux causes humaines en ajoutant à ses series d'inventions des matières incendiaires les plus terribles, des exploixibles des inflamables beaucoup plus mortalles; qui peut, donc, nous garantir le contraire ?

On en arrive, par conséquent, à cette conclusion que puisque chaque Etat malgré la crise économique mondiale dont on souffre uiversellement, travaille pour quatre et ne fait qu'augmenter

son armement, ses munitions, ses offensifs, ses défensifs et ne vise que les compléter et perfectionner;

Puisqu'il n'ya rien de positif au point de vue de la généralisation des conceptions visant la délimitation de l'armement et de désarmement de Nations ;

Puisque les diplomates, les hommes d'Etat, les plénipotentiaires, lors de la solution d'une question d'intérêt politique se réservent le droit et se croient à la hauteur de la finesse de leur métier d'y jeter une nouvelle semence de différend et de litige;

Puisque l'équilibre mondial que l'événement de 1914-1918 a corrompu n'a pu être jusqu'ici réglémenté et paraît en être encore loin;

Puisque les vainqueurs, les conquérants veulent tout et imposent alors que les vaincus continuent à réclamer de jouir de tous les droits humains et de civilisation;

Puisque les Etats favorisent les techniciens - spécialistes en mettant sans aucun souci à leur disposition toute somme nécessaire et tout ce qu'il leur faut et les encourgent ainsi pour qu'ils s'y donnent de leur mieux à inventer plus qu'il faut de tous ceux aptes à la destruction comble dans un délai le plus court possible toute une existence d'une Nation;

Et enfin, puisque les organes de charité s'embrassent et se heurtent avec toute une série de barrières et

de difficultés et se font, même, priver de moyens très modestes et très bornées pour protéger en temps de guerre les enfants, les vieillards et en somme les neutres, que peuvent-ils faire devant cet état de chose, de cette confusion, les organes du Croissant et de la Croix - Rouge, ces portraits vivants de la Charité et secours avec l'ensemble de leur organisation si restreinte et si modeste ?

Voici la question qui se pose d'elle même, question qui ne trouve pas une réponse positive et qui restera telle quelle et sans effets pour autant que les unités, la masse, les nations et enfin tout l'Univers ne prennent tout un autre directif menant au salut.

Il est vrai que par l'esprit même de notre existence nous ne pouvons pas rester sans réim ni raison, les mains liées et les yeux fermés comme aussi nous ne voudrions être muets ni sourds. Car si nous tournons nos yeux vers ce cauchemar dit la guerre, nous voyons la terreur, l'horreur, la misère, la ruine qu'elle sème autour de nous et voyant l'imprissance de nos organisations, la nullité de nos démarches et de nos moyens de défense, l'insuffisance de nos pouvoirs physiques et moraux pour pouvoir influencer les phases et le cours de ce cataclysme si désastreux, nous en ressentons de remords mortels ingué-rissables.

Nous n'avons pas oublié que très honorable Mr. Max - Huber, dans son dernier discours prononcé a la Conférence de Bruxelles avait abordé un point consistant en ce que le PACIFISME soit une doctrine universelle, souhait auquel nous nous participons de toute notre force tout en ne cachant pas, pourtant, nos appréhensions au point de vue de sa réalisation et de sa mise en pratique.

Avant donner fin à notre acticle nous nous permettons d'adresser nos suicères vœux aux organes Internationaux de la Croix - Rouge de ne cesser prodiguer ses efforts afin que tous ces souhait, tous ces desideratas, toutes ces théories puissent se réaliser, sinon, trouvent au moins un tout petit domaine de pratique.

E. Tervik

Sabırla koruk helva olur

Inondation d'Adana

Les eaux se retirent. L'impossibilité d'estimer le dégât causé. Les habitations sont noyées de boues. 40 Maisons complètement détruites. Les communications interrompues. 15 noyés on ne peut fixer au juste le nombre des victimes aux environs de la ville. Plusieurs personnes sont sauvées. La douane de Mersin a subi de gros dommages. Les effets des nimbus à kozan et à Saimbeyli. Les trains ne circulent pas encore sur le parcours d'Adana - Mersine.

§

Nous avons promis à nos chers lecteurs de les mettre au courant sur les détails de la récente inondation d'Adana.

Ayant été, entretemps, informé par la presse locale d'Adana qui en a fait la commentaire, nous nous acquittons à notre tour de notre tâche en leur donnant des détails de cette calamité.

Le 17 Decembre écoulé les pluies torrentielles avaient commencé à tomber. Le Sihan avait dans un clin d'oeil débordé desorte que, quand il fit jour on se croyait vivre dans la nuit sombre. Vers les 24 heures du soir et un peu plus tard le niveau d'eaux de Sihan avait démesurement monté. C'était le mauvais présage et inspiration qu'un danger était proche. Au fait ce qu'on avait prévu a eu lieu. La crainte était au comble et l'âme pour l'âme. Les coeurs battaient a rompre la

poitrine, L'émotion se dessinait sur tous les visages, même ceux qui avaient avalé des poires d'angoisse étaient également sujets comme les novices. On attendait cequ'il devait arriver. Le lendemain matin on a vu que la ville nageait dans l'eau; Partout un quasi lac assez étendu et d'un certain profondeur. Sihan avait débordé. On ne sait si Le ciel a été trouvé pour jeter sur la terre toutes les cbarges des nimbus. De 18 à 19, la fureur de Sihan et du ciel s'était calmée. Il ne pleuvait plus et les eaux de Sihan se retireraient progressivement vers le lit de rivière l'aspect des habitations qui ont été exposées aux effets de l'inondation inspirait vraiment de pitié. Les habitations restant en grande partie inhabitables par le fait qu'elles sont pleines de boues laissées à la suite du retirement des eaux. Ces sont les bati-

ment qui ont de rez-de-chaussées tout particulièrement, qui en souffrent de plus. Puisque dans toutes les habitations il y a une couche négligeable de boues.

Le nombre des habitations complètement détruites.

Les 15 maisons situées dans la ville même ont été entièrement détruites à part les 25 autres qui ont subi le même sort à l'autre côté de la rivière.

Les maisons écroulées à Midik seraient au nombre de 40. On ne peut se renseigner au juste sur le sort des villages lointains.

Nombre il résulte de l'enquête effectuée que le nombre des victimes de l'inondation s'élève au nombre de 15 personnes, toutes noyées. On a eu fort à faire pour sauver plusieurs personnes femmes et hommes qui ont été exposées au sérieux danger de mort. Nous soulignons tout particulièrement que cinq femmes qui avaient pu trouver un refuge sur les hauteurs des arbres dans un jardin dit «la vigne du prêtre» ont pu être sauvées avec une grande difficulté. On a déployé des efforts presque inhumains pour sauver les trois personnes qui ont été réfugiées sur le toit d'un bâtiment; Mais ces efforts n'ont pu être fructueux et ces trois pauvres désespérés de leur salut se sont jetés dans l'eau tourbillonnante et ont pu ainsi se sauver grâce à leur savoir de nager.

La digue craque.

La digue avait craqué de quatre côtés divers lesquels ont donné l'accès à l'assaut des eaux.

Aux banlieues.

Il est presque impossible de se fixer définitivement et au juste tant sur le nombre des victimes que sur le degré de dégâts occasionnés aux banlieues étant donné que les renseignements complets nous en font défaut à la suite de l'interruption des voies de communication. Selon les informations données au Gouverneur Général des pluies assez fortes suivies de neige discontinuée auraient tombé, à Saimbeyli.

L'autorité Civile ayant été avisée que le Djihan avait la tendance de déborder comme le Sihan, le Gouverneur Général, d'accord avec le commandant de la gendarmerie a pris des mesures préventives et il a donné les instructions nécessaires au gouverneur de Djihan en l'invitant de s'y conformer en cas où ce qui est à prévoir aurait éclaté.

Les moyens de communication ayant été interrompus dès les premiers jours entre Adana et Mersine il est de toute impossibilité de recueillir des renseignements sur le sort de cette dernière ce qui est désolant et cause d'unanimité et soulève des inquiétudes.

Selon les informations épuisées de source privée le Douane de Mersine aurait subi d'important dégâts.

Dernière phase et fin du cataclysme.

Les eaux se sont retirées presque complètement. Le ciel ayant pris son as-

pect normal embelli comme habitude, de nuages bleux-clairs, on est mené à croire que le danger est entièrement éliminé.

Ce sont les semailles plus particulièrement qui ont subi de gros dommage.

Les deux Fabriques au bord de la rivière.-La Fabrique dite Cümhuriyet ainsi qu'une autre grande Fabrique appartenant à Salih eff. situées toutes les deux au bord de Sihan ont subi d'importants dégâts. On évalue à plus de 50,000 Ltqs. la perte de la Fabrique «Cümhuriyet» celle de Salih eff. est relativement sensible. La plus grande partie de marchandise se trouvant dans la Fabrique de Cümhuriyet appartenait aux clients.

La Commission du recensement de dégâts.

Une commission vient d'être formée en vue d'enregistrer et fixer le nombre des victimes et la degré de dégâts occasionnés pendant le cataclysme.

Elle s'est déjà mise à l'oeuvre. Voici ce qu'elle a pu arrêter et fixer jusqu'ici dans sa tournée d'inspection :

Yamaçlı — Ce quartier étant comme plusieurs autres enfoncé dans une vaste étendue d'argile et de boue la commission n'a pu s'y acquitter de sa tâche et elle a dû revenir sur ses pas.

Sakılar — La commission qui s'était ensuite, rendue dans ce quartier en vue d'y procéder au recensement, a dû la délaissier pour le moment comme la première pour la seule raison qu celui ci se

trouvait absolument dans la même position c'est à dire inabordable. Le recensement a dû, par conséquent, être suspendu pour en venir à la charge, quand il y en aurait de la possibilité.

Ak köprü — Ce quartier a été trouvé vraiment digne d'intérêt et de pitié. Presque la totalité des habitations que ce quartier renferme est condamnés à la ruine de sorte que abstraction faite de 4 maisons qui sont écroulées, il n'en est pas de jour qu'on en sème une ou deux au néant.

Touzla — Le torrent a causé d'importants dégâts dans cette region. Nous soulignons avec grande satisfaction que les semailles ont été faiblement touchées.

Karaisalu — Selon une dépêche reçue le torrent a complètement détruit les lignes téléphoniques. La voie ferrée entre Bozanti - Belededik est dérangée. La circulation des trains est interrompue. Les lignes télégraphique viennent d'être réparées et améliorées. Quant au réseau téléphonique on s'empresse de procéder également à l'arranger.

La dépêche se termine par signaler qu'heureusement il n'ya pas eu des cas de victime.

Aux villages — Les voies de communication ayant été interrompues à la suite de l'inondation, on ne peut pas faire une idée exacte tant sur le nombre des victimes que sur le degré de dégâts subis. Cependant on affirme qu'un dizaine de village se trouvent

à l'heure actuelle sous les eaux. Midik Hadırlı, Akköprü ainsi que plusieurs autres villages se trouvent blottis dans une mer de boue épaisse.

Kara-Taş — les pluies torrentielles qui n'ont cessé de tomber durant quatre jours successifs et une violente tempête venant de l'Ouest ont causé d'immenses dégâts. Plusieurs maisons se sont écroulées; les toits des habitations, les cheminées des Fabriques envolées. Pas de morts ni noyés. La pluie continue à tomber.

Une sous-Commission. La commission du recensement de dégâts qui s'était réunie hier dans la journée a élu une sous-Commission exécutive qui s'est mise déjà à fonctionner.

Disparition — Le quartier d'Ada a donné 7 victimes. Un groupe se composant de cinq personnes dont l'une est une jeune femme avec ses trois petits enfants et un homme qui ne sachant que faire et où aller en présence de ce cataclysme, se jetèrent en copagnie et dans l'espoir de se sauver sur un radeau qui se trouvait par hasard à leur portée de main et se sont laissés trainer assez longtemps sous la domination de la fureur du courant. Au cours de ce voyage périlleux et mortel, les eaux se sont vengées d'eux en leur bevant les deux enfants de bas âge. Le restant de groupe sauvé au hasard a gagné le côté et fait sa déclaration devant la Police.

Les écoles — Le lycée ainsi que toutes les autres écoles primaires se trouvant dans la ville ont provisoire

ment suspendu l'enseignement jusqu'à samedi.

Quartier Yordan — on a constaté au cours de la tournée de la Commission de recensement de dégâts que la maison appartenant à Osman eff. facteur de la poste a été tellement endommagée que par son état actuel elle ne peut plus être habitée.

Recours à la générosité des richards — La commission a eu recours à la générosité des fabricateurs, des gens riches, et des directeurs des Banques situées à Adana en les priant de venir en aide, dans la mesure de possible, aux pauvres sinistrés dignes de compassion et de pitié. Sabih eff. de Bosnie un aisé fabricant d'Adana a eu la générosité de mettre immédiatement à la disposition des nécessiteux 50 sacs de farine pour être distribués entre ceux qui le méritent. Un autre fabricant a fait un don de 1600 Ltqs pour le même but. Les directeurs des Banques se sont adressés à leurs sièges centraux respectifs pour agir de même. 1600 pains ont été urgentement distribués aux habitants des quartiers de köprü et d'Ada.

On a constaté dans l'ancien quartier dit «Debbaghané» six maisons réduites aux ruines. Une femme nommée «Makboulé, qui s'était ensevelie sous les débris d'une maison écroulée a pu être sauvée avec une grande difficulté par les agents de police. Un certain nommé Ali demeurant au quartier de kömürpazarı s'est trouvé mort avec ses quatre enfants sous les débris de sa propre habitation. La Commission du recensement

de dégâts a enregistré pendant sa tournée d'inspection 11 maisons démolies à Yarbaşı, une à Ağmemet et 5 à Şabaniye. La commission fait remarquer tout particulièrement que la majeure partie des habitations des susdits quartiers est condamnée à la ruine.

Karşıyaka — Les semailles en général qui, ont immensément souffert des effets d'inondation. Elles sont presque entièrement détruites. Les 5 magasins appartenant à Molla Tahir Bey. ont subi le même sort.

Un cadavre trouvé — Un cadavre a été trouvé dans le jardin dit « La vigne du prêtre » La Police et l'autorité locale n'ont pu se fixer son l'identité de ce pauvre trainé mort par les eaux.

Nous publions ci - dessous et telles quelles les dépêches qui ont été lancées à cause de ce désastre tant au Gouverneur Général d'Adana qu'au préfet de la ville.

A LA PREFECTURE DE LA VILLE D'ADANA

Nous sommes profondément émus et affligés de ce qu' à la suite de la calamité survenue notre très aimable Adana vient de subir de grosse perte et qui a fini par coûter la

vie de nos certains compatriotes regrettés. Nous vous prions de communiquer à nos chers Compatriotes sinistrés nos plus profonds sympathie et nous signaler d'urgence ce que nous pouvons faire pour eux tout en nous mettant, sous tous les rapports à leur entière disposition.

*Zamir - Kemal -
Ferit Celâl*

A LA PREFECTURE DE LA VILLE D'ADANA

C'est par la voie de la presse que nous nous sommes informés sur le désastre occasionné par le débordement de Sihan. Indiquez par fil tout ce qu'il vous faut pour secourir les sinistrés.

Hilmi

Voici le texte de la dépêche du Gouverneur de Gazi Antap adressée au Gouverneur Général d' Adana:

AU GOUVERNEUR GÉNÉ- RAL D'ADANA

La population du vilayet de Gazi Antap, vous prie d'être auprès de leur compatriote à Adana l'interprète de leur plus vif chagrin qu'ils ont

ressenti à cause de la calamité dernièrement survenue. Nos profondes condoléances.

*Gouverneur
Nazim*

REPONSE :
AU GOUVERNEUR DE
GAZİ ANTAP

Je vous prie de faire part à la population de votre vilayet les hautes reconnaissances de leur compatriotes à Adana de ce qu'ils ont été infiniment touchés de vif intérêt et de grande sympathie qu'ils ont voulu témoigner à leur égard. Mes respects.

*Gouverneur Général
d' Adana
Vehbi*

La commission du recensement de dégât se rendant hier à Karşıyaka il y a enregistré 60 maisons qui méritent réellement de secours.

En ce qui concerne le recensement de dégât des autres endroits, elle n'a pu l'effectuer par le seul fait que les rues étant pleines de boue, il est impossible pour le moment de trouver un passage pour s'acquitter de cette tâche. Cependant, la commission ne cesse de faire sa tournée à travers la ville pour procéder au recensement dans les localités qui le lui permet-

tent. Mais il existe encore plusieurs quartiers sujets au recensement. Sihan se retire progressivement vers son lit. La commission s'est occupée hier matin de 8 heures à midi rien qu'avec le recensement de dégât occasionnés au quartier de Güneşli à Karşıyaka. Cette tâche a pu être effectuée avec grande difficulté étant donné que les membres de la commission ont dû s'acquitter de leur charge en se faisant porter au dos d'homme dans certains endroits de susdit quartier. La commission a pu enfin fixer au nombre 60 ces maisons exigeant de secours et à 4 les maisons écroulées.

Nous donnons ci - après le texte de l'avis donné aux sinistrés par le siège du Croissant - Rouge à Adana et publié par les journaux de cette ville.

«Ceux des sinistrés restés sans habitation doivent recourir sur le champs pour avoir de secours de 13 à 15 heures à la Commission de secours tenue au siège du Croissant - Rouge à Adana.»

Le Croissant - Rouge Turc d'Adana s'est donc empressé de tendre sa main de compassion pour soulager les souffrances des pauvres sinistrés.

Le cliché que nous reproduisons ci - dessous montre un groupe de nécessiteux venant prendre de provision de bouche du siège de Croissant Rouge d'Adana.

L'inondation d'Adana

d'après « Türk sözü »

Les 35 nouveaux victimes. Signal donné par les coups de fusil. Les cris d'alarme

*Les mères pleurnichants, à la recherche de refuge.
Fuite vers Tépébag.*

Nous donnons ci-après à nos honorables lecteurs les détails supplémentaires qui sont fournis dernièrement sur la nouvelle calamité qui vient dévaster encore une belle contrée de notre pauvre pays et qui a fini par coûter la vie à 35 citoyens, victimes de l'inondation.

Voici comment les pluies discontinues qui avaient commencé à tomber à partir du 11 Décembre jeudi au soir, avaient été, d'intempérance, passé vers les 7 heures du soir à une pluie torrentielle et qui avaient fini par causer d'importants dégâts et semer d'horreur, de ruine et de misère parmi la population de la ville, une scène navrante qui cette contrée n'avait vue, depuis de longues années la pareille.

EFFETS MÉTÉOROLOGIQUES AVANT LA CALAMITÉ

D'après ce qu'on nous a écrit d'Adana depuis un dizaine de jours on observait des phénomènes tout à fait anormaux. Pendant la journée, il

faisait terriblement chaud quand les nuits gelaient. Cette variation et dépression si contradictoires et sensibles ne sauraient porter la bonne augure et inspiraient la crainte que quelque chose d'extraordinaire et ultra-anormale ne tarderait de surgir.

Il est vrai que la nature, bien qu'elle soit rarement fidèle à ses jeux et ne tienne si scrupuleusement à l'harmonie dont elle est régulatrice, elle trompe souvent mais elle ne se laisse point tromper.

Le malheur était prévu mais non pas prévenu. En effet ce qu'on attendait eut lieu.

Quand la pluie avait commencé ?

Le 11 Décembre jeudi soir, le ciel était sombre comme la nuit noire. Une couche trop épaisse de vapeur cachait complètement de vue les sommets des Toros. Il tonnait horriblement, Les coups des éclairs se miraient au ciel se dessinaient, se brisaient en mille formes. La pluie tombait sans discontinuité. Bien qu'à un mo-

ment donné sa fureur soit un peu allégée, elle a repris ensuite son train et elle s'est transformée en une pluie torrentielle, ravageant, inondant, détruisant et mettant à sec tout ce qu'il s'osait se présenter à son passage. En présence de ce cas subit et inattendu la population était tombée en syncope et ne sachant plus que faire et où donner la tête attendait avec soumission ce que le JUGE SUPRÊME dit la Nature aurait à décider de leur sort. Une partie de la ville nageait déjà avec ses vivants dans les eaux.

LES NIMBUS

Vers les 5.30 heures les nimbus ont donné une telle décharge qu'en un laps de temps très court il a été presque impossible de trouver un passage pour se trainer, si le mot en est permis, d'un côté à l'autre. La circulation était interrompue et les rues ne donnaient plus de passage.

En ce moment les coups de fusil intempestifs se firent entendre, fait qui fut le signal d'alarme et de réveil à tous ceux qui dormaient paisiblement dans leurs lits. C'était donc une vraie panique; Les enfants pleuraient de crainte, les mères, les tenant dans leurs bras cherchaient, fuyaient on ne sait où pour chercher un refuge. L'épouvante, la terreur étaient au comble et au dessus de toute initiative de salut. La panique s'est accentuée au plus haut degré quand toutes les bou-

ches criaient à la fois, Le Sihan a débordé !

En effet le Sihan avait débordé du côté de bâtiment servant le siège au commandement du corps d'armée. Les eaux avaient envahi la ville de deux côtés. Ce n'était plus un débordement, un vrai déluge créé pour anéantir tout, une rapide pour terrifier et terroriser tout ce qui se permettrait d'aller à sa rencontre. Le palais du gouvernement, le lycée, l'Ecole normale pour les garçons, Le foyer sur la même rangée d'une part, et le quartier de Tchinarli d'autre part avaient ressenti les premiers coups d'inondation.

Les hommes, jeunes et vieux, les femmes et les enfants éprouvés, tous, de transes vivement émotionnés et agités couraient dans toutes les directions ne sachant où aller et se précipitaient vers Tébébag les uns montés au cheval et au dos d'ânes, les autres installés dans les voitures attelées et aux autos s'efforçaient de se faire un passage pour y arriver tôt et tard. C'était le seul et unique endroit où ils avaient porté tout leur espoir et poussés de conviction que lorsqu'une fois ce point atteint, ils se croiraient à l'abri de tout danger qui les menace, ils se le disputaient. Les femmes qui, tenant dans leurs bras leurs enfants s'étaient réfugiées sous les toits des maisons inondées attendaient la fin de leur destinée. Les quartiers qui ont subi

le plus de dégâts sont ceux de Tabakhané, Rechid Bey, Yeni-mahallé et Cūmhuriyet mahallesi. Les eaux se mesuraient dans certaines parties de la ville au niveau des toits des maisons bâties au plat. Presque tous les bâtiments se trouvant à l'autre bord de la rivière, ont été envahis et une grande partie de ceux sis au quartier de kocavezir sont entièrement écroulés.

Le pain manquait aux fours et la population en souffrait. Le 14 Décembre au soir, le Sihan a débordé de nouveau. La circulation était complètement arrêtée. Les trains ne pouvaient partir ni arriver. On a eu fort à faire pour évacuer l'hôpital de la ville pour transporter les malades aux lieux relativement sûrs et crus hors danger. Les cazas se trouvant près de la source de Sihan ont lancé une dépêche en priant le Gouvernement de pourvoir aux moyens et aux mesures de les protéger contre l'inondation, ce qui a augmenté au plus haut point

la crainte et la panique. On ne sait pas au juste à quel nombre s'élèvent les noyés et morts en dehors de la ville; on a pu fixer jusqu'ici les 35 victimes noyés dans les habitations de la ville même et 10 personnes disparues, fort probablement noyées avec toutes leur bêtes lors de leur fuite au cours de l'inondation.

Les écoles restent à l'heure actuelle fermées.

E. T.

Le Croissant-Rouge ANGE SAUVEUR dans tous les cas de calamité et du sinistre, s'est, comme d'habitude, empressé sur l'information reçue, de venir aux aides des affamés, soulager les souffrants, les blessés et protéger les familles des noyés et a fait, de ce chef, un don modeste de 8000 Ltqs. tout en se réservant de les secourir suivant les nécessités et exigences qui lui seront signalées.

Une lettre d'Erzindjan

La ville d'Erzindjan et ses environs qui vivaient dans une profonde et enviable tranquillité sont devenus le 10/21/30 Mercredi après midi la proie des forts coups sismiques.

C'était un malheur à ne plus en souhaiter, une Calamité, un désastre que suivant les dires et les mémoires des octogénaires et nonogénaires ces régions n'en avaient vu le pareil depuis de longue date.

En effet, la ville d'Erzindjan et ses dépendances avaient été depuis quelques années le champs d'activité de secousses sismiques qui jusqu'à la date ci-haut précitée n'étaient point de nature à causer d'immense dégât ni de pertes. Les coups plus ou moins légers, discontinus et indurables. On s'en souvient que l'année passée et au cours de l'année qui l'avait précédée on a, de même, ressenti dans les susdites régions les coups du tremblement de terre. Mais ces coups étaient, alors, inoffensifs. Ils se contentaient de semer d'horreurs, d'inquiétudes parmi la population sans qu'ils ne leur causent une si déplorable et ineffaçable souffrance corporelle, de dégât et d'impression.

Cette fois-ci les coups n'étaient point ceux d'autrefois; Ils ne pardonnaient pas. Ils étaient destructeurs ruineux, sans pardon, intolérablement vengeurs et mortels.

Ils semaient en effet, de ruine et détruisaient. La pauvre population tombée eu syncope, hébétée, abrutie ne sachant où fuir, où donner la tête en présence de ce cas inattendu des bruits terribles souterrains et marchant sur une terre glissant sous leur pied fuyaient sans savoir où ils allaient.

Les hommes, les mères leurs enfants dans les bras, les vieux, les vieilles, les aveugles, les sourds-muets, les invalides attendaient avec la plus grande soumission la fin de leur destinée, la sentence arbitrale de cette *force surhumaine* puisqu'on ne pouvait agir autrement.

Chaque foyer démoli, effondré les désappointait, les chagrinait, les rendait tristes, pensifs, mélancoliques et désespérés. On ne lit sur leur figure et sur leur front que les traits de souffrance et de douleurs plus accentuées

Comment ne sera-t-on pas mené à ce point de désappointement

que chacun de ces foyer démoli si modeste qu'il soit leur avait coûté tant d'efforts, peut être le gain du nombre de leur âges ainsi fructifié

Les demeures qui furent la proie de coups sismiques offraient un aspect vraiment digne de pitié et de miséricorde, à tel point que même les hiboux auraient l'horreur d'en faire leur nids. Personne n'osait rehabiter ces demeures même les plus hardis ne se mesuraient de leur bravoure pour y metre le pied, par le fait que non seulement qu' on en voyait la ruine on se trouvait encore sous le danger de mort, d' être enseveli sous debris des habitations condamnées à mort et à la ruine. C'était vraiment une scène déplorable et saignante. Presque toutes les maisons s'étaient fendues, les murs dépourvus de crépis se délaissaient.

C'était une panique au comble, un qui peut se sauve. Il n'est pas à nier qu'au moment de danger de mort, de trouble, de syncope on se désintéresse à tout. Les sentiments de pitié, de charité à ses voisins ne peuvent forcément compter et avoir la valeur de leur force: On ne pense qu'à soi-même, à son propre salut. Ce n'est qu'après l'aplanissement d'obstacle que l'on puisse y revenir et procéder volontairement penser, guidé et poussé alors, d'instincts à penser en dehors de soi-même et de sa personne à sa soeur, à son frère,

à ses proches et à ses amis. C'était justement le cas: Tout le monde s'était mis à la recherche des siens. On voyait des défilés parcourir les rues, les larmes aux yeux, au coeur palpitant: les époux cherchant leurs femmes et les enfants à la poursuite de leurs peres et de leurs meres.

On voyait pluernicher ceux auxquels le hasard n'avait pas souri dans leur recherche

On voyait, par contre ceux, un sourire forcé sur les lèvres, tomber dans le désespoir, désillusionné devant la ruine de leurs habitations.

Ces sourirs n'étaient plus ceux de la joie et de plaisir, c'était un sourire sans reflet, involontaire prédominé de souffrance et de douleur supportées par ces pauvres gens au visage pâli et noirci d'horreur.

Cette tristesse s'aggrave et devient beaucoup plus accentuée à la pensée de privation de demeure non seulement en temps qu'il fait mais pour toujours.

Une éphialte, un cauchemar se dresse devant eux. C'est la pauvreté.

On ne peut pas nier la vérité que chez les pauvres les biens vont avec leur vie. Ils ont raisons. La majeure partie entre eux ne sont pas à même de reconstruire leurs habitations reduites en poussière. Mais ils ont un seule et unique consolation, un seul espoir. C'est le Croissant-Rouge. Le **Soleil de Charité**

qui brille et qui porte le salut, le soulagement, le secours aux nécessaires aux sinistrés, et à tous ceux qui le méritent. Cette organisation qui, du reste, a su gagner jusqu'ici le profond respect de toute la population Turque et qu'elle s'est s'ent toujours empressée de venir aux aides des sinistrés les soulager, apaiser leur souffrance par tous les moyens possibles ne s'est point écartée cette fois-ci de ses principes visant le but de tendresse, de compassion et des œuvres de bienfaisance et elle s'est montrée très généreuse comme elle l'est toujours dans des pareilles circonstances en faisant parvenir aux sinistrés un secours en numéraire s'élevant à 5000 Ltqs et de nombreuses tentes pour ceux restés sans abris. La population d'Erzindjan ainsi que ceux de certaines autres localités atteintes, prient leur Croissant Rouge d'agréer les expressions de leur plus haute reconnaissance par le fait de la haute générosité dont ils furent l'objet et du vif intérêt qu'il a voulu témoigner à leur égard.

E. Tefvik

10 / 12 / 930, les forts coups

sismiques se sont ressentis aux régions d'Erzincan et ses dépendances.

Bien qu'on n'ait pu préciser au juste, la direction, on est mené, de forte probabilité à croire que les secousses venaient de bas en haut, perpendiculairement. Quelques autres zones environnantes, et plus particulièrement celles de Kemah, kilkit, Nesesi, Tchermé, Aggi, zozu ont également souffert. C'est plus particulièrement Erzindjan même qui a subi de gros dommages. Le voûte de la mosquée d'Izzet Pacha s'est effondrée. Le Palais du gouvernement et le bâtiment occupé Comme siège à l'inspection de l'armée qui ont subi également d'important dégât. 7 maisons sont entièrement démolies. On peut dire qu'il n'est pas d'habitation qui ne puisse ressentir les coups destructeurs du tremblement de terre. Les dommages causés à Erzindjan sont évalués à plus de 40000 Ltqs. Le Croissant Rouge a envoyé d'urgence aux lieux du sinistre de nombreuses tentes pour ceux qui sont restés sans abris et une somme s'élevant à 8000 Ltqs pour les premières 5000 livres Turques majorées de 3000 Ltqs récemment envoyées pour être distribuées parmi les sinistrés. L'inquiétude que le tremblement de terre avait causé s'est calmée et la population tranquilisée.

Les infirmières Diplômées

Les examens de sortie des internats de l'Ecole infirmière du Croissant-Rouge Turc sise à Stamboul, a eu lieu le 22 et le 27 Decembré écoulé à (l'hôpital Gureba) en présence d'un corps examinateur élu par le Commissariat de la Santé et l'Assistance Sociale.

Au cours de cette examen qu'on leur a fait subir, les 17 nouvelles infirmières ont donné la parfaite satisfaction et obtenu, de droit, leurs diplômes, infirmière.

Nous donnons ci après les nom de nos nouvelles demoiseiles infirmières qui seront, sous peu, réparties par le Commissariat de la Santé et l'Assistance sociale aux divers hôpitaux et Etablissement de bienfaisance du pays.

Nous présentons, par cette occasion, à nos nouvelles infirmières toutes nos sincères felicitations et leur sou-

haitons à un bon succès dans l'accomplissement de leurs tâches philanthropiques.

Voici les noms des infirmières qui ont obtenu leurs diplômes.

M-elle	Fatma Seniha Mehmet
"	Fevziye Süleyman
"	Nakiye Ali
"	Cemile Mustafa
"	Haver Hulki
"	Emine Ömer
"	Zeynep Hasan
"	Gülizar Abdulkadir
"	Zülfıye Abdülkadir
"	Fatma Seniha Ali Yahya
"	Cemile Mestan
"	Emine
"	Emine Ahmet
"	Lutfiye Mehmet
"	Enise İdris
"	Fahriye Abdullah
"	Şerife Mustafa

KARAHİSAR MADEN SUYU



HER YERDE
BULUNUR

Hilâliahmer Afyonkarahisar Maden suyu

Menbainda doğrudan doğruya en asrî makinelerle ve bir mütehassıs tabibin nezareti daimesi altında istihsal ve şişelere imla edilmektedir. İştirak ettiği bil'umum sergilerde altın madalya ve takdirnameler kazanmıştır. Terkibi itibarile: mide, karaciğer, böbrek ve em'a hastalıklarında te'sirâtı şifaiyesi vardır. Sofrasında daima karahisar



Madensuyu bulunduranlar bu gibi hastalıklara tutulmaktan varestelik kalırlar.

Afyonkarahisar Madensuyu

Maden sularının en lezzetlisi ve en şifalıdır.

Hasılâtı Hilâliahmer Cemiyetine aittir.

Bilûmum eczahane ve bakkaliyemağazalarında satılır.



VATANDAŞ



"Havacılık," ve "Spor," Meçmuasını oku. Hem tenevvür edersin hemde yurdunun müdafaasına hadim faideli bir kuruluşa yardım etmiş olursun.

Fiatı 10 Kuruştur

